

GMINA PARADYŻ
powiat opoczyński - województwo łódzkie

Urząd Gminy Paradyż
ul. Konecka 4
26-333 Paradyż

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

**USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM UWARUNKOWAŃ
I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO
GMINY PARADYŻ**

WYŁOŻENIE DO PUBLICZNEGO WGLĄDU

MONDRA design Łukasz Woźniak

 MONDRA[®] design
URBANISTYKA ARCHITEKTURA

ul. Długa 21, 95-030 Rzgów
ul. Prezydenta Gabriela Narutowicza 37/4D, 90-125 Łódź
tel./fax.: (42) 630 01 59 tel. kom.: +48 502 568 968
NIP: 728 255 84 25 REGON: 100540236
info@mondradesign.pl www.mondradesign.pl

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ PROJEKTU

STUDIUM

UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PARADYŻ

Opracowanie:	Pracownia urbanistyczno-architektoniczna MONDRA design Łukasz Woźniak ul. Długa 21 / 95-030 Rzgów NIP: 728 255 84 25 REGON: 100540236 info@mondraesign.pl www.mondraesign.pl	 MONDRA[®] design URBANISTYKA ARCHITEKTURA
Zespół projektowy:	mgr inż. arch. Łukasz Woźniak, mgr gospodarki przestrzennej Alicja Woźniak	
Współpraca:	mgr inż. gospodarki przestrzennej Damian Kubat	
Prognoza ooś:	mgr gospodarki przestrzennej Alicja Woźniak	

Data opracowania i zaopiniowania dokumentu: lipiec 2019 r.

Etap wyłożenie do publicznego wglądu

Oświadczenie autora prognozy oddziaływania na środowisko:

„Oświadczam, że jako autor niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko, posiadam odpowiednie wykształcenie i doświadczenie w sporządzaniu prognoz oddziaływania na środowisko, zgodnie z wymogami art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej, za złożenie fałszywego oświadczenia.”

mgr Alicja Woźniak

.....

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	4
1.1.	POSTĘPOWANIE W SPRAWIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO ORAZ PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA PROGNOZY	4
1.2.	CEL I ZAKRES OPRACOWANIA PROGNOZY	5
1.3.	ETAPY SPORZĄDZANIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	6
1.4.	MATERIAŁY WEJŚCIOWE	7
2.	METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	8
3.	ANALIZA I OCENA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	11
3.1.	STRUKTURA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	11
3.2.	ZAWARTOŚĆ I GŁÓWNE CLE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	12
3.3.	POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI	19
4.	OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSÓB W JAKI ZOSTAŁY ONE UWZGLĘDNIONE	25
4.1.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM	25
4.2.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU OPOCZYŃSKIEGO	37
5.	ANALIZA I OCENA STANU OCHRONY ŚRODOWISKA OBSZARU OBJĘTEGO USTALENIAMI STUDIUM	39
5.1.	POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE	39
5.2.	ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA – CHARAKTERYSTYKA KOMPONENTÓW ŚRODOWISKA I POZIOM ICH WYKORZYSTANIA W ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM OBSZARU.....	41
5.3.	ZASOBY PRZYRODY PRAWNIE CHRONIONE, USTANOWIONE I POTENCJALNE	55
5.4.	IDENTYFIKACJA PODSTAWOWYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	58
6.	POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	59
7.	OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANEGO ZNACZĄCEGO ODDZIAŁYWANIA NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA W TYM NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW	60
7.1.	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	60
7.2.	PROGNOZOWANE ODDZIAŁYWANIA NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY I ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA	63
7.3.	ODDZIAŁYWANIA WTÓRNE I SKUMULOWANE	73
7.4.	WPŁYW REALIZACJI USTALEŃ STUDIUM NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW.....	74
7.5.	WPŁYW REALIZACJI USTALEŃ STUDIUM NA OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ PRAWNĄ ORAZ OBSZARY O WYSOKICH WALORACH PRZYRODNICZYCH.....	78
8.	MOŻLIWE TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	81
9.	REKOMENDACJE DLA PROJEKTU	83
9.1.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE	83
9.2.	PROPOZYCJE METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA	83

10. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM 85

SPIS RYCIN – CZĘŚĆ GRAFICZNA PROGNOZY

RYC. 1. TYPY POLITYKI PRZESTRZENNEJ - STREFY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO-----	16
RYC. 2. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE -----	40
RYC. 3. UKSZTAŁTOWANIE TERENU GMINY PARADYŻ-----	45
RYC. 4. POTENCJALNA WYDAJNOŚĆ STUDNI WIERCONYCH OBSZARU GMINY ORAZ POŁOŻENIE W ODNIESIENIU DO PLANISTYCZNYCH JEDNOSTEK GOSPODAROWANIA WODAMI PODZIEMNYMI (JCZWPD) -----	49
RYC. 5. LOKALIZACJA GMINY NA TLE GŁÓWNYCH ZBIORNIKÓW WÓD PODZIEMNYCH -----	50
RYC. 6. SYSTEM OCHRONY PRZYRODY - FORMY OCHRONY PRZYRODY -----	57
RYC. 7. POŁOŻENIE GMINY PARADYŻ W ODNIESIENIU DO OBSZARÓW SIECI NATURA 2000 -----	75
RYC. 8. OBSZARY I OBIEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU -----	79

SPIS TABEL

TAB. 1. KIERUNKI ROZWOJU PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO DOTYCZĄCE GMINY PARADYŻ WG STREF DZIAŁAŃ I CELÓW SZCZEGÓŁOWYCH, OKREŚLONYCH W PLANIE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA	20
TAB. 2. WYKAZ OBOWIĄZUJĄCYCH MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	24
TAB. 3. CELE STRATEGICZNA WSKAZANE W PLANIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU OPCZYŃSKIEGO I ZADANIA INWESTYCYJNE ODNOSZĄCE SIĘ DO GMINY PARADYŻ WRAZ ZE SPOSOBEM ICH UWZGLĘDNIENIA W PROJEKCIE STUDIUM	37
TAB. 4. WYKAZ CELÓW ŚRODOWISKOWYCH DLA POSZCZEGÓLNYCH JCWP RZECZNYCH.....	47
TAB. 5. WYKAZ OBIEKTÓW I OBSZARÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W REJESTRZE ZABYTEKÓW	53
TAB. 6. ILOŚCIOWA ANALIZA OBIEKTÓW I OBSZARÓW ZABYTEKOWYCH WG MIEJSCOWOŚCI NA PODSTAWIE WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTEKÓW	54
TAB. 7. WYKAZ I OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POMNIKÓW PRZYRODY.....	56
TAB. 8. MACIERZ SKUTKÓW ŚRODOWISKOWYCH – PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO WG. KOMPONENTÓW I WŁAŚCIWOŚCI.....	62
TAB. 9. ODDZIAŁYWANIE WTÓRNE I SKUMULOWANE W PODZIALE NA CHARAKTER ODDZIAŁYWANIA.....	73
TAB. 10. DZIAŁANIA OCHRONNE WSKAZANE DO REALIZACJI W GMINIE PARADYŻ ZGODNIE Z PLANEM ZADAŃ OCHRONNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000 DOLINA CZARNEJ PLH260015	75
TAB. 9. PRZYKŁADOWE WSKAŹNIKI ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU	84

1. WPROWADZENIE

1.1. Postępowanie w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz podstawa prawna opracowania prognozy

Potrzeba kompleksowego podejścia do oceniania skutków środowiskowych jest jednoznacznie zapisana w przepisach prawnych. Bezpośrednią delegacją dla postępowania w sprawie przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (specjalnego postępowania administracyjnego¹) w prawodawstwie polskim stanowi art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2017r. poz. 1405 ze zm.) - dalej ustawa ooś - dokonującej w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektyw Wspólnot Europejskich². Zgodnie z ww. ustawą przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty:

- 1) koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, **studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy**, planów zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju regionalnego,
- 2) polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszych realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- 3) polityk, strategii, planów lub programów innych niż wymienione w pkt. 1 i 2, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 lub nie wynikających z tej ochrony.

Przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko wymagane jest również w przypadku wprowadzenia zmian do przyjętych dokumentów.

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko rozumiana jest jako postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityk, strategii, planów i programów. Jest instrumentem służącym realizacji zasady integracji ochrony środowiska z politykami sektorowymi, przyczyniając się do jednoczesnej realizacji zasady zrównoważonego rozwoju oraz zasady kompleksowości. Zasada integracji ochrony środowiska z politykami sektorowymi zakłada, że wymagania ochrony środowiska będą uwzględniane we wszystkich działaniach i sferach aktywności władz publicznych przez zastosowanie właściwych procedur przy tworzeniu strategicznych dokumentów sektorowych. Dokumentem powstającym w trakcie przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko **jest prognoza oddziaływania na**

¹ specjalne postępowanie administracyjne – postępowanie, w którym nie dochodzi do rozstrzygnięcia indywidualnej sprawy z zakresu administracji publicznej w drodze decyzji administracyjnej

² W prawie Unii Europejskiej podstawę stanowi przede wszystkim dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 27 czerwca 2001r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE 2001 L 197/30)

środowisko (tzn. dokumentacja oceny). Postępowanie w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż obejmuje następujące etapy:

1. Określenie, iż projekt dokumentu wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko
2. Uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie
3. Sporządzenie projektu dokumentu Studium UiKZP
4. Opiniowanie projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko
5. Przyjęcie dokumentu wraz z podsumowaniem

1.2. Cel i zakres opracowania prognozy

Głównym celem opracowania prognozy jest ustalenie potencjalnego znaczącego oddziaływania realizacji ocenianego dokumentu na środowisko, z uwzględnieniem możliwych do realizacji jego wariantów opracowania. Ponadto pełni ona funkcję materiału pomocniczego w publicznej dyskusji w kontekście mogących się pojawić uciążliwości dla mieszkańców gminy i innych użytkowników jej przestrzeni oraz zawiera informacje, które mogą być podstawą do podjęcia przez Radę Gminy ostatecznej decyzji o przyjęciu dokumentu.

Zawartość niniejszej Prognozy została opracowana zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r. poz. 2081).

Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Łodzi oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Opocznie.

Zgodnie z ustawą o oś prognoza oddziaływania na środowisko:

1. zawiera:

- ✓ informację o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami,
- ✓ informację o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- ✓ propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- ✓ informację o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- ✓ streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

2. określa, analizuje i ocenia:

- ✓ istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,

- ✓ stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- ✓ istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- ✓ cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy ochrony środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- ✓ przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3. przedstawia:

- ✓ rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- ✓ biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazanie napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

1.3. Etapy sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko

Schemat postępowania w ramach niniejszej prognozy, wskazuje kolejność poszczególnych działań, z uwzględnieniem elementów, które obligatoryjnie musi zawierać prognoza oddziaływania na środowisko. Działania te zostały podzielone na trzy główne etapy sporządzania prognozy: analizy, oceny i rozwiązań.

I. ETAP ANALIZY

Wybór i opis metod, które zostały zastosowane przy sporządzaniu prognozy	
Analiza projektowanego dokumentu planistycznego	
Określenie i analiza celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym – analiza spójności celów	Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska dla obszaru objętego ustaleniami dokumentu planistycznego
Identyfikacja i analiza istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji projektowanego dokument	

II. ETAP OCENY

Określenie potencjalnych zmian stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Określenie, analiza i ocena przewidywanego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska, w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	Określenie, analiza i ocena stanu środowiska dla obszarów objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem
Przedstawienie informacji o możliwym transgranicznym oddziaływaniu	Przedstawienie informacji o możliwych konfliktach społecznych o podłożu środowiskowym

III. ETAP ROZWIĄZAŃ

Przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru	Przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu
Zaproponowanie metod analizy skutków realizacji ustaleń projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania	

1.4. Materiały wejściowe

- **Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych 2015** – AKPOŚK 2015, dokument zatwierdzony przez Radę Ministrów dnia 21 kwietnia 2016 r.;
- **Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030**, przyjęta uchwałą nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie przyjęcia Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030;
- **Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do zmian klimatu w ocenie oddziaływania na środowisko**, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska;
- **Master Plan dla wdrażania dyrektywy Rady 91/271/EWG opracowany na podstawie AKPOŚK 2017**, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Warszawa 2017, zatwierdzony przez kierownictwo resortu środowiska dnia 08 września 2017 r.;
- **Natura 2000 a gospodarka wodna**, Ministerstwo Środowiska, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Warszawa 2009;
- **NATURA 2000 w planowaniu przestrzennym - rola korytarzy ekologicznych**, M. Kostowski, M. Pchatek, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Warszawa 2009;
- **Obszary Natura 2000 w województwie łódzkim**, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Łodzi, pod. red. Józefa K. Kurowskiego, Łódź 2013;
- **Ochrona środowiska przed polami elektromagnetycznymi. Informator dla administracji samorządowej**, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Warszawa 2011;
- **Plan działań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015** – zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 29 kwietnia 2014 r.;
- **Plan gospodarki odpadami dla woj. łódzkiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028**, przyjęty uchwałą nr XL/502/17 z dnia 20 czerwca 2017 r. Sejmiku Województwa łódzkiego;
- **Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego**, przejęty uchwałą nr LV/679/18 Sejmiku Województwa łódzkiego z dnia 28 sierpnia 2018 r.;

- **Postępowanie administracyjne w sprawach określonych ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko**, Zeszyty metodyczne Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, nr 1, Warszawa 2009;
- **Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2014-2020**, zatwierdzony uchwałą nr 213 Rady Ministrów z dnia 6 listopada 2015 r. w sprawie zatwierdzenia „Programu ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020”;
- **Program ochrony środowiska dla powiatu opoczyńskiego na lata 2016-2019 z perspektywą do 2023 r.**, przyjęty uchwałą nr XIX/145/16 Rady Powiatu Opoczyńskiego z dnia 27 czerwca 2016 r.
- **Program ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2017-2020, z perspektywą do 2024 r.**, ATMOTERM S.A., Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, Łódź 2016;
- **Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020)**, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, 12 grudnia 2014 r., Warszawa;
- **Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Paradyż** na lata 2013-2032, przyjęty uchwałą Nr XXVII/184/2013 Rady Gminy Paradyż z dnia 22 października 2013 r.
- **Raporty o stanie środowiska w województwie łódzkim w latach 2010-2016**, Biblioteka Monitoringu Środowiska WIOŚ Łódź, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi;
- **Różnorodność biologiczna w ocenie oddziaływania na środowisko**, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska;
- **Strategia rozwoju gminy Paradyż na lata 2014-2020**, przyjęta uchwałą nr XXXIV.234.2014 z dnia 24 czerwca 2014 r.;
- **Strategia rozwoju województwa łódzkiego 2020**, przyjęta uchwałą Nr XXXIII/644/13 z dn. 26 lutego 2013r. w sprawie uchwalenia zaktualizowanej Strategii Rozwoju Województwa łódzkiego na lata 2007-2020 i zmiany jej nazwy na Strategia Rozwoju Województwa łódzkiego 2020;
- **Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej – ETAP I** (uzupełnienie do Studium dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi Etap I) – dla rzeki Czarnej Malenickiej;
- **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż** przyjęte uchwałą nr XVII/104/2012 Rady Gminy Paradyż z dnia 16 lipca 2012r. w sprawie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Paradyż;
- Uchwała nr XVIII/195/15 Sejmiku Województwa łódzkiego z dnia 27 listopada 2015 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Paradyż;

2. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Obecnie metodyka sporządzania prognoz w toku strategicznej oceny oddziaływania na środowisko nie jest ściśle określona przepisami prawnymi. Niniejsza prognoza została opracowana stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowana do zawartości i stopnia szczegółowości ocenianego dokumentu. Istnieją dwa podstawowe modele przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Model I oparty jest na brytyjskich doświadczeniach z oceną polityk (*policy appraisal*). Podstawą modelu jest wyznaczenie celów samego dokumentu i ocena ich realizacji, nie zaś bezpośredniego oddziaływania poszczególnych inwestycji na środowisko. Procedura jest mniej sformalizowana i obszerna. Kładzie ona większy nacisk na związek oceny z procesem decyzyjnym, którego sama ocena jest nieodłącznym elementem. Model ten stosowany jest najczęściej w ocenie polityk, strategii rozwoju, czyli dokumentów, które nie wskazują konkretnych przedsięwzięć tylko ramy i kierunki rozwoju w poszczególnych sferach rozwoju.

Model II wzorowany jest na procedurze oceny oddziaływania na środowisko, którą stosuje się dla konkretnych przedsięwzięć w trakcie postępowania administracyjnego prowadzącego do wydania zgody na realizację przedsięwzięcia. Oparty jest na sformalizowanej procedurze, często odrębnej od procedury przygotowania samego dokumentu strategicznego będącego przedmiotem prognozy. Ocenie poddaje się osobno każde przedsięwzięcie, którego ramy realizacji wyznacza prognozowany dokument. Model ten sprawdza się w przypadku dokumentów wytyczających ramy realizacji konkretnych inwestycji.

W ramach niniejszej prognozy został przyjęty model pierwszy ponieważ prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy dokumentu określającego politykę przestrzenną, wskazującego kierunki rozwoju w zakresie zagospodarowania przestrzennego gminy.

Kluczowym elementem prognozy jest ocena potencjalnego znaczącego oddziaływania na środowisko³ realizacji ustaleń projektowanego dokumentu. Podstawą wykorzystaną techniką była tzw. macierz skutków środowiskowych. Odniesiono się do poszczególnych komponentów środowiska (oraz jego właściwości), uwzględniając elementy środowiska przyrodniczego, jak i kulturowego (w tym wpływ na ludzi i ich zdrowie oraz na dobra materialne i zabytki).

W ocenie zostały uwzględnione rodzaje oddziaływania, w podziale na charakter (pozytywne, negatywne), relacje oddziaływania z elementem podlegającym oddziaływaniu (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane) oraz horyzont czasowy oddziaływania (krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe, chwilowe). Prognozowane oddziaływania wg przyjętych metod przedstawiono w ujęciu macierzowym w tzw. macierzy skutków środowiskowych, do wypełnienia której zastosowano znaki i kolorystykę. Macierz zawiera informację określającą rodzaj oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska. Przy ocenie uwzględniono zarówno końcowy efekt realizacji przedsięwzięcia jak i jego potencjalne oddziaływanie na etapie eksploatacji (funkcjonowania) oraz na etapie budowy (realizacji). Wyniki analizy zawarte w macierzy skutków środowiskowych zostały opatrzone komentarzem w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska i jego właściwości, w celu określenia możliwych oddziaływań skutków realizacji ustaleń dokumentu.

Wskazanie napotkanych trudności lub luk we współczesnej wiedzy

³ znaczące oddziaływanie definiowane wg przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie wraz z aktami wykonawczymi

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń dokumentu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, ze względu na charakter dokumentu (brak jednoznacznych zamierzeń inwestycyjnych) ma z założenia charakter subiektywny. Kierunki rozwoju mogą jednocześnie generować korzystne skutki środowiskowe jak i oddziaływania niekorzystne, co możliwe jest do określenia dopiero na etapie sprecyzowania konkretnych zamierzeń. Trudności stawia poziom ogólności określanych zamierzeń inwestycyjnych. Ich zakres oddziaływania dotyczy przede wszystkim ogólnych aspektów lokalizacyjnych (przeznaczenia terenów) oraz działań planowanych działalności w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska. Z powyższych względów wybrano model I sporządzania prognoz, którego podstawą jest wyznaczenie celów samego dokumentu i ocena ich realizacji, nie zaś bezpośredniego oddziaływania poszczególnych inwestycji na środowisko.

3. ANALIZA I OCENA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

3.1. STRUKTURA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Analizowany dokument stanowi projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż, będący nową edycją obecnie obowiązującego Studium, przyjętego uchwałą nr XVII/104/2012 Rady Gminy Paradyż z dnia 16 lipca 2012 r. Podstawę prawną i formalną dla opracowania niniejszej zmiany Studium stanowi uchwała nr IX/56/2015 Rady Gminy Paradyż z dnia 16 września 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż w jej granicach administracyjnych - podstawa rozpoczęcia prac planistycznych nad nowym dokumentem.

Dokument obejmuje cały obszar gminy w jej granicach administracyjnych oraz zawiera ustalenia, których zakres wskazuje art. 10 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1945).

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118 poz. 1233) określa wymagany zakres projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy w części tekstowej i graficznej. Projekt dokumentu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż składa się z części tekstowej oraz z części graficznej. Część tekstowa obejmuje III część:

I – WSTĘP – ZAGADNIENIA FORMALNO-PRAWNE

II – UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PARADYŻ

III – KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PARADYŻ

Część graficzną stanowią rysunki Studium w skali 1:10 000, będące integralną częścią Studium:

RYS. 1. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

RYS. 2. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

3.2. ZAWARTOŚĆ I GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

3.2.1. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE ROZWOJU - CELE ROZWOJU GMINY

Cele polityki przestrzennej - kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy

Zasady zagospodarowania przestrzennego

Polityka przestrzenna gminy Paradyż w celu zapewnienia zintegrowanego, zrównoważonego rozwoju przestrzennego oraz społeczno-gospodarczego będzie kształtować efektywną i czytelną strukturę przestrzenną gminy, przy optymalnym wykorzystaniu różnicowania swojego terytorium. Realizacja ładu przestrzennego, w warunkach zrównoważonego rozwoju, realizowana będzie poprzez osiągnięcie celów ogólnych (założeń programowych struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz celów operacyjnych (kierunków zagospodarowania), określonych w poszczególnych dziedzinach planowania przestrzennego, przy uwzględnieniu obiektów i obszarów podlegających ochronie, na podstawie przepisów odrębnych i zasad ich zagospodarowania, wynikających z konieczności realizacji celów ich ochrony.

Polityka przestrzenna gminy zmierza do zachowania i wzmocnienia rozwiniętej funkcji rolniczej, przy minimalizacji możliwych konfliktów dotyczących nowych form zagospodarowania. Obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (2005 r.) obejmujący swoimi ustaleniami prawie cały obszar gminy wytyczył podstawy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy w kierunku wielofunkcyjnego rozwoju. Rozwój ten w zakresie osadnictwa dotyczy wprowadzenia terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, jak i zabudowy mieszkaniowo usługowej w największych wsiach gminy, w tym głównej miejscowości gminnej - Paradyż. Ponadto w obszarze gminy rozwijać się będzie nadal funkcja produkcyjno-usługowa, której zagospodarowanie będzie koncentrować się w szczególności w dwóch obszarach: istniejącego zakładu zajmującego się ceramiką budowlaną „Paradyż” w Wielkiej Woli oraz terenów inwestycyjnych zlokalizowanych we wsi Wójcin (tereny objęte ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego) – tzw. centra pozarolniczej działalności gospodarczej. W obszarze gminy zlokalizowane są również mniejsze tereny produkcyjno-usługowe, stanowiące uzupełnienie jej struktury funkcjonalno-przestrzennej.

Polityka przestrzenna gminy Paradyż ma na celu utrzymanie rolniczej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy oraz tworzenie nowych warunków dla rozwoju zarówno wyspecjalizowanego jak i wielofunkcyjnego rolnictwa - kreowanie współczesnej rolniczej przestrzeni produkcyjnej, z nowoczesnym zapleczem i przestrzenią zamieszkania. W odniesieniu do struktury przestrzennej terenów zurbanizowanych działania będą dotyczyć rozwoju i przekształceń zabudowy z poszanowaniem lokalnej specyfiki układów osadniczych - kontynuacja charakteru zabudowy zagrodowej, uzupełnionej zabudową o innej funkcji, w sposób ograniczający możliwe konflikty przestrzenne.

Jednocześnie polityka zagospodarowania przestrzennego uwzględni rozwój innych funkcji towarzyszących, związanych z rozwojem usług oraz w mniejszym stopniu z rozwojem turystyki i rekreacji (głównie krajobrazowej, umożliwiającej zapewnienie dostępności turystycznej gminy Paradyż i promocji jej walorów w sieci turystyki regionalnej), przy zachowaniu i wzmocnieniu funkcji środowiskowych.

Ochrona środowiska przyrodniczego i kulturowego stanowi ważny element kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. W gminie Paradyż znajdują się tereny o wysokich walorach przyrodniczych, jak i kulturowych. Znacząca ingerencją w system przyrodniczy gminy będzie realizacja drogi ekspresowej S-74, stanowiącej ponadlokalną inwestycję celu publicznego. Jej dotychczas zatwierdzony przebieg został uwzględniony w polityce przestrzennej gminy wraz z projektowanym węzłem komunikacyjnym na

skrzyżowaniu z drogą wojewódzką nr 74. Realizacja drogi będzie mieć duży wpływ na kształt zagospodarowania gminy, jak i funkcjonowania elementów jej środowiska przyrodniczego. Umożliwi również rozwój w gminie nowych inwestycji, związanych z dogodnym położeniem komunikacyjnym.

Polityka przestrzenna gminy uwzględni zdiagnozowane walory kulturowe, w tym obiekty i obszary objęte ochroną konserwatorską, jak i te które wymagają jej ustanowienia lub uzupełnienia obowiązujących ustaleń, w szczególności w zakresie ochrony układów urbanistycznych, jak i ekspozycji obiektów zabytkowych.

W ramach niniejszej polityki przestrzennej ustala się jej główne cele dotyczą kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Paradyż oraz jej sieci osadniczej (struktur funkcjonalno-przestrzennych poszczególnych wsi).

Cele operacyjne w sferze osadnictwa i zabudowy (obszarów zainwestowania wsi):

- 1) Czytelne granice zainwestowania wsi - umożliwiające koncentrację inwestycji, w tym celu publicznego, podnoszące jakość pracy i zamieszkania w gminie - ciągłość ustaleń planistycznych.
- 2) Ukształtowanie zdrowego, bezpiecznego i estetycznego środowiska zamieszkania poszczególnych miejscowości, w oparciu o ich lokalne walory funkcjonalno-przestrzenne, z zachowaniem głównych cech ich struktury funkcjonalno-przestrzennej.

Cele operacyjne w sferze systemu obszarów otwartych:

- 1) Ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych gminy w postaci terenów otwartych (systemu przyrodniczo-krajobrazowego gminy) oraz lokalnym ekosystemów, w szczególności obszarów stanowiących regionalny i lokalne korytarze ekologiczne (doliny cieków).
- 2) Ochrona zagospodarowania siedlisk rolniczych oraz ich komunikacji z obszarem gminy.
- 3) Ochrona i najbardziej efektywne wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Cele operacyjne w sferze gospodarczej:

- 1) Koncentracja terenów produkcyjno-usługowych, w celu efektywnego gospodarowania zasobami gminnymi i promocja terenów inwestycyjnych, jako terenów o dogodnej komunikacji, uzbrojonych i objętych ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
- 2) Restrukturyzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej - zwiększanie efektywności rolnictwa poprzez zmiany organizacyjne jego funkcjonowania oraz wspieranie specjalizacji rolniczej.
- 3) Rozwój funkcji pozarolniczych, uzupełniających strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy w obszarach o predyspozycjach lokalizacyjnych.
- 4) Rozwój funkcji wspomagających rolnictwo, związanych z promocją walorów krajobrazowych gminy.

Typy polityki przestrzennej - strefy zagospodarowania przestrzennego

Polityka przestrzenna gminy Paradyż rozróżniona została na III strefy zagospodarowania przestrzennego oraz III podstrefy zagospodarowania przestrzennego. Strefy zagospodarowania przestrzennego zostały wyznaczone w odniesieniu do głównych kierunków zagospodarowania terenów oraz kierunków dotyczących kształtowania sieci osadniczej. Podstrefy zagospodarowania przestrzennego uwzględniają natomiast główne kierunki zagospodarowania polityk sektorowych. Razem stanowią tzw. typy polityki przestrzennej, zróżnicowane co do przyjętych celów i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Typy polityki przestrzennej o różnych strefach zagospodarowania, odzwierciedlających główne kierunki zagospodarowania poszczególnych jednostek planistycznych (obrębów ewidencyjnych). Przy czym wskazane typy stanowią uogólnienie kierunków działań w celu wskazania równic w zagospodarowaniu przestrzennym poszczególnych części gminy. Funkcja rolnicza rozwijać się będzie nadal na całym obszarze gminy, w różnych proporcjach wewnętrznych oraz do innych funkcji rozwojowych - mieszkaniowej, przemysłowej, rekreacyjnej a także w zakresie różnic w odniesieniu do obszarów i obiektów wymagających ochrony, na podstawie przepisów odrębnych - działań sektorowych.

TYPY POLITYKI PRZESTRZENNEJ GMINY PARADYŻ

STREFA I - CENTRALNA CZĘŚĆ GMINY

Strefa obejmuje centralną część gminy, obręby: Paradyż, Kazimierzów, Kolonię Popławy, Feliksów, Krasik, Irenów, Przyłęk, Joasinów, Alfonsów, Wielką Wolę i Solec. Głównym ośrodkiem osadniczym strefy koncentrującym obiekty usługowe i przestrzenie publiczne jest Paradyż - wieś gminna.

W strefie wyznaczono trzy podstrefy: wielofunkcyjnego rozwoju (obręby Paradyż i Wielka Wola), wsparcia rolnictwa (obręby: Popławy-Kolonia, Alfonsów, Kazimierzów, Feliksów) oraz działań pro-środowiskowych (obręby: Przyłęk, Joasinów).

Powierzchniowo stanowi największą strefę (jednostkę funkcjonalną gminy). W jej granicach przewidyje się największą aktywność inwestycyjną i gospodarczą, rozwój ośrodków w oparciu o istniejące zagospodarowanie. Podstawową funkcją w strefie nadal pozostaje rolnictwo oraz jego obsługa natomiast w podstrefie wielofunkcyjnego rozwoju będą przeważać funkcje mieszkaniowa i usługowa: w miejscowości Paradyż oraz funkcja przemysłowa w Wielkiej Woli. Strefa stanowi główny obszar rozwoju zagospodarowania nierolniczego. Południowa część jednostki jest natomiast położona częściowo w Piliczańskim Obszarze Chronionego Krajobrazu, gdzie przeważają działania sektorowe z zakresu ochrony przyrody, środowiska i krajobrazu.

STREFA II - ZACHODNIA CZĘŚĆ GMINY

Strefa obejmuje zachodnią część gminy, obręby: Wójcin, Honoratów, Wójcin B, Bogusławki, Mariampol, Krasik, Podgaj, Irenów. Głównym ośrodkiem osadniczym strefy koncentrującym obiekty usługowe i przestrzenie publiczne jest wieś Wójcin.

Cechą charakterystyczną w strefie warunkującą główne kierunki zagospodarowania przestrzennego jest tradycyjne rolnictwo oraz obszar aktywności gospodarczej - obiektów przemysłowych, składów i magazynów, poniżej miejscowości Wójcin, stanowiący tereny inwestycyjne gminy, zlokalizowane poniżej miejscowości Wójcin.

Strefa obejmuje dwie podstrefy: wsparcia rolnictwa (obręb Wójcin, Honoratów, Wójcin B, Bogusławki i Mariampol) oraz działań pro-środowiskowych (obręb Podgaj, Krasik, Irenów). Działania sektorowe dotyczące wsparcia działalności rolniczej przeważać będą w obrębach: Wójcin, Wójcin B, Bogusławki, Mariampol, Honoratów. Południowo-wschodnia część strefy, obejmująca obręby: Podgaj, Irenów, Krasik, charakteryzuje się nakierowaniem działań sektorowych w zakresie ochrony środowiska i krajobrazu (podstrefa działań pro-środowiskowych).

W tej części nadal przeważają kierunki zagospodarowania rolniczego, jednak działania te wskazane są w kierunku rozwoju rolnictwa ekologicznego lub zrównoważonego.

Ponadto w strefie nadal będzie rozwijać się mieszkalnictwo w wykształconych strukturach przestrzennych wsi, o przeważającej w zagospodarowaniu zabudowie zagrodowej oraz towarzyszące usługi, drobny przemysł, a także produkcja w gospodarstwach rolnych.

STREFA III - WSCHODNIA CZĘŚĆ GMINY

Strefa obejmuje wschodnią część gminy, obręby: Daleszewice, Grzymałów, Stawowiczki, Stawowice, Dorobną Wolę, Solec, Sylwerynów, Stanisławów. Głównym ośrodkiem osadniczym strefy koncentrującym obiekty usługowe i przestrzenie publiczne jest wieś Stawowice.

Cechą charakterystyczną w strefie warunkującą główne kierunki zagospodarowania przestrzennego jest tradycyjne rolnictwo oraz lokalizacja obszarów cennych przyrodniczo i krajobrazowo. Obszar strefy zróżnicowano na dwie podstrefy: wsparcia rolnictwa (obręb Dąbrówka, Daleszewice, Solec, Stawowice, Grzymałów, Stawowiczki, Dorobna Wola) oraz działań pro-środowiskowych (obręb Sylwerynów, Stanisławów).

Ponadto w strefie nadal będzie rozwijać się mieszkalnictwo w wykształconych strukturach przestrzennych wsi, o przeważającej w zagospodarowaniu zabudowie zagrodowej oraz towarzyszące usługi, drobny przemysł, a także produkcja w gospodarstwach rolnych.

PODSTREY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - ZE WZGLĘDU NA PRZEWAŻAJĄCE KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

WIELOFUNKCYJNEGO ROZOWJU

Dotyczy dwóch obrębów: Paradyż oraz Wielka Wola, w których przeważają kierunki zagospodarowania związane z mieszkalnictwem (w tym nierolniczym), usługami lokalnymi jak i ogólnogminnymi oraz rozwoju produkcji, w oparciu o istniejący zakład „Ceramika Paradyż” w Wielkiej Woli. Podstrefa stanowi główny obszar aktywności gospodarczej, rozwoju budownictwa a także koncentruje główne przestrzenie publiczne w gminie (w miejscowości gminnej Paradyż).

W podstrefie zlokalizowany jest obiekt szczególny - determinujący kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy, jak i strukturę zagospodarowania miejscowości - Sanktuarium Chrystusa Cierniem Koronowanego w Paradyżu, obiekt kultu religijnego o znaczeniu regionalnym.

WSPARCIA ROLNICTWA

Dotyczy większości obszarów gminy, stanowiącej gminę rolniczą. Podstrefa wskazuje główne tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w których działania powinny być ukierunkowane na wsparcie rolnictwa, w tym rolnictwa specjalistycznego. W strefie zlokalizowane są obszary najwyższych w gminie III klas bonitacyjnych oraz najbardziej przydatne rolniczo kompleksy rolnicze gleb.

Ponadto w podstrefie nadal będzie rozwijać się mieszkalnictwo w wykształconych strukturach przestrzennych wsi, o przeważającej w zagospodarowaniu zabudowie zagrodowej oraz towarzyszące usługi, drobny przemysł oraz rzemiosło a także produkcja w gospodarstwach rolnych. Obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zróżnicował w poszczególnych miejscowościach tereny zabudowy wyłącznie zagrodowej od terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zabudowy mieszanej.

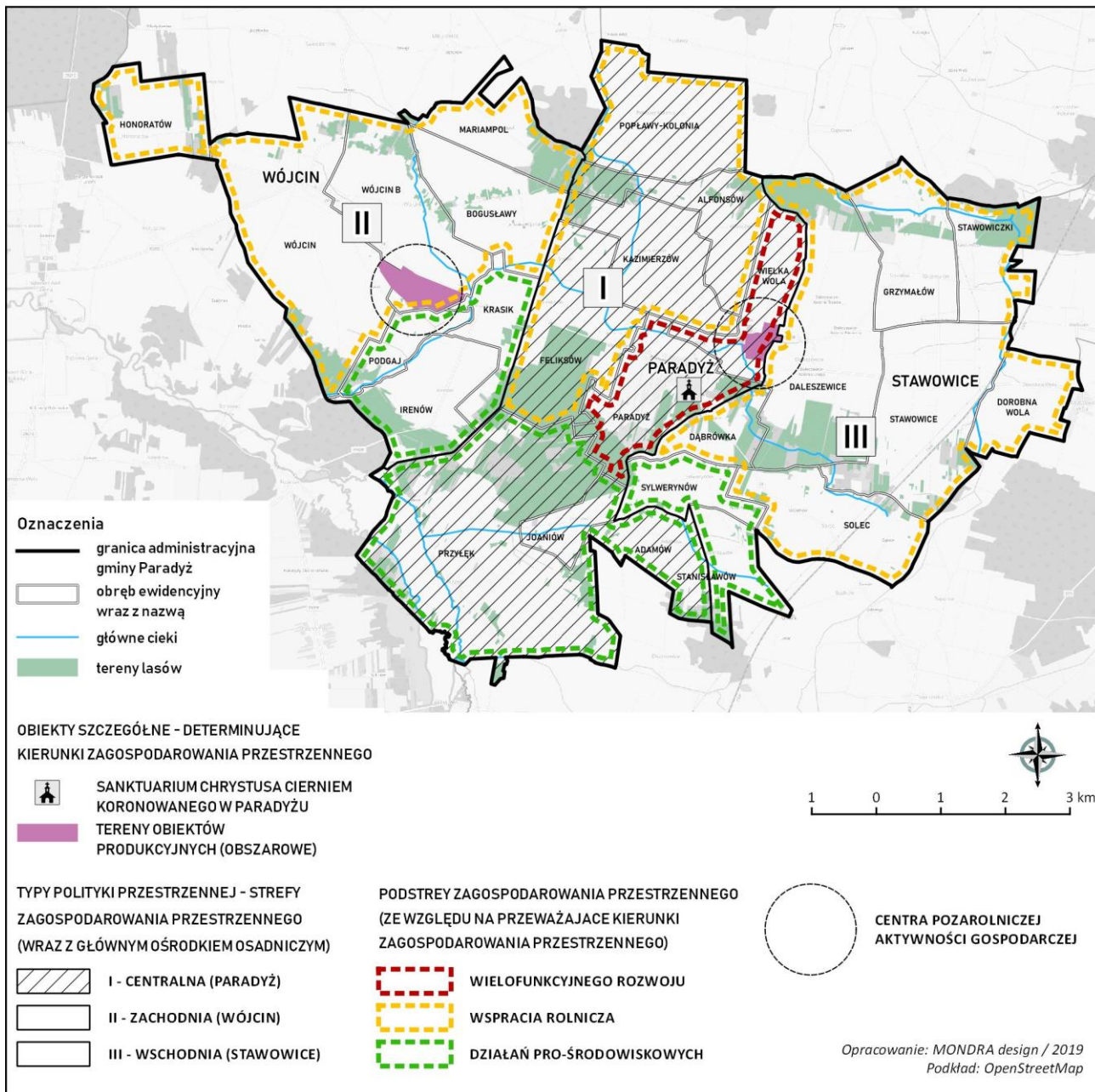
DZIAŁAŃ PRO-ŚRODOWISKOWYCH

Dotyczy obrębów południowej części gminy, objętych obszarową formą ochrony przyrody (Piliczański Obszar Chronionego Krajobrazu) oraz charakteryzującej się znaczącym udziałem terenów wymagających działań sektorowych, z zakresu ochrony przyrody i środowiska. Podstrefa obejmuje najcenniejsze pod względem środowiskowym tereny w gminie. W związku z powyższym w jej granicach przeważają działania

związane z ochroną przyrody, środowiska i krajobrazu. W strefie nadal rozwijać się będzie rolnictwo, jednak charakteryzujące się mniejszą intensywnością produkcji rolniczej niż w pozostałych częściach gminy, ze wskazaniem na rozwój rolnictwa ekologicznego i zrównoważonego oraz rozwój funkcji rekreacji krajobrazowej.

CENTRA POZAROLNICZEJ AKTYWIZACJI GOSPODARCZEJ

Dotyczy dwóch obszarów aktywności gospodarczej: obszaru istniejącego zakładu „Ceramika Paradyż” w Wielkiej Woli oraz terenów wskazanych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod rozwój obiektów produkcyjnych, składów i magazynów (nowe tereny inwestycyjne w gminie).

Ryc. 1. Typy polityki przestrzennej - strefy zagospodarowania przestrzennego
 Źródło: projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż - opracowanie własne.

Główne obszary zagospodarowania przestrzennego

W celu realizacji efektywnej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, w warunkach zrównoważonego rozwoju, polityka przestrzenna gminy Paradyż wyróżnia dwa główne obszary zagospodarowania przestrzennego, zróżnicowane co do kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego oraz celów i instrumentów polityki przestrzennej, dotyczące wszystkich stref zagospodarowania przestrzennego (określonych w pkt. 2.1.4):

- **OBSZARY ZAINWESTOWANIA (ZABUDOWY WG DOMINUJACEJ FUNKCJI ZAGOSPODAROWANIA)**, podlegające przekształceniom przestrzennym: realizacja nowych inwestycji, w zakresie zabudowy jak zieleni urządzonej i infrastruktury technicznej;
- **OBSZARY OTWARTE**, pozostające niezabudowane (z zakazem zabudowy innej niż zabudowa siedliskowa, gospodarcza służąca produkcji rolniczej).

Obszary zainwestowania (zabudowy wg dominującej funkcji zagospodarowania) stanowią wszystkie obszary wskazane w Studium do realizacji zabudowy oraz zieleni urządzonej, a więc obszary w granicach rozwoju poszczególnych jednostek osadniczych gminy. Większe tereny zieleni urządzonej (parki podworskie), usług (w szczególności publicznych) oraz sportu i rekreacji zostały wskazane jako osobne tereny, jednak lokalizacja mniejszych terenów możliwa jest również w granicach terenów zainwestowania (zabudowy), gdyż stanowią one element zagospodarowania terenów osadniczych. Obszary zabudowy będą realizowane w oparciu o istniejący system komunikacji oraz w oparciu o istniejącą i projektowaną infrastrukturę techniczną. W ich granicach realizowana będzie większość inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

Obszary otwarte, stanowiące obszary rolniczej i leśnej przestrzeń produkcyjnej, w tym tereny rolnicze, tereny łąk (stanowiące jednocześnie obszary systemu przyrodniczego gminy, powiązanego z przepływem cieków: Czarnej Malenieckiej, Popławki, Pogorzela oraz dopływów spod Paradyża, spod Stanisławowa) oraz tereny lasów i zadrzewień. W obszarach otwartych zlokalizowana jest również nieliczna zabudowa - rozproszone siedliska rolnicze, podlegająca zachowaniu.

Część z terenów otwartych gminy pełni funkcję korytarzy (ciągów) ekologicznych, ukształtowanych wzdłuż cieków powierzchniowych. Tereny te stanowią obszary ograniczonego zagospodarowania, w tym wyłączone spod zabudowy lub jej znaczącego ograniczenia - tereny dolin denudacyjnych cieków. W części dolin znajduje się już zabudowa, w ramach polityki przestrzennej podlega ona zachowaniu jednak działania planistyczne w gminie będą dążyć do jej ograniczenia, zakazu realizacji nowej zabudowy, jeśli konieczność jej utrzymania nie będzie wynikać z warunków środowiskowych lub ekonomicznych.

3.2.2. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW

Zgodnie z celami polityki przestrzennej gminy Paradyż wyznaczono następujące obszary, zróżnicowanych co do kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego oraz celów i instrumentów polityki przestrzennej, stanowiące wytyczne do określenia przeznaczenia terenów w zmianach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

I. **OBSZARY ZAINWESTOWANIA (KONCENTRACJI ZABUDOWY) JEDNOSTEK OSADNICZYCH**

[I] **OBSZARY ZABUDOWY WEDŁUG DOMINUJĄCEJ FUNKCJI ZAGOSPODAROWANIA**

- **TERENY ZABUDOWY ZAGRODOWEJ (Z DOPUSZCZENIEM ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ)**

- TERENY ZABUDOWY ZAGRODOWEJ
- TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ
- TERENY ZABUDOWY USŁUGOWO-MIESZKANIOWEJ
- TERENY ZABUDOWY USŁUGOWEJ
- TERENY ZABUDOWY USŁUGOWEJ (Z DOPUSZCZENIEM ZABUDOWY PRODUKCYJNEJ, SKŁADÓW, MAGAZYNÓW)

[III] OBSZARY OCHRONY I REWALORYZACJI ZIELENI URZĄDZONEJ

- TERENY CMENTARZY (WRAZ Z POSZERZENIEM)
- TERENY PARKÓW WIEJKICH (PODWORSKICH)

[IV] OBSZARY ROZWOJU AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ

- TERENY OBIEKTÓW PRODUKCYJNYCH, SKŁADÓW, MAGAZYNÓW I OBIEKTÓW USŁUGOWYCH

W obszarach zainwestowania (koncentracji zabudowy) zostały informacyjnie wskazane obiekty szczególne - orientacyjne w terenie, wskazujące na lokalizację głównie obiektów użyteczności publicznej w danej miejscowości. Wskazano: Urząd Gminy w Paradyżu, kościoły, Placówki oświatowe oraz Ochotnicze Straże Pożarne, boiska i kapliczki, krzyże przydrożne.

II. OBSZARY OTWARTE - ROLNE I LEŚNE

[I] OBSZARY ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ (RPP)

- TERENY ROLNICZE
- OBSZARY GRUNTÓW ROLNYCH CHRONIONYCH KLAS BONITACYJNYCH (III)
- OBSZARY GRUNTÓW ROLNYCH Z ZAKAZEM ZABUDOWY (WG MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO)
- TERENY ŁĄK I PASTWISK
- OBSZARY GLEB POCHODZENIA ORGANICZNEGO
- OBSZARY MELIORACJI SZCZEGÓŁOWYCH

[II] OBSZARY LESNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

- TERENY LASÓW PAŃSTWOWYCH
- TERENY LASÓW PRYWATNYCH
- OBSZARY LASÓW OCHRONNYCH (LASY WODOCHRONNE)
- TERENY WSKAZANE DO ZALESIENIA
- OBSZARY LASÓW PAŃSTWOWYCH, NA KTÓRYCH WYSTĄPIŁY SZKODY W WYNIKU KLĘSKI ŻYWIOŁOWEJ (SIŁA WIATRU, 2016 R.)

[III] OBSZARY WÓD POWIERZCHNIOWYCH

- CIEKI, W TYM WPROWADZONE W SYSTEM MELIORACJI WRAZ Z NAZWĄ
- POZOSTAŁE ROWY MELIORACYJNE
- WODY POWIERZCHNIOWE (STAWY, INNE ZBIORNIKI WODNE)
- TERENY PODMOKŁE
- ZBIORNIK MAŁEJ RETENCJI „PRZYŁĘK”
- ZBIORNIK MAŁEJ RETENCJI O POW. <5 HA „WIELKA WOLA”

OBSZARY SPECJALNE - OGRANICZENIA W ZAGOSPODAROWANIU:

- STREFA SANITARNA OD CMENTARZA (50 M, 150 M)
- STREFA POTENCJALNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ PRZY PRZEPŁYWIE O PRAWDOPODOBIENIŚCIE POJAWIENIA SIĘ $p=1\%$

3.3. POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Analizowany dokument stanowi Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, określające kierunki zagospodarowania przestrzennego na poziomie lokalnych. Stanowi dokument powiązany z dokumentami planistycznymi wyższych szczebli samorządu terytorialnego. Wytyczne do planowania miejscowego, wymagające uwzględnienia w analizowanym dokumencie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego stanowi:

- na poziomie krajowym – Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju (KPZK 2030),
- na poziomie regionalnym (województwa) – Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego
- na poziomie lokalnym:
 - opracowanie ekofizjograficzne podstawowe,
 - obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
 - obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego,
 - wydane decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach i inne decyzje określające warunki korzystania ze środowiska.

3.3.1. Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju - KPZK 2030

Celem strategicznym KPZK 2030 jest: efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie.

Cele polityki przestrzennego zagospodarowania kraju:

1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności.
2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.
3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.
4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.
5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa.

6. Przywrócenie i utrwalenia ładu przestrzennego.

3.3.2. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego został przyjęty uchwałą nr LV/679/18 Sejmiku Województwa łódzkiego z dnia 28 sierpnia 2018 r.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa (Tom 1 opracowania) określa 9 stref działań, dla których wyznacza cele szczegółowe oraz kierunki rozwoju przestrzennego. Wizja rozwoju województwa 2030+ została sformułowana w następujący sposób: region spójny terytorialnie i wizerunkowo, kreatywny i konkurencyjny w skali kraju i Europy, wyróżniający się atrakcyjnością inwestycyjną i wysoką jakością życia. W poniższej tabeli wskazano kierunki rozwoju przestrzennego województwa mające swoje odniesienie do przestrzeni gminy Paradyż według ustalonych stref działań i celów szczegółowych polityki przestrzennej województwa łódzkiego.

Tab. 1. Kierunki rozwoju przestrzennego województwa łódzkiego dotyczące gminy Paradyż wg stref działań i celów szczegółowych, określonych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa

STREFA DZIAŁAŃ	CELE SZCZEGÓLWE
OSADNICTWO	I. REGION SPÓJNY O ZRÓWNOWAZONYM SYSTEMIE OSADNICZYM
<p><u>Kierunki działań odnoszące się do przestrzeni gminy Paradyż:</u> I.5. Rozwój miast o znaczeniu lokalnym i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich m.in. poprzez: I.5.2. rozwój strefy żywielskiej opartej na kompleksach najlepszych gleb I.5.3. rozwój funkcji środowiskowej obszarów wiejskich</p>	
TRANSPORT	II. REGION O WYSOKIEJ JAKOŚCI I DOSTĘPNOŚCI INFRASTRUKTURY TRANSPORTOWEJ
<p><u>Kierunki działań odnoszące się do przestrzeni gminy Paradyż:</u> II.1. rozwój systemów powiązań drogowych zewnętrznych i wewnętrznych m.in. poprzez: II.1.1. dopełnienie strategicznego układu drogowego w ramach krajowej i Transeuropejskiej Sieci Transportowej (TEN-T) ---> budowa drogi ekspresowej S74 na całej długości w województwie II.1.3. podnoszenie standardów dróg krajowych i wojewódzkich II.1.5. budowę, przebudowę lub rozbudowę wybranych dróg lokalnych (powiatowych, gminnych), ważnych w powiązaniach regionalnych II.2. Rozwój systemu powiązań kolejowych zewnętrznych i wewnętrznych m. in. poprzez: II.2.1. realizację strategicznego układu kolejowego w ramach Transeuropejskiej Sieci Transportowej (TEN-T) ---> budowę systemu Kolei Dużych prędkości (KDP) na odcinku Warszawa – Łódź – Poznań; uzupełnienie systemu KDP stanowić będą: podłączenie do Centralnej Magistrali Kolejowej poprzez modernizację linii kolejowej nr 25 na odcinku Łódź – Opoczno i realizację łącznicy Słomianka – Opoczno oraz przystosowanie Centralnej Magistrali Kolejowej</p>	
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	III. REGION O WYSOKIEJ JAKOŚCI I DOSTĘPNOŚCI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ
<p><u>Kierunki działań odnoszące się do przestrzeni gminy Paradyż:</u> III.1. Rozwój systemu elektroenergetycznego m.in. poprzez: III.1.4. budowę, modernizację, przebudowę linii 110 kV i stacji 110/15 kV, III.2. Rozwój energetyki wykorzystującej OZE, m.in. poprzez: III.2.1. budowę elektrowni wiatrowych; III.2.2. budowę elektrowni słonecznych; III.2.3. budowę elektrowni wodnych.</p>	

<p>III.3. Rozwój systemów gazociągu, m.in. poprzez: III.3.1. budowę, rozbudowę, przebudowę, modernizację gazociągów wysokiego ciśnienia i stacji gazowych wysokiego ciśnienia oraz gazowych systemów dystrybucyjnych III.5. Rozwój systemów wodociągowych, m. in. poprzez: III.5.1. rozbudowę i modernizację sieci wodociągowych, III.5.2. rozbudowę i modernizację ujęć wody pitnej i urządzeń do jej uzdatniania. III.6. Rozwój systemów kanalizacyjnych, m. in. poprzez: III.6.1. budowę, rozbudowę zbiorczych systemów kanalizacji w wyznaczonych zasięgach aglomeracji oraz budowę, rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK), III.6.4. budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, na których objęcie zbiorowym systemem kanalizacji jest ekonomicznie nieuzasadnione, tj. wskaźnik koncentracji wynosi poniżej 120 mieszkańców na 1 km budowanej sieci III.7. Racjonalna gospodarka odpadami III.7.4. zmniejszenie udziału odpadów składowanych na składowiskach przemysłowych, zamakanie i rekultywację składowisk odpadów niespełniających wymogów ochrony środowiska oraz likwidację miejsc nielegalnego składowania odpadów III.8. Poprawa efektywności oczyszczania województwa z azbestu III.9. Rozwój systemów teleinformatycznych</p>	
ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	IV. REGION O WYSOKIEJ JAKOŚCI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO
<p><u>Kierunki działań odnoszące się do przestrzeni gminy Paradyż:</u> IV.1. Racjonalne wykorzystywanie powierzchni ziemi, m.in. poprzez: IV.1.1. ochronę gleb, w tym m.in.: IV.1.2. ochronę i racjonalne gospodarowanie złożami kopalin, IV.1.3. przywracanie wartości użytkowej gruntom zdewastowanym i zdegradowanym, w tym m.in. rekultywację terenów poeksploatacyjnych w kierunku najbardziej optymalnym dla środowiska i zarazem racjonalnym ekonomicznie. IV.2. Zwiększenie i poprawa jakości zasobów wodnych, m.in. poprzez: IV.2.1. ochronę zasobów wód powierzchniowych oraz poprawę zdolności retencyjnych zlewni IV.2.2. poprawę jakości wód powierzchniowych IV.2.3. ochronę zasobów i jakości wód podziemnych IV.3. Poprawa jakości powietrza, m.in. poprzez: IV.3.1. wdrażanie uchwały antysmogowej oraz programów ochrony powietrza dla stref, w których notuje się przekroczenia poziomu dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń IV.3.2. wdrażanie czystych technologii węglowych, w tym m.in.: innowacyjnych technologii zmierzających do ograniczenia emisji oraz wykorzystywania dwutlenku węgla (CO₂) IV.4. Kształtowanie zasobów leśnych, m.in. poprzez: IV.4.1. ochronę i wzbogacanie istniejących kompleksów leśnych i zadrzewień IV.4.2. zwiększanie lesistości IV.5. Zachowanie i wzrost różnorodności biologicznej, m.in. poprzez: IV.5.1. ochronę, wzbogacanie lub odtwarzanie różnorodności biologicznej IV.6. Zachowanie najcenniejszych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych oraz zapewnienie ciągłości systemu ekologicznego, m.in. poprzez: IV.6.1. kształtowanie spójnego systemu obszarów chronionych, IV.6.2. ochronę pozostałych terenów cennych przyrodniczo i krajobrazowo IV.6.3. kształtowanie korytarzy ekologicznych IV.7. Przeciwdziałanie zagrożeniom, m.in. poprzez: IV.7.1. poprawę klimatu akustycznego IV.7.1.2. ograniczenie zagrożenia promieniowaniem elektromagnetycznym IV.7.3. ograniczanie zagrożenia awariami IV.7.4. ograniczanie zagrożenia ruchami masowymi ziemi, w tym m.in. ochronę przed osuwiskami IV.7.5. ograniczanie zagrożenia powodziowego IV.7.6. przeciwdziałanie skutkom i adaptacja do zmian klimatu</p>	
DZIEDZICTWO KULTUROWE	V. REGION O DOBRZE ZACHOWANYM DZIEDZICTWIE KULTUROWYM
<p><u>Kierunki działań odnoszące się do przestrzeni gminy Paradyż:</u></p>	

<p>V.1. Zachowanie materialnych zasobów dziedzictwa kulturowego, m.in. poprzez:</p> <p>V.1.1. identyfikację i dokumentowanie zachowanego zasobu dziedzictwa kulturowego regionu</p> <p>V.1.2. monitorowanie stanu zachowania i planowanie działań na rzecz właściwego utrzymania i przeciwdziałania zagrożeniom dla dziedzictwa kulturowego regionu</p> <p>V.1.3. zapewnienie ochrony prawnej dziedzictwa kulturowego regionu</p> <p>V.1.4. wzmacnianie ochrony obszarowej dla szczególnie cennych form zabytkowego krajobrazu kulturowego regionu</p> <p>V.1.6. poprawę stanu zachowania i właściwe wykorzystanie dziedzictwa kulturowego regionu</p> <p>V.2. Zachowanie niematerialnych zasobów dziedzictwa kulturowego, m.in. poprzez:</p> <p>V.2.1. wzmacnianie walorów zidentyfikowanych podregionów kulturowych, w tym m.in. tradycyjnych produktów regionalnych</p> <p>V.2.3. kreowanie sieci ośrodków historycznych o randze europejskiej, krajowej, regionalnej i lokalnej</p>	
TURYSTYKA I REKREACJA	VI. REGION O WYSOKIEJ ATRAKCYJNOŚCI TURYSTYCZNEJ
<p><u>Kierunki działań odnoszące się do przestrzeni gminy Paradyż:</u></p> <p>VI.1. Rozwój różnorodnych form turystyki w obszarach i ośrodkach recepcji turystycznej, m.in. poprzez:</p> <p>VI.1.1. wzmocnienie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej</p> <p>VI.2. Rozwój systemu szlaków turystycznych wykorzystujących walory przyrodnicze i zasoby dziedzictwa kulturowego zgodnie z trendami na rynku odbiorców, m.in. poprzez:</p> <p>VI.2.1. wzmocnienie funkcji istniejących szlaków turystycznych</p> <p>VI.2.2. wyznaczanie nowych szlaków turystycznych</p> <p>VI.3. Budowanie rozpoznawalnej marki turystycznej, m.in. poprzez:</p> <p>VI.3.1. kształtowanie wizerunkowych produktów turystycznych</p> <p>VI.3.2. wykorzystywanie atrakcji turystycznych i realizacji innowacyjnych projektów wpisujących się w nowoczesne trendy rozwoju turystyki</p> <p>VI.3.3. promocję atrakcji turystycznych</p> <p>VI.3.4. prowadzenie monitoringu ruchu turystycznego</p>	
KRAJOBRAZ I ŁĄD PRZESTRZENNY	VII. REGION O KRAJOBRAZIE WYSOKIEJ JAKOŚCI
<p><u>Kierunki działań odnoszące się do przestrzeni gminy Żelechlinek:</u></p> <p>VII.1. Ochrona i wzmocnienie walorów krajobrazu przyrodniczego, m.in. poprzez:</p> <p>VII.1.1. zachowanie makronętrz krajobrazowych w krajobrazie dolinnym, ze szczególnym uwzględnieniem naturalnych ekosystemów rzek i półnaturalnych ekosystemów łąkowych</p> <p>VII.1.2. ochronę cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu</p> <p>VII.1.3. przywracanie wartości krajobrazowych terenom poeksploatacyjnym, w tym m.in. rekultywację w kierunku rekreacyjnym, leśnym lub rolnym</p> <p>VII.1.4. ochronę obszarów występowania cennych krajobrazowo zbiorowisk roślinności, w tym m.in. leśnej i łąkowej oraz wodnej i torfowiskowej</p> <p>VII.2. Ochrona i wzmocnienie walorów krajobrazu kulturowego, m.in. poprzez:</p> <p>VII.2.1. poprawę jakości przestrzeni publicznych, szczególnie w otoczeniu obiektów zabytkowych</p> <p>VII.2.2. kreowanie nowej zabudowy w sposób jednorodny, zwłaszcza w ośrodkach historycznych i na terenach wiejskich</p> <p>VII.2.3. kształtowanie otwartego krajobrazu wiejskiego</p> <p>VII.3. Kształtowanie ładu przestrzennego w krajobrazie, m.in. poprzez:</p> <p>VII.3.1. ochronę przestrzeni w znacznej ekspozycji widokowej</p> <p>VII.3.2. przeciwdziałanie rozwojowi chaotycznej urbanizacji i ruralizacji</p>	
OBRONNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	VIII. REGION O WYSOKIM POZIOMIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO
<p><u>Kierunki działań odnoszące się do przestrzeni gminy Paradyż:</u></p> <p>VIII.2. Zapewnienie możliwości prowadzenia działań z zakresu bezpieczeństwa publicznego, w tym ochronnych i ratowniczych, m.in. poprzez:</p> <p>VIII.2.1. utrzymanie, modernizację i budowę obiektów na potrzeby jednostek zajmujących się ochroną ludności oraz zapewnienie infrastruktury transportowej i technicznej dla potrzeb obronności i bezpieczeństwa publicznego</p>	

OBSZARY FUNKCJONALNE	IX. REGION EFEKTYWNIIE WYKORZYSTUJĄCY ENDOGENICZNY POTENCJAŁ ROZWOJOWY NA RZECZ ZRÓWNOWAZONEGO ROZWOJU PRZESTRZENNEGO
<p>Gmina Paradyż jest położona w strefie funkcjonalno-przestrzennej – zagłębie ceramiczno-budowlane Opoczno-Tomaszów Mazowiecki oraz w strefie funkcjonalno-przestrzennej – obszary turystyczne Warty, Pilicy i Bzury.</p> <p>Zagłębie ceramiczno-budowlane Opoczno-Tomaszów Mazowiecki – obszar nowoczesnego przemysłu materiałów budowlanych, opartego na zasobach surowcowych i wykorzystującego innowacyjne technologie oraz kreatywne rozwiązania w zakresie projektowania i wzornictwa.</p> <p>Obszary turystyczne Warty, Pilicy i Bzury – obszary rozwoju turystyki uzdrowskiej, konferencyjnej, sportowej, aktywnej o znaczeniu ponadlokalnym, wykorzystujące endogeniczny potencjał środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego.</p> <p>Gmina Paradyż jest również położona w strefie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ regionalnego ośrodka miejskiego - biegun wzrostu miasto Piotrków Trybunalski - w 30 km strefie od miasta znajduje się gmina Paradyż, ▪ subregionalnego ośrodka miejskiego - biegun wzrostu miasto Opoczno i biegun wzrostu miasto Tomaszów Mazowiecki - w 20 km strefie od miast znajduje się obszar gminy Paradyż, strefy oddziaływania łączą się w obszarze gminy. <p>Gmina Paradyż znajduje się ponadto w strefie powiązań funkcjonalnych układu bipolarnego Łódź-Warszawa.</p>	
Oznaczenie użyte w tabeli:	
Kierunek działań	kierunki działań i działania powiązane z realizacją inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, wskazanych do realizacji w gminie Paradyż (wg wykazu zawartego w tab. 50 tekstu Studium – część I Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego 2030+ oraz planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi - Tom I (Załącznik nr 1 do uchwały nr LV/679/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 sierpnia 2018 r.)

3.3.3. Dotychczasowa polityka przestrzenna i planistyczna gminy

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

Dotychczasowa polityka przestrzenna gminy zawarta została w dokumencie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż, przyjętym uchwałą nr XVII/104/2012 Rady Gminy Paradyż z dnia 16 lipca 2012 r. Obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest zmianą obowiązującego dokumentu przyjętego uchwałą nr XXXIX/183/2010 Rady Gminy Paradyż z dnia 14 kwietnia 2010 r.

Analizowany projekt zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż, stanowi kontynuację przyjętych kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego. Projekt uszczegóławia kierunki i zasady kształtowania struktur funkcjonalno-przestrzennych, ujawnia zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy oraz wymogi przepisów odrębnych. Polityka przestrzenna kontynuuje ochronę rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym rolniczego zagospodarowania zagrodowego, koncentruje funkcje pozarolnicze w wybranych obszarach, wskazuje na konieczność wielofunkcyjnego rozwoju rolnictwa, w oparciu o uwarunkowania środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Gmina Paradyż jest pokryta obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Na terenie gminy obowiązuje osiem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Plan miejscowy uchwalony 25 listopada 2005 r. obejmuje prawie cały obszar administracyjny gminy Paradyż.

Tab. 2. Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Lp.	Nazwa	Uchwała	Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego
1.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części Gminy Paradyż, obejmującego obszary w obrębach wsi: Kazimierzów, Popławy Kol., Feliksów, Honoratów, Mariampol, Bogusławy, Wójcin A, Wójcin B, Wójcin, Podgaj, Krasik, Irenów, Joaniów, Stanisławów, Adamów, Solec, Dorobna Wola, Stawowice Kol., Stawowice, Grzymałów, Stawowiczki, Daleszewice, Wielka Wola, Alfonsów, Sylwerynów oprócz działek o numerach ewidencyjnych 58/1, 58/2, 59/1, 59/2 oraz część działki o nr 57; Paradyż oprócz działek z obrębu geodezyjnego Dąbrówka o numerach ewidencyjnych 219/1, 219/2, 221, 222; Przyłęk oprócz obszaru pomiędzy odnogami rzeki Czarnej Z obszaru planu miejscowego wyłączono tereny położone w obrębie Przyłęk, między odnogami rzeki Czarnej – tereny wyłączone uchwałą nr XXXIV/152/2005 Rady Gminy Paradyż z dnia 26 października 2005 r. – wykaz działek wyłączonych z opracowania planu miejscowego stanowi załącznik nr 1 do uchwały nr XXXV/154/2005 Rady Gminy Paradyż z dnia 25 listopada 2005 r.	nr XXXV/154/2005 Rady Gminy Paradyż z dnia 25 listopada 2005 r.	Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2006 r., Nr 66, poz.585
2.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmujący fragment obszaru sołectwa Wielka Wola, sołectwa Paradyż, sołectwa Daleszewice.	nr XVIII/107/2012 Rady Gminy Paradyż z dnia 12 sierpnia 2012 r.	Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 20 września 2012 r. poz. 2860
3.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmujący fragment obszaru sołectwa Solec.	nr XVIII/108/2012 Rady Gminy Paradyż z dnia 12 sierpnia 2012 r.	Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 20 września 2012 r. poz. 2861
4.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmujący fragment obszaru sołectwa Wójcin A, sołectwa Krasik, sołectwa Wójcin.	nr XXII/138/2012 Rady Gminy Paradyż z dnia 28 grudnia 2012 r.	Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 6 lutego 2013 r. poz. 652
5.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż dotyczącej fragmentu miejscowości Paradyż, działki nr 100, 202, 203 oraz części działek 613, 614	nr XXVII/202/2017 Rady Gminy Paradyż z dnia 26 października 2017 r.	Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 28 listopada 2017 r. poz. 4936
6.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż, dotyczącej fragmentu miejscowości Wielka Wola, działka nr 85/18	nr XXXIV/250/2018 Rady Gminy Paradyż z dnia 29 czerwca 2018 r.	Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 2 sierpnia 2018 r. poz. 3987
7.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż, dotycząca fragmentu miejscowości Dorobna Wola, działka nr 23/2	nr XXXIV/250/2018 Rady Gminy Paradyż z dnia 29 czerwca 2018 r.	Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 2 sierpnia 2018 r. poz. 3987

8.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż dotycząca fragmentu miejscowości Sołec, działka nr 248/2, 249/2, 250/2, 251/2, 252/2	nr XXXIV/249/2018 Rady Gminy Paradyż z dnia 29 czerwca 2018 r.	Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 2 sierpnia 2018 r. poz. 3986
----	---	--	---

Źródło: opracowanie własne.

Rada Gminy Paradyż podjęła uchwałę nr XXIV/177/2017 Rady Gminy Paradyż z dnia 12 maja 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż dla części obrębu Przyłęk. Obszar objęty zmianą planu obejmuje ok. 17,85 ha.

3.3.4. Wydane decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach i inne decyzje określające warunki korzystania ze środowiska, istotne z punktu widzenia analizowanego dokumentu

ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

W obszarze gminy Paradyż nie są zlokalizowane obszary lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii.

DZIAŁALNOŚĆ GÓRNICZA

Na terenie gminy Paradyż występują 2 udokumentowane złoża kopalin. Obecnie eksploatowane jest jedynie złożo Mariampol – Stok. Eksploatacja złoża odbywa się na obszarze gminy sąsiedniej – w miejscowości Stok, gm. Mniszków. Prace eksploatacyjne złoża Irenów zostały zaniechane, choć pokłady piasku nie zostały w całości wydobyte.

Z punktu widzenia ochrony złóż złożo kruszywa naturalnego Irenów oraz złożo kopaliny skalnej wapiennej Mariampol – Stok zostały zaliczone do klasy 4 - złoża powszechne, licznie występujące, łatwo dostępne. Ze względu na ochronę środowiska złożo Irenów zakwalifikowano do złóż mało-konfliktowych (klasa A), złożo Mariampol – Stok zakwalifikowano do złóż konfliktowych (klasa B). Przyczyną konfliktowości złoża jest ochrona gleb.

Perspektywy eksploatacji kopalin na terenie gminy są ograniczone. Wynika to głównie z niewielkiej różnorodności kopalin występujących w obszarze gminy oraz niewielkiej ilości udokumentowanych złóż. Na terenie gminy Paradyż nie jest prowadzona koncesjonowana eksploatacja kopalin. Jednak w bezpośrednim sąsiedztwie gminy przy jej północnej granicy znajduje się obszar górniczy „Stok 1” objęty koncesją na wydobywanie kopaliny zatwierdzony decyzją nr Z1:OS.IV.7511/06. Obszar górniczy zajmuje powierzchnie 19 467m² i w całości znajduje się na terenie gminy Mniszków.

4. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSÓB W JAKI ZOSTAŁY ONE UWZGLĘDNIONE

4.1. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM

4.1.1. Cele ogólne

Cele ochrony środowiska, w tym cele ochrony przyrody, ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym znajdują swoje odzwierciedlenie w prawie krajowym i dokumentach powstałych na jego podstawie, określających politykę w zakresie ochrony środowiska.

Cele polityki ekologicznej Unii Europejskiej

Według obecnego brzmienia Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) celem polityki Unii w dziedzinie środowiska jest:

1. zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska,
2. ochrona zdrowia ludzkiego,
3. ostrożne i racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych,
4. promowanie na płaszczyźnie międzynarodowej środków zmierzających do rozwiązania regionalnych lub światowych problemów w dziedzinie środowiska, w szczególności zwalczanie zmian klimatu.

Z postanowień TFUE wynikają podstawowe zasady prowadzenia polityki ochrony środowiska. Nie mają one charakteru norm prawnych wiążących jednak tworzą ważne wytyczne przy tworzeniu aktów prawnych z omawianej dziedziny. Są to:

1. zasada wysokiego poziomu ochrony,
2. zasada ostrożności (przezorności),
3. zasada działania zapobiegawczego (prewencji),
4. zasada naprawiania szkód u źródła,
5. zasada „zanieczyszczający płaci”.

W kreowaniu polityki ochrony środowiska szczególną rolę odgrywają programy działania w ochronie środowiska. Obecnie obowiązuje siódmy program działań „**Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety**”, przyjęty decyzją Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1386/2013/EU w sprawie ogólnego unijnego programu działań do 2020 r. Decyzja zobowiązuje instytucje Unii i państwa członkowie do podejmowania działań służących osiągnięciu celów priorytetowych, a wszelkie organy publiczne do współpracy z przedsiębiorstwami, partnerami społecznymi, społeczeństwem europejskim i obywatelami w realizacji programu.

Cele priorytetowe Siódmego Programu to:

1. Ochrona, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego Unii.
2. przekształcenie Unii w zasobooszczędną, zieloną i konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną.
3. Ochrona obywateli Unii przed związanymi ze środowiskiem presjami i zagrożeniami dla zdrowia i dobrobytu.
4. Maksymalizacja korzyści z prawodawstwa środowiskowego, doskonalenie wiedzy i bazy dowodowej w zakresie środowiska i ochrony klimatu.
5. Zabezpieczenie inwestycji ekologicznych i wspieranie zrównoważonych miast.
6. Lepsze uwzględnianie w działaniach bardziej spójnej polityki środowiskowej i efektywne podejmowanie wyzwań międzynarodowych, dotyczących środowiska i klimatu.

Siódmy program zawiera wizję na 2050 r., w którym to roku obywatele mają się cieszyć dobrą jakością życia, z uwzględnieniem ekologicznych ograniczeń planety, w gospodarce nic się nie marnuje, różnorodność biologiczna jest przywracana, a niskoemisyjny wzrost – oddzielony od zużycia zasobów – wyznacza drogę rozwoju globalnego.

Cele polityki ekologicznej państwa

Obecnie obowiązująca, Polityka Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do 2016 r. zakłada następujące cele środowiskowe:

W zakresie ochrony zasobów naturalnych:

1. **Ochrona przyrody** – zachowanie bogatej bioróżnorodności polskiej przyrody na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym), wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju, który w sposób niekonfliktowy współistnieje z różnorodnością biologiczną.
2. **Ochrona i zrównoważony rozwój lasów** – w perspektywie średniookresowej zakłada się dalsze prace w kierunku racjonalnego użytkowania zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego. Oznacza to rozwijanie idei trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.
3. **Racjonalne gospodarowanie zasobami wody** – racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby ochronić gospodarkę narodową od deficytów wody i zabezpieczyć przed skutkami powodzi oraz zwiększenie samofinansowania gospodarki wodnej.
4. **Ochrona powierzchni ziemi** – w szczególności ochrona gruntów użytkowanych rolniczo:
 - rozpowszechnienie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego,
 - przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogenne,
 - zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, przywracając im funkcję przyrodniczą, rekreacyjną lub rolniczą.
5. **Gospodarowanie zasobami geologicznymi** – racjonalne zaopatrzenie ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów podziemnych oraz otoczenia ich ochroną przed ilościową i jakościową degradacją.

W zakresie poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:

1. **Środowisko a zdrowie** – dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad wszystkimi w kraju instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska.
2. **Jakość powietrza** – dążenie przez RP do spełnienia zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz dyrektyw unijnych.

3. **Ochrona wód** – przywrócenie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych w całym kraju, w tym również zachowanie i przywracanie ciągłości ekologicznej cieków.
4. **Gospodarka odpadami:**
 - utrzymanie tendencji oddzielania ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju,
 - znaczne zwiększenie odzysku energii z odpadów komunalnych w sposób bezpieczny dla środowiska,
 - zamknięcie wszystkich składowisk, które nie spełniają standardów UE i ich rekultywacja,
 - sporządzenie spisu zamkniętych oraz opuszczonych składowisk odpadów wydobywczych, wraz z identyfikacją obiektów wpływających na środowisko,
 - eliminacja kierowania na składowiska zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów,
 - pełne zorganizowanie krajowego systemu zbierania wraków samochodów i demontaż pojazdów wycofywanych z eksploatacji,
 - takie zorganizowanie systemu preselekcji sortowania i odzysku odpadów komunalnych, aby na składowisko nie trafiało ich więcej niż 50% w stosunku do odpadów wytwarzanych w gospodarstwach domowych.
5. **Oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych** – dokonywanie wiarygodnej oceny narażania społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe.
6. **Substancje chemiczne w środowisku** – stworzenie efektywnego systemu nadzoru nad substancjami chemicznymi dopuszczonymi na rynek, zgodnie z zasadami Rozporządzenia REACH.

W zakresie działań operacyjnych ważnym dokumentem jest Strategia Działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na lata 2013-2016 z perspektywą do 2016 r., która określa następujące cele strategiczne (priorytety działania):

1. Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi.
2. Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi.
3. Ochrona atmosfery.
4. Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów.

Analizując główne cele polityki ekologicznej Unii Europejskiej i Polski można stwierdzić, że projekt analizowanego dokumentu zachowuje spójność z ww. celami. Określa kierunki działań w zakresie ochrony różnorodności, zasobów wód podziemnych i powierzchniowych, racjonalnego użytkowania powierzchni ziemi, w tym ochrony gruntów rolnych, ochrony powietrza i zasady przeciwdziałania zanieczyszczeniom, a także kierunki związane z przeciwdziałaniem oddziaływania hałasu i pól elektromagnetycznych. Jednocześnie uwzględnia powiązania dobrego stanu środowiska z jakością życia mieszkańców oraz rozwojem lokalnej gospodarki. Cele środowiskowe stanowią jedno z kierunków rozwoju gminy Paradyż, przez co wpisują się w krajowe i europejskie wytyczne rozwoju zrównoważonego. Projekt Studium zawiera szereg ustaleń mających istotne znaczenie dla funkcjonowania i ochrony środowiska. Uwzględnia cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu krajowym, oraz pośrednio cele ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym, które mają swoje przełożenie w polskim prawodawstwie.

4.1.2. Cele szczegółowe (sektorowe)

✓ Ochrona wód

poziom UE

Ochrona wód to jeden z najlepiej rozwiniętych działów unijnej polityki ochrony środowiska. Obecnie głównym instrumentem unijnej polityki w tej dziedzinie jest przyjęta w 2000 r. tzw. ramowa dyrektywa wodna (RDW). Kieruje się ona ekologicznym, holistycznym podejściem do oceny stanu wód i planowania gospodarki wodnej. Traktuje wody w szczególności jako czynnik tworzący siedliska, których stan zależy od działań podejmowanych na obszarze całej zlewni. Główne cele europejskiej polityki wodnej:

1. ochrona i poprawa warunków, a gdy to niemożliwe, utrzymanie obecnego stanu ekosystemów wodnych, a także lądowych i podmokłych bezpośrednio uzależnionych od ekosystemów wodnych,
2. propagowanie zrównoważonego korzystania z wody opartego na długoterminowej ochronie zasobów wodnych,
3. podejmowane przedsięwzięcia mających na celu poprawę stanu czystości środowiska wodnego; przedsięwzięcia te powinny prowadzić do ograniczenia emisji i zrzutów substancji szczególnie niebezpiecznych, a w dalszej perspektywie do eliminowania tego typu działalności,
4. stopniowe ograniczenie zanieczyszczenia wód podziemnych i zapobieganie ich dalszej degradacji,
5. dążenie do zmniejszenia skutków powodzi i suszy.

poziom krajowy

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły - Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.

Cele środowiskowe dla wód powierzchniowych oraz obszarów chronionych ustalonych na mocy Art. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW). Za cele środowiskowe przyjęto wartości graniczne odpowiadające dobremu stanowi wód, podane w rozporządzeniu w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych.

Cele środowiskowe dla wód podziemnych ustalonych na mocy art. 4 RDW:

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogorszeniu się stanu wszystkich części wód podziemnych,
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

Sposób uwzględnienia w projektowanym dokumencie:

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne ustalenia m.in. Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza uwzględnia się w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania

przestrzennego gminy. Projekt Studium gminy Paradyż uwzględnia granice JCW oraz zawiera wytyczne dotyczące ochrony zasobów wodnych, działań wspomagających ich ochronę ilościową i jakościową. W części uwarunkowań diagnozuje stan zasobów wodnych w odniesieniu do planistycznych jednostek gospodarowania wodami. Uwzględnia ujęcia wód podziemnych, w tym o udokumentowanych zasobach.

Na terenie gminy Paradyż, zgodnie z danymi Informatycznego Systemu Osłony Kraju, **nie są zlokalizowane tereny szczególnego zagrożenia powodzią**. Do dnia opracowania niniejszego Studium mapy zagrożenia powodziowego nie zostały opracowane dla cieków, przepływających przez obszar gminy.

Dla odcinka rzeki Czarnej Malenieckiej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1566 ze zm.) do dnia sporządzenia mapy zagrożenia powodziowego ważność zachowuje **studium ochrony przeciwpowodziowej**, sporządzone przez właściwego dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej.

Zgodnie ze Studium dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, w dolinie rzeki Czarnej Malenieckiej określono obszary o prawdopodobieństwie zalewu. Na tej podstawie wytyczono strefę zalewu odpowiadającą wodzie o prawdopodobieństwie pojawienia się $P=1\%$ (obszary, na których prawdopodobieństwo powodzi jest wysokie i wynosi raz na 100 lat).

Analizując przestrzenny rozkład wyznaczonej strefy dla której prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i może wystąpić raz na 100 lat, stwierdza się, że ww. strefa obejmuje tereny zabudowane w miejscowości Przyłęk oraz Strzałków. Zgodnie ze Studium ochrony przeciwpowodziowej ww. obszary mogą zostać zalane wodą o wysokości do 0,5 m.

✓ **Ochrona powietrza**

Europejskie przepisy nakierowane są na eliminację różnych typów zanieczyszczeń pochodzących z wielu różnych źródeł, zarówno stacjonarnych, jak i mobilnych. Unijne prawodawstwo dotyczące ochrony powietrza:

1. ustala minimalne normy jakości powietrza oraz zobowiązuje do podejmowania działań zaradczych w przypadku gdy dochodzi do przekroczenia tych norm,
2. wprowadza obowiązek monitoringu wybranych substancji zanieczyszczających u źródeł emisji,
3. wprowadza normy dopuszczalnej emisji dla źródeł mobilnych oraz standardy jakości paliw,
4. dąży do harmonizacji metod pomiaru stężenia zanieczyszczeń i strategii monitoringu jakości powietrza krajów członkowskich,
5. nakazuje zapewnić dostęp do informacji o jakości powietrza opinii publicznej i wszystkim zainteresowanym stronom.

„Strategia tematyczna dotycząca zanieczyszczenia powietrza” wskazała na potrzebę uroszczenia prawodawstwa w sprawie jakości powietrza. Takim zabiegiem było scalenie w jeden akt prawny kilku wcześniejszych dyrektyw: Dyrektywę 2008/50/WE w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (tzw. dyrektywa CAFE). Dyrektywa CAFE nie zmienia dotychczasowych dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń, uzupełnia ich wykaz o nową substancję – pył zawieszony $PM_{2,5}$. Normy w zakresie pyłu zawieszonego $PM_{2,5}$ mają być wprowadzane w życie w okresie 2010-2020. Celem dyrektywy jest również wzmocnienie

przepisów dotyczących wdrażania planów i programów, mających na celu osiągnięcie założonych parametrów jakości powietrza.

Program ochrony powietrza dla strefy w województwie łódzkim

Zgodnie z programem ochrony środowiska dla województwa łódzkiego, obszar gminy Paradyż jest zlokalizowany w obszarach: ozon przyziemny – strefa łódzka oraz pył zawieszony i benzo(a)piren – strefa łódzka, dla których obowiązują poniższe wytyczne.

W obszarze strefy ozon przyziemny – strefa łódzka obowiązuje uchwała nr XLIII/797/13 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy w województwie łódzkim w celu osiągnięcia poziomu docelowego ozonu przyziemnego oraz uchwała nr LIII/964/14 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 października 2014 r. w sprawie planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej w celu zmniejszenia ryzyka wystąpienia przekroczeń poziomu alarmowego i poziomu docelowego ozonu przyziemnego oraz ograniczenia skutków i czasu trwania zaistniałych przekroczeń.

Potencjalną przyczyną ryzyka (wskazanych zanieczyszczeń) są źródła emisji prekursorów ozonu przyziemnego: tlenki azotu pochodzące w szczególności ze spalania paliw w silnikach maszyn roboczych, głównie pojazdów silnikowych, niemetanowe lotne związki organiczne pochodzenia biogenego oraz wytwarzane w procesach technologicznych i operacjach technicznych. Celem działań w strefie jest zmniejszenie ryzyka wystąpienia przekroczeń poziomu alarmowego i poziomu docelowego ozonu przyziemnego oraz ograniczenie skutków i czasu trwania zaistniałych przekroczeń.

W obszarze strefy pył zawieszony i benzo(a)piren – strefa łódzka obowiązuje uchwała nr XXXV/690/13 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy w województwie łódzkim w celu osiągnięcia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10 oraz planu działań krótkoterminowych⁴. Celem działań w strefie jest osiągnięcie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10.

Sposób uwzględnienia w projektowanym dokumencie:

Projekt zawiera zapisy dotyczące konieczności uwzględniania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego działań zmierzających do ograniczenia niskiej emisji, poprzez stosowanie proekologicznych systemów grzewczych. Ponadto zawiera ustalenia w zakresie redukcji emisji z transportu m.in.

⁴ uchwała zmieniona uchwałą nr XLII/778/13 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 25 listopada 2013 r. oraz uchwałą nr LIII/945/14 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 października 2014 r.

w zakresie realizacji zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg o największym natężeniu ruchu oraz ograniczające rozwój zabudowy wzdłuż tych ciągów komunikacyjnych. Analizowana polityka przestrzenna nie przewiduje w obszarze gminy lokalizacji znaczących emitorów zanieczyszczeń. Przyszłe kierunki zagospodarowania gminy nie stanowią ram do powstania znaczących negatywnych oddziaływań na stan jakości powietrza, w tym na stan ozonu przyziemnego oraz poziomu benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10.

W zakresie przestrzennym wytyczne zawarte w dokumencie zachowują zgodność z celami ochrony powietrza atmosferycznego, wyznaczonymi na poziomie krajowym i regionalnym.

✓ **Ochrona przyrody**

poziom UE

Podstawą unijnej polityki ochrony przyrody są dwa akty prawne: dyrektywa 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikich ptaków (tzw. dyrektywa ptasia) oraz dyrektywa 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. dyrektywa siedliskowa).

Ochrona różnorodności biologicznej jest warunkiem stabilnego funkcjonowania ekosystemów, decyduje o większej ich odporności na niekorzystne czynniki zewnętrzne. Założenie to było podstawą uznania ochrony bioróżnorodności biologicznej za jeden z celów unijnej polityki ochrony środowiska. Jest obecnie jednym z priorytetów głównego nurtu polityki unijnej. Głównym dokumentem w zakresie ochrony bioróżnorodności biologicznej jest „**Strategia zrównoważonego rozwoju UE**”, przyjęta w 2001 r. na szczycie przywódców państw Unii w Göteborgu, stanowiąca dokument uzupełniający zaakceptowanej rok wcześniej strategii lizbońskiej. Różnorodność biologiczna jest integralnym elementem wielu dziedzin objętych prawodawstwem unijnym. Cele z nią związane realizują nie tylko uregulowania z zakresu ochrony środowiska, ale także regulacje prawne dotyczące unijnych polityk sektorowych. W coraz szerszym zakresie potrzeby zachowania bioróżnorodności uwzględniane są we wspólnej polityce rolnej i polityce rozwoju obszarów wiejskich. Ich zaspokojeniu służą m.in. programy i płatności rolno-środowiskowe oraz rozwój rolnictwa ekologicznego.

Obecnie Unijna **strategia ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r.**, została opracowana w 2011 r. i wyznacza następujące cele:

1. Pełne wdrożenie dyrektywy ptasiej i siedliskowej.
2. Utrzymanie i odbudowa ekosystemów i ich usług.
3. Zwiększenie wkładu rolnictwa i leśnictwa w utrzymanie i wzmocnienie różnorodności biol.
4. Zapewnienie zrównoważonego wykorzystania zasobów rybnych.
5. Zwalczanie inwazyjnych gatunków obcych.
6. Pomoc na rzecz zapobiegania utracie światowej różnorodności biologicznej.

poziom krajowy

Głównym dokumentem określającym cele polityki państwa w zakresie ochrony bioróżnorodności w Polsce jest „Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2014-2020”.

Cel nadrzędny: Poprawa stanu różnorodności biologicznej i powiązanie jej ochrony z rozwojem społeczno-gospodarczym kraju.

Cele strategiczne:

- A. Podniesienie poziomu wiedzy oraz kształtowanie postaw społeczeństwa związanych z włączeniem się do działań na rzecz różnorodności biologicznej.
- B. Włączenie wybranych sektorów gospodarki w działania na rzecz różnorodności biologicznej.
- C. Zachowanie i przywrócenie populacji zagrożonych gatunków i siedlisk.
- D. Efektywne zarządzanie zasobami przyrodniczymi.
- E. Utrzymanie i odbudowa ekosystemów oraz ich usług.
- F. Ograniczenie presji gatunków inwazyjnych i konfliktowych.
- G. Ograniczenie i łagodzenie skutków zmian klimatycznych.
- H. Ochrona różnorodności biologicznej poprzez rozwój współpracy międzynarodowej.

Sposób uwzględnienia w projektowanym dokumencie:

Studium gminy Paradyż uwzględnia konieczność ochrony bioróżnorodności, poprzez ujawnienie granic i lokalizacji obiektów i obszarów objętych prawnymi forami ochrony przyrody. Ponadto określa system przyrodniczy gminy, stanowiący podstawę jej rozwoju przestrzennego, wskazujący możliwości jak i bariery w zagospodarowaniu. Projekt określa system korytarzy ekologicznych oraz powiązań przyrodniczych, uwzględniając go w kierunkach zagospodarowania. Ponadto dokument zawiera ustalenia dotyczące konieczności ochrony enklaw leśnych, dolin rzek i mniejszych cieków wraz z ich obudową biologiczną, terenów podmokłych, gleb organicznych, stawów i oczek wodnych, w tym śródpolnych. Cele związane z ochroną bioróżnorodności zostały uwzględnione w projektowanym dokumencie.

✓ **Gospodarka odpadami**

poziom UE

Gospodarka odpadami ma dziś bardzo rozbudowany dział prawa unijnego. Oprócz ogólnych zasad postępowania z odpadami obejmuje on wymogi dotyczące metod i urządzeń usuwania odpadów (np. spalania, składowania) oraz uregulowania związane z zagospodarowaniem różnych rodzajów odpadów. Pierwsza dyrektywa ramowa w sprawie odpadów to dyrektywa 75/442/EWG z dnia 15 lipca 1975 r. Przez ponad 30 lat był to najważniejszy akt prawny w tej dziedzinie. Ostatecznie został zastąpiony dyrektywą ramową z 2008 r. Ogólne wymagania w stosunku do gospodarki odpadami nie uległy jednak istotnym zmianom. Dyrektywa wprowadziła jednolite definicje pojęć oraz zobowiązała państwa członkowskie do opracowywania programów gospodarki odpadami. Przede wszystkim ustanowiła hierarchię zasad postępowania z odpadami, wskazując na pierwszym miejscu konieczność zapobiegania powstawaniu odpadów, następnie ich powtórne wykorzystanie, dalej recykling materiałowy, wykorzystanie odpadów jako źródła energii (w procesie spalania), dopiero w ostateczności dopuszczone powinno być ich unieszkodliwianie przez spalanie bez odzysku energii lub deponowanie na składowiskach odpadów.

poziom krajowy - regionalny

Plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 – w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi – określa:

▪ **W zakresie gospodarki odpadami komunalnymi:**

Cele krótkoterminowe (na lata 2016 – 2022):

1. zmniejszenie ilości powstających odpadów,
2. zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat należytego gospodarowania odpadami komunalnymi (w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji),
3. doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami,
4. zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu odbieranych i zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie),
5. zmniejszenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych w 2020 r. więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r.,
6. zaprzestanie składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zbieranych,
7. zaprzestanie składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia,
8. ograniczenie liczmy miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych,
9. utworzenie systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi,
10. należyte monitorowanie i kontrola postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowaną ze strumieni odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania,
11. zbilansowanie funkcjonowania systemu gospodarki komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych (w tym odpadów o zawartości ogólnego węgla organicznego powyżej 5% s.m. i o ciepłe spalania powyżej 6MJ/kg s.m.) od 1 stycznia 2016 r.,
12. kontynuacja prowadzenia przez gminy gospodarki odpadami w ramach regionów gospodarki odpadami komunalnymi.

Cele długoterminowe (na lata 2023 – 2028):

1. kontynuowanie dążenia do wskazanych celów na lata 2016 – 2022,
2. doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami: do 2025 r. recyklingowi powinny być poddawane 60% odpadów komunalnych.

▪ **W zakresie gospodarki odpadami niebezpiecznymi**

Cele krótkoterminowe (na lata 2016 – 2022):

1. likwidacja urządzeń o zawartości PCB poniżej 5 dm³

Cele długoterminowe (na lata 2023 – 2028):

1. dalsza likwidacja urządzeń o zawartości PCB poniżej 5 dm³

W zakresie gospodarki odpadami medycznymi i weterynaryjnymi:

Cele krótkoterminowe (na lata 2016 – 2022):

1. zapewnienie odpowiedniego rozmieszczenia, liczby oraz wydajności spalarni odpadów medycznych i weterynaryjnych w ujęciu regionalnym tak, aby ograniczyć transport tych odpadów (w celu dążenia do przestrzegania w pełni zasady bliskości),
2. podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów medycznych i weterynaryjnych (w tym segregacji odpadów u źródła powstawania), co dodatkowo spowoduje zmniejszenie ilości odpadów innych niż niebezpieczne w strumieniu odpadów niebezpiecznych.

W zakresie gospodarki zużytymi bateriami i akumulatorami:

Cele krótkoterminowe (na lata 2016 – 2022):

1. wzrost świadomości społeczeństwa oraz przedsiębiorstw na temat odpowiedniego sposobu postępowania ze zużytymi bateriami i zużytymi akumulatorami,
2. osiągnięcie w 2016 r. w latach następnych poziomu zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych, w wysokości co najmniej 45% masy wprowadzanych baterii i akumulatorów przenośnych.

W zakresie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego:

Cele krótkoterminowe (na lata 2016 – 2022):

1. zwiększenie świadomości społeczeństwa oraz przedsiębiorstw na temat odpowiedniego sposobu postępowania ze ZSEiE,
2. ograniczenie powstawania odpadów w postaci ZSEiE.

W zakresie gospodarki pojazdami wycofanymi z eksploatacji:

Cele krótkoterminowe (na lata 2016 – 2022):

1. osiągnięcie minimalnych poziomów odzysku i recyklingu odniesionych do masy pojazdów przyjętych do stacji demontażu w skali roku na poziomie odpowiednio: 95% i 85%,
2. ograniczenie nieuczciwych praktyk w zakresie zbierania i zagospodarowywania pojazdów wycofanych z eksploatacji (w tym zwiększenie liczby pojazdów wycofanych z eksploatacji kierowanych do legalnych stacji demontażu).

W zakresie gospodarki odpadami zawierającymi azbest:

Cele krótkoterminowe (na lata 2016 – 2022):

1. osiągnięcie celów określonych w przyjętym w dniu 15 marca 2010 r. przez Radę Ministrów „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2031”.

W zakresie gospodarki olejami odpadowymi:

Cele krótkoterminowe (na lata 2016 – 2022):

1. zapobieganie powstawaniu olejów odpadowych,
2. dążenie do zwiększenia masy zbieranych olejów odpadowych,

3. monitorowanie sytuacji w zakresie gospodarowania olejami odpadowymi, połączone z dążeniem do utrzymania poziomu odzysku na poziomie co najmniej 50%, a recyklingu rozumianego jako regeneracja na poziomie co najmniej 35%,
4. w przypadku preparatów smarowych wzrost poziomów recyklingu na poziomie 35% oraz poziomu odzysku do wartości co najmniej 50% w 2020 r.,
5. zapewnienie selektywnego zbierania i odzysku olejów odpadowych.

W zakresie gospodarki przeterminowanymi środkami ochrony roślin:

Cele krótkoterminowe (na lata 2016 – 2022):

1. kształtowanie systemu zbierania przeterminowanych środków ochrony roślin i opakowań po tych środkach pochodzących z bieżącej produkcji i stosowania w rolnictwie.

Cele długoterminowe (na lata 2023 – 2028):

1. dalsze kształtowanie systemu zbierania przeterminowanych środków ochrony roślin i opakowań po tych środkach pochodzących z bieżącej produkcji i stosowania w rolnictwie.

Sposób uwzględnienia w projektowanym dokumencie:

Na poziomie lokalnym możliwe są działania związane z ukształtowaniem sprawnego i przejrzystego systemu gospodarki odpadami, powiązanego z systemem wojewódzkim. Studium gminy Paradyż określa gminny system gospodarki odpadami, w tym selektywnej zbiórki odpadów.

✓ Przeciwdziałanie i łagodzenie zmian klimatu

poziom UE

Przeciwdziałanie zmianom klimatu stało się jednym z najważniejszych celów europejskiej polityki ekologicznej. Zgodnie z zasadą przezorności – fundamentem europejskiej polityki ekologicznej – za celowe uznano ograniczenie emisji gazów szklarniowych, tak by potencjalny wzrost temperatury w skali globalnej nie przekroczył 2°C. Program działań zakłada ustabilizowanie koncentracji gazów szklarniowych w atmosferze, co wymagać będzie redukcji emisji CO₂ o 70% w perspektywie długoterminowej. Najważniejszym instrumentem realizacji celów unijnej polityki klimatycznej jest przyjęty w 2008 r. tzw. pakiet klimatyczno-energetyczny określany potocznie jako „3 razy 20”, który zakłada, że do 2020 r. Unia Europejska powinna:

- racjonalnie wykorzystywać energię, tak aby zmniejszyć łączne zużycie energii pierwotnej o 20% w porównaniu z prognozami na 2020 r.,
- zwiększyć udział energii ze źródeł odnawialnych do 20% całkowitego zużycia energii finalnej,
- zmniejszyć emisję gazów cieplarnianych o co najmniej 20% z porównaniem z 1990 r.

Sposób uwzględnienia w projektowanym dokumencie:

Studium gminy Paradyż zawiera ustalenia proekologicznego, w zakresie gospodarki lokalnej. Stanowi obszar niewielkiego lokalnego zużycia energii, w kierunkach wprowadza obszary produkcji energii ze źródeł odnawialnych (w oparciu istniejące zainwestowanie i wydane pozwolenia na budowę). Polityka przestrzenna gminy Paradyż - na zasadzie synergii z politykami obszarów sąsiednich, województwa i kraju - wpisuje się w działania globalne na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatu.

4.2. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU OPCZYŃSKIEGO

Cele ochrony środowiska powiatu opoczyńskiego zostały określone w dokumencie: Program ochrony środowiska dla powiatu opoczyńskiego na lata 2016-2019 z perspektywą do 2023 r., przyjętym uchwałą nr XIX/145/16 Rady Powiatu Opoczyńskiego z dnia 27 czerwca 2016 r. W dokumencie tym określono trzy cele strategiczne powiatu:

- poprawa stanu środowiska naturalnego na terenie powiatu w poszczególnych jego obszarach,
- ochrona i minimalizacja zagrożeń dla istniejących zasobów przyrodniczych,
- zachowanie zasad zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego.

Na realizację celów strategicznych składają się działania we wszystkich komponentach ochrony środowiska. Założenia planu zadań przeprowadzono w podziale na 9 grup.

Tab. 3. Cele strategiczne wskazane w Planie ochrony środowiska dla powiatu opoczyńskiego i zadania inwestycyjne odnoszące się do gminy Paradyż wraz ze sposobem ich uwzględnienia w projekcie Studium

Ochrona powietrza atmosferycznego	
Zadania inwestycyjne dla gminy Paradyż:	- montaż fotowoltaicznych mikroinstalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii, - przebudowa systemów grzewczych w budynku szkoły w Paradyżu z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii – pompy ciepła i ogniwa fotowoltaiczne, - przebudowa systemów grzewczych w budynku szkoły w Wójcinie z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii – pompy ciepła i ogniwa fotowoltaiczne.
Sposób uwzględnienie w projekcie:	Projekt zawiera analizę możliwych zagrożeń (źródeł zanieczyszczeń) dla jakości powietrza, zawiera cele środowiskowe dotyczące standardów jakości powietrza oraz ustalenia dotyczące rozwoju energii odnawialnej w obszarze gminy.
Ochrona przed hałasem	
Zadania inwestycyjne dla gminy Paradyż:	- remont odcinka drogi gminnej wraz z przebudową chodnika w miejscowości Alfonsów, - remont odcinka drogi gminnej wraz z przebudową chodnika w miejscowości Paradyż - ul. Lipowa, przebudowa drogi nr 3123E na odcinku Wielka Wola – Dorobna Wola, rozbiórka mostu i budowa przepustu przez rzekę Ciek Przyłek w ciągu drogi powiatowej nr 3118E w miejscowości Przyłek.
Sposób uwzględnienie w projekcie:	Projekt zawiera analizę stanu infrastruktury technicznej, w tym sieci układu drogowego oraz przedstawia kierunki jej rozwoju, uwzględnieniem negatywnego oddziaływania dróg na klimat akustyczny terenów zabudowy. Ponadto projekt zawiera analizę możliwych zagrożeń dla jakości klimatu akustycznego w gminie, zawiera ustalenia dotyczące standardów akustycznych, w tym ich uwzględnienia w planach miejscowych.
Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	
Zadania inwestycyjne dla gminy Paradyż:	-----
Sposób uwzględnienie w projekcie:	W projekcie zostały ujawnione lokalizacje źródeł promieniowania elektroenergetycznego, określono wytyczne do ich uwzględnienia w planach miejscowych wraz z obowiązującymi dla nich strefami ochronnymi i pasami technologicznymi.
Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	

Zadania inwestycyjne dla gminy Paradyż:	- budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami w miejscowości Paradyż: odcinek Dąbrówka-Paradyż, - budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączeniami w miejscowości Przyłek, Joanninów, Sylwerynów
Sposób uwzględnienie w projekcie:	Projekt uwzględnia konieczność rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej w gminie, zawiera zasady ochrony wód powierzchniowych i podziemnych.
Gospodarka odpadami	
Zadania inwestycyjne dla gminy Paradyż:	-----
Sposób uwzględnienie w projekcie:	Projekt zawiera cele polityki przestrzennej w zakresie systemu gospodarki odpadami, powiązanego z systemem regionalnym, w tym również w zakresie selektywnej zbiórki odpadów oraz odpadów niebezpiecznych (m. in. azbest).
Ochrona gleb i racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych	
Zadania inwestycyjne dla gminy Paradyż:	-----
Sposób uwzględnienie w projekcie:	Projekt zawiera analizę rozmieszczenia na terenie gminy gleb podlegających ochronie oraz formułuje zasady zagospodarowywania przedmiotowych terenów. Projekt zawiera wykaz udokumentowanych złóż wraz z ich charakterystyką i predyspozycjami do wydobywania. Określa kierunki zagospodarowania udokumentowanych złóż kopalin, kierunki rekultywacji oraz uwzględnia prowadzoną w gminie działalność górnictw.
Ochrona środowiska przyrodniczego	
Zadania inwestycyjne dla gminy Paradyż:	-----
Sposób uwzględnienie w projekcie:	Projekt uwzględnia obiekty i obszary objęte ochroną, wskazuje lokalny system przyrodniczy gminy, w tym powiązania ekologiczne, określa zasady ochrony przed przekształceniami zasobów przyrody ożywionej, uwzględnia lasy jako element systemu przyrodniczego gminy, wymagający ochrony i racjonalnej gospodarki zasobem.
Minimalizacja zagrożeń dla środowiska	
Zadania inwestycyjne dla gminy Paradyż:	-----
Sposób uwzględnienie w projekcie:	Projekt uwzględnia obszary narażone na powódź lub podtopienia, określa zasady ochrony przed powodzią i podtopieniami. W gminie Paradyż nie wyznaczono obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.
Edukacja ekologiczna	
Zadania inwestycyjne dla gminy Paradyż:	-----
Sposób uwzględnienie w projekcie:	nie dotyczy zakresu analizowanego dokumentu planistycznego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Programu ochrony środowiska dla powiatu opoczyńskiego

W programie ochrony środowiska powiatu opoczyńskiego została określona lista przedsięwzięć proekologicznych planowanych do wykonania na terenie powiatu w perspektywie długoterminowej tj. 2023. Lista ta została utworzona na podstawie informacji pozyskanych z każdej gminy powiatu.

Podsumowując analizę zawartą w powyższej tabeli można stwierdzić, że projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Paradyż posiada powiązania z celami ochrony środowiska po-

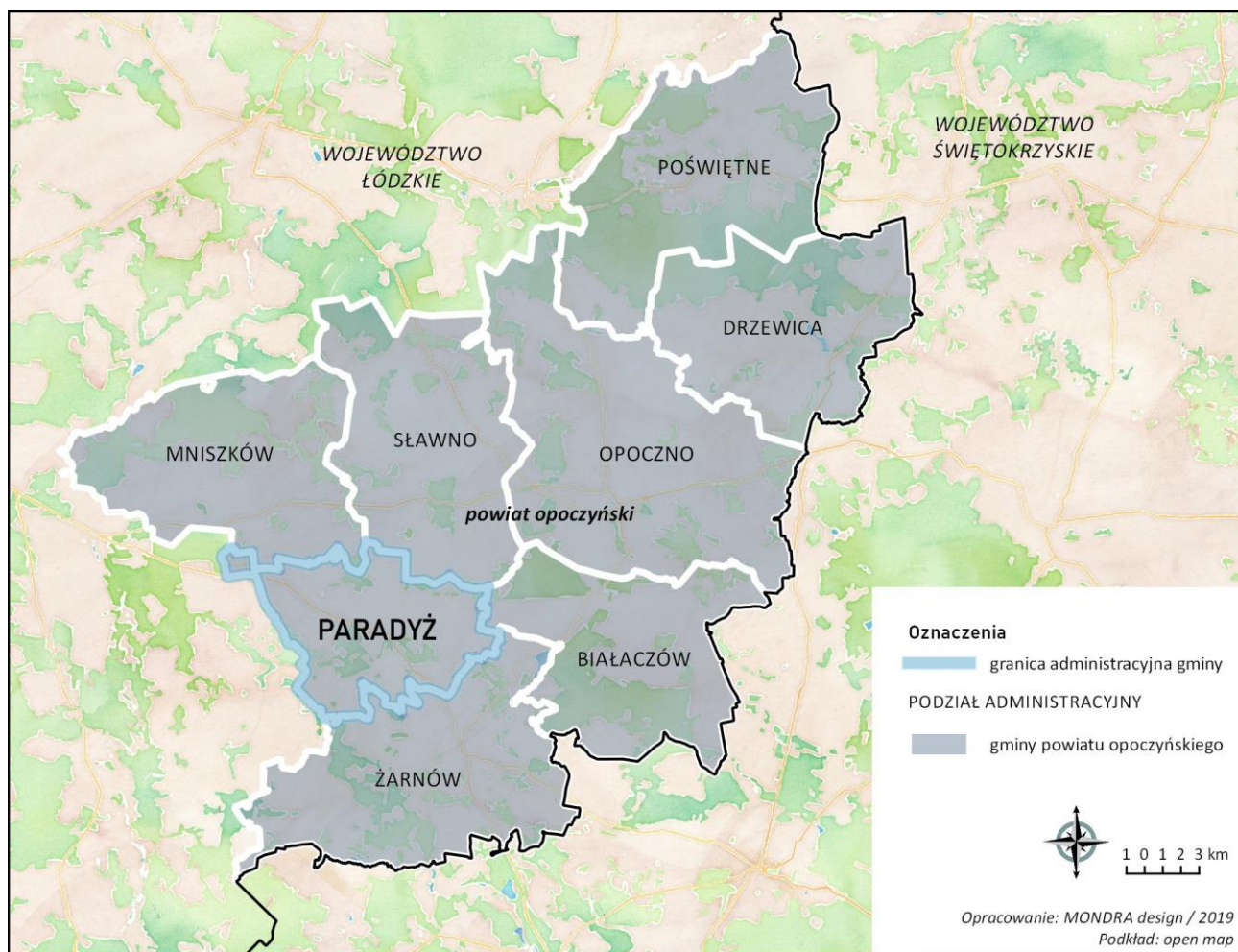
wiatu opoczyńskiego. Cele te zostały uwzględnione w analizowanym dokumencie i nie wymagają doprecyzowania. Analizowany dokument zachowuje zgodność z Programem ochrony środowiska powiatu opoczyńskiego w perspektywie do 2023 r.

5. ANALIZA I OCENA STANU OCHRONY ŚRODOWISKA OBSZARU OBJĘTEGO USTALENIAMI STUDIUM

5.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Gmina Paradyż jest położona w południowo-wschodniej części województwa łódzkiego. Stanowi jedną z sześciu gmin wiejskich powiatu opoczyńskiego. Pozostałe dwie gminy: Opoczno oraz Drzewica są gminami miejsko-wiejskimi. Gmina Paradyż zlokalizowana jest na południowy – zachód od miasta powiatowego - Opoczna.

Wschodnia granica gminy Paradyż pokrywa się z granicą pomiędzy powiatem opoczyńskim a piotrkowskim. Gmina graniczy z gminami: Mniszków, Sławno, Białaczów, Żarnów oraz Aleksandrów (powiat piotrkowski). Paradyż posiada dobre połączenia drogowe z ośrodkami powiatowymi województwa łódzkiego tj. Opocznom i Piotrkowem Trybunalskim (powiat grodzki), a także ze stolicą województwa łódzkiego - Łodzią. Przez gminę biegnie droga krajowa, która zapewnia bezpośrednie połączenie z Kielcami - stolicą województwa świętokrzyskiego.

Ryc. 2. Położenie administracyjne

Źródło: projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż - opracowanie własne.

O dobrym położeniu względem krajowego układu drogowego świadczy nie tylko przebieg drogi krajowej nr 74 (Wieluń – Bełchatów – Piotrków Trybunalski – Sulejów – Kielce – Kraśnik – Zamość – Zosin) przez gminę, ale również bliska odległość do węzłów drogowych wokół Piotrkowa Trybunalskiego, z których można wjechać na drogę ekspresową S8 w kierunku Warszawy, autostradę A1- w kierunku Łodzi lub drogę ruchu przyspieszonego nr E75 w kierunku Częstochowy.

Na północ od gminy biegnie ciąg komunikacyjny rangi krajowej nr 12 o relacji: Łęknica, Żagań – Leszno – Kalisz – Sieradz – Rzgów - Piotrków Trybunalski – Sulejów – Opoczno – Radom – Lublin – Chełm – Bardyże. Na południe od gminy, lecz w nieco większej odległości, znajduje się droga krajowa nr 42 o relacji: Kamienna – Kluczbork – Jaworzno – Działoszyn – Radomsko – Przedbórz - Końskie – Wąchock – Rudnik. Układ dróg krajowych wokół gminy domykają drogi wojewódzkie nr: 726 (Rawa Mazowiecka - Inowódź - Opoczno – Żarnów), 746 (Żarnów – Końskie) oraz najdalej oddalona od gminy droga nr 742 (Włodzimierzów – Przedbórz – Włoszczowa – Nagłowice).

5.2. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA – CHARAKTERYSTYKA KOMPONENTÓW ŚRODOWISKA I POZIOM ICH WYKORZYSTANIA W ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM OBSZARU

5.2.1. Budowa geologiczna

Pod względem geologiczno-strukturalnym obszar gminy Paradyż leży w obrębie północnej części permsko-mezozoicznego obrzeżenia Gór Świętokrzyskich. Istotną rolę w jego budowie geologicznej odgrywają osady jury dolnej mające największą miąższość i zasięg występowania. Poza nimi występują utwory triasu górnego, jury środkowej, a miejscami trzeciorzędu.

Omawiany obszar leży na pograniczu dwóch jednostek tektonicznych: megaantykliny Radoszyc i synkliny Opoczna. W megaantyklinie Radoszyc elementy tektoniczne niższego rzędu kształtują głównie dyslokacje nieciągłe. Jest to bardzo skomplikowany system rowów i zrębów tektonicznych utworzonych z poprzesuwanymi i różnie nachylonymi blokami. W skład megaantykliny Radoszyc wchodzi antykliny Żarnowa i Podlesia oraz rozdzielająca je synkliny Bulba - Ruda Maleniecka.

W prekenozoicznej budowie geologicznej biorą udział utwory mezozoiczne od kajpru górnego do oksfordu. Na przełomie kredy i paleogenu wskutek ruchów laramijskich nastąpiło sfałdowanie i zdyslokowanie omawianego terenu. Podczas całego trzeciorzędu omawiany obszar był łądolandem. Okres trzeciorzędowy zaznaczył się tworzeniem zrównań i dolin denudacyjnych oraz zapoczątkował powstawanie głębokich dolin rzecznych. Z okresu tego zachowały się jedynie nieliczne zwietrzeliny osadów podłoża. Podczas stadiału maksymalnego łądolandu skandynawski wkroczył na opisywany obszar dwukrotnie, pokrywając cały obszar gminy i pozostawiając po sobie jeden poziom glin zwałowych i osady wodnolodowcowe. Jego recesja zapoczątkowała procesy prowadzące do uformowania obecnej sieci rzecznej. Podczas zlodowacenia północno-polskiego kontynuowana była akumulacja w dolinach rzecznych. Intensywne wietrzenie mechaniczne starszych osadów doprowadziło do powstania piasków i mułków peryglacialnych występujących na glinach zwałowych zlodowacenia środkowopolskiego. W pobliżu zboczy wyniosłości podłoża tworzyły się pokrywy zwietrzelinowe wykształcone jako piaski i gliny peryglacialne z gładkami skał lokalnych. W holocenie nastąpiła początkowo kilkumetrowa erozja dolin rzecznych, a następnie akumulacja tarasów zalewowych. Na wysoczyźnie i na powierzchni tarasów zalewowych nadal rozwijały się procesy wydymotwórcze oraz trwał rozwój młodych dolinek rzecznych.

Współcześnie w okolicach Paradyża rozwijają się procesy krasowe związane z wapieniami oksfordu występującymi pod przykryciem osadów czwartorzędowych. Następuje również istotna modyfikacja osadów najmłodszych wywołana działalnością człowieka.

W profilu jury dolnej wyróżnionych zostało 8 serii litologicznych: seria zagajska i gromadzicka o miąższości od 65 do 120 m (zlepierce, piaskowce z przeławieniami mułowców i iłowców), seria zarzecka o miąższości około 40 m (piaskowce, iłowce, syderyty i glinki ogniotrwałe), seria żarnowska (piaskowce z wkładkami piaskowców zlepiercowatych i mułowców), seria gielniowska i żarnowska (piaskowce, mułowce i łupki), seria gielniowska - rozpoczynająca lias środkowy (piaskowce oraz mułowce zawierające miejscami soczewki syderytów ilastych), seria bronowicka – zamykająca lias środkowy - o miąższości od 40 do 50 m (piaskowce drobnoziarniste z przewarstwieniami mułowcowymi), seria ciechocińska o miąższości od 60 do 80 m - dzieląca się na podesteriową i esterową (osady mułowcowe z przewarstwieniami syderytów

w stropie) i seria borucicka, kończąca osady liasu (iły, piaskowce z wkładkami mułowców i iłowców oraz piaskowce drobnoziarniste z wkładkami piaskowców żelazistych). Jure środkową reprezentują osady o łącznej miąższości około 70 m w. Budują one fragment południowego skrzydła niecki Opoczna i występują w rejonie Niemojewic i Paradyża. Są to piaskowce wapniste lub dolomityczne, zlepieńce, mułowce, iły i iłowce oraz zlepieńcowate syderyty ilaste uważane w przeszłości za perspektywiczne dla wystąpień rud żelaza. Jura górna tworzona jest przez osady o miąższości 200-400 m występujące w północnej części obszaru w obrębie niecki Opoczna. Reprezentowane są one wyłącznie przez osady oksfordu wykształcone w postaci wapieni: płytowych, rafowych, marglistych, gąbkowych z krzemieniami oraz margli. Warstwę trzeciorzędową tworzą gliny zwietrzelinowe o miąższości około 10 m, szare, żółte, szarzielone i brunatne z odłatkami piaskowców. Osady zlodowaceń środkowopolskich występują na większej części omawianego terenu Stwierdzono tu dwa poziomy glin zwałowych oraz związane z nimi osady wodnolodowcowe i zastoisowe (piaski, mułki i iły). Ostatnie zlodowacenia - północnopolskie pozostawiły osady piaszczysto-żwirowe tarasów nadzalewowych w dolinach rzeki Czarnej. Do czwartorzędu nierozdzielonego zostały zaliczone eluwia glin zwałowych zajmujące nieduże obszary w rejonie Łysej Góry i Górek Wierchowskich oraz osady eoliczne. Te ostatnie zajmują znaczne obszary, zwłaszcza w rejonach miejscowości: Dłużniewice, Paradyż, Alfonsów. Holocen reprezentują utwory piaszczysto-żwirowe i mułki tarasów zalewowych rzek przepływających przez obszar arkusza. W zabagnionych odcinkach dolin występują piaski humusowe drobno- i średnioziarniste. W dolinie rzeki Czarnej Sulejowskiej na odcinku Koliszowy - Sulborowice oraz w dolinie Popławki odślaniają się torfy i namuły torfiaste o miąższości od 0,5 m do 2,0 m. Mniejsze powierzchnie zajmują osady torfiaste w rejonie: Alfonsowa oraz Paradyża.

5.2.2. Miejsca lokalizacji złóż kopalin oraz działalność górnicza

Na terenie gminy Paradyż występują 2 udokumentowane złoża kopalin. Obecnie eksploatowane jest jedynie złożo Mariampol – Stok. Eksploatacja złoża odbywa się na obszarze gminy sąsiedniej – w miejscowości Stok, gm. Mniszków. Prace eksploatacyjne złoża Irenów zostały zaniechane, choć pokłady piasku nie zostały w całości wydobyte.

Z punktu widzenia ochrony złóż złożo kruszywa naturalnego Irenów oraz złożo kopaliny skalnej wapiennej Mariampol – Stok zostały **zaliczone do klasy 4 - złoża powszechne, licznie występujące, łatwo dostępne**. Ze względu na ochronę środowiska złożo Irenów zakwalifikowano do złóż mało-konfliktowych (klasa A), złożo Mariampol – Stok zakwalifikowano do złóż konfliktowych (klasa B). Przyczyną konfliktowości złoża jest ochrona gleb.

Według danych Państwowego Instytutu Geologicznego na terenie gminy Paradyż nie wyznaczono obszarów perspektywicznych i prognostycznych występowania kruszyw naturalnych.

Perspektywy eksploatacji kopalin na terenie gminy są ograniczone. Wynika to głównie z niewielkiej różnorodności kopalin występujących w obszarze gminy oraz niewielkiej ilości udokumentowanych złóż. Na terenie gminy Paradyż nie jest prowadzona koncesjonowana eksploatacja kopalin. Jednak w bezpośrednim sąsiedztwie gminy przy jej północnej granicy znajduje się obszar górniczy „Stok 1” objęty koncesją na wydobywanie kopaliny zatwierdzony decyzją nr Z1:OS.IV.7511/06. Obszar górniczy zajmuje powierzchnię 19 467m² i w całości znajduje się na terenie gminy Mniszków.

5.2.3. Gleby

Gleby, z uwagi na swoją wielofunkcyjność w środowisku, są jednym z jego najważniejszych komponentów, decydującym o wielkości produkcji rolnej i leśnej.

Przydatność rolniczą gleb określają klasy bonitacyjne wyróżnione na podstawie następujących kryteriów: budowa profilu glebowego (typ i podtyp gleby, rodzaj, gatunek, miąższość poziomu próchnicznego i zawartość próchnicy, skład chemiczny gleby i jej odczyn, oglejenie, właściwości fizyczne); stosunki wilgotnościowe uwarunkowane położeniem w terenie; wysokość bezwzględna. Gmina Paradyż charakteryzuje się dużym udziałem gleb klasy III i IV (łącznie ponad 50%), czyli gleb dobrych, średnio dobrych i średniej jakości. Zgodnie z danymi Urzędu Gminy Paradyż struktura jakości gleb przedstawia się następująco:

klasa I	nie występuje	klasa V	1680 ha (± 26,0% powierzchni gminy)
klasa II	nie występuje	klasa VI	1302 ha (± 20,1% powierzchni gminy)
klasa III	413 ha (± 6,4% powierzchni gminy)	klasa VIz	108 ha (± 1,7 % powierzchni gminy)
klasa IV	2 964 ha (± 45,8% powierzchni gminy)		

Gleby, z uwagi na swoją wielofunkcyjność w środowisku, są jednym z jego najważniejszych komponentów, decydującym o wielkości produkcji rolnej i leśnej.

Najliczniej na terenie gminy występują utwory czwartorzędowe epoki plejstoceniowej: gliny zwałowe górne, piaski i żwiry wodnolodowcowe górne. W pozostałych obszarach wyróżniają się piaski eoliczne, które miejscami stworzyły większe nawarstwienia w postaci wydm. Na tych utworach wykształciły się gleby bielcowe i płowe, rzadziej brunatne, stanowiące w gminie typ dominujący.

W dolinach rzek oraz zagłębieniach bezodpływowych dominują utwory epoki plejstoceniowej tj. piaski, piaski ze żwirami i mułki (mady) na których powstały gleby torfowo-mułowe, glejowe, murszowo-torfowe. Miejscami na terenie gminy występują również czarne ziemie zdegradowane i szare ziemie.

Gleby najlepszej klasy bonitacyjnej III zajmują powierzchnię 344,6499 ha i występują w dwóch większych kompleksach. Pierwszy kompleks zlokalizowany jest w zachodniej części gminy, zajmuje powierzchnię 147,1579 ha (42,7 %) obejmuje zachodnią część obrębu Wójcin B, oraz północno wschodnią część obrębu Wójcin. Drugi duży kompleks znajduje się w centralnej części obrębu Daleszewice i zajmuje powierzchnię 142,1789 ha (41,25 %). Niewielkie obszary gleb chronionych znajdują się w obrębach: Kazimierzów (19,5292 ha - 5,67 %), Sokołów (7,9240 ha - 2,30 %), Stawowice (6,7117 ha - 1,95 %), Alfonsów (6,6160 ha - 1,92 %), Dorobna Wola (6,1666 ha - 1,79 %), Wielka Wola (5,8748 ha - 1,70 %) i Paradyż (2,4908 ha - 0,72%).

Na obszarze gminy występują także gleby pochodzenia organicznego, zajmują powierzchnię 413,1082 ha. Zlokalizowane są w większości w dolinach denudacyjnych cieków (granica obrębów Pogdaj i Irenów, południowa część obrębu Bogusławy, północna część obrębu Krasik, północna część obrębu Feliksów, zachodnia część obrębu Kazimierzów, centralna część obrębu Przyłek, południowo-wschodnia część obrębu Irenów, północna część obrębu Adamów i południowa część obrębu Sylwerynów oraz północna część obrębu Solec) oraz zagłębieniach bezodpływowych (północna część obrębu Alfonsów, południowa część obrębu Popławy – Kolonia, północna część obrębu Grzymałów).

Na stan plonów rolniczych ogromny wpływ poza jakością gleby, mają także opady atmosferyczne. Jeśli opady nie pokrywają potrzeb wodnych (głównie rolnictwa i zapotrzebowania przyrody), nie uzupełniają strat wywoływanych parowaniem, w glebie powstaje niedobór wody i susza. Wyraźny niedobór wody w glebie, na skutek wyparowywania i niedostatku opadów atmosferycznych, określany jest jako „susza glebowa”. Występowanie okresów bezopadowych trwających dłużej niż 15 dni w porze letniej znacznie obniża plony u większości roślin uprawnych, szczególnie na glebach lekkich, o małej retencyjności naturalnej profilu glebowego. Teren gminy Paradyż nie został zakwalifikowany do obszaru dużego zagrożenia suszą glebową⁵.

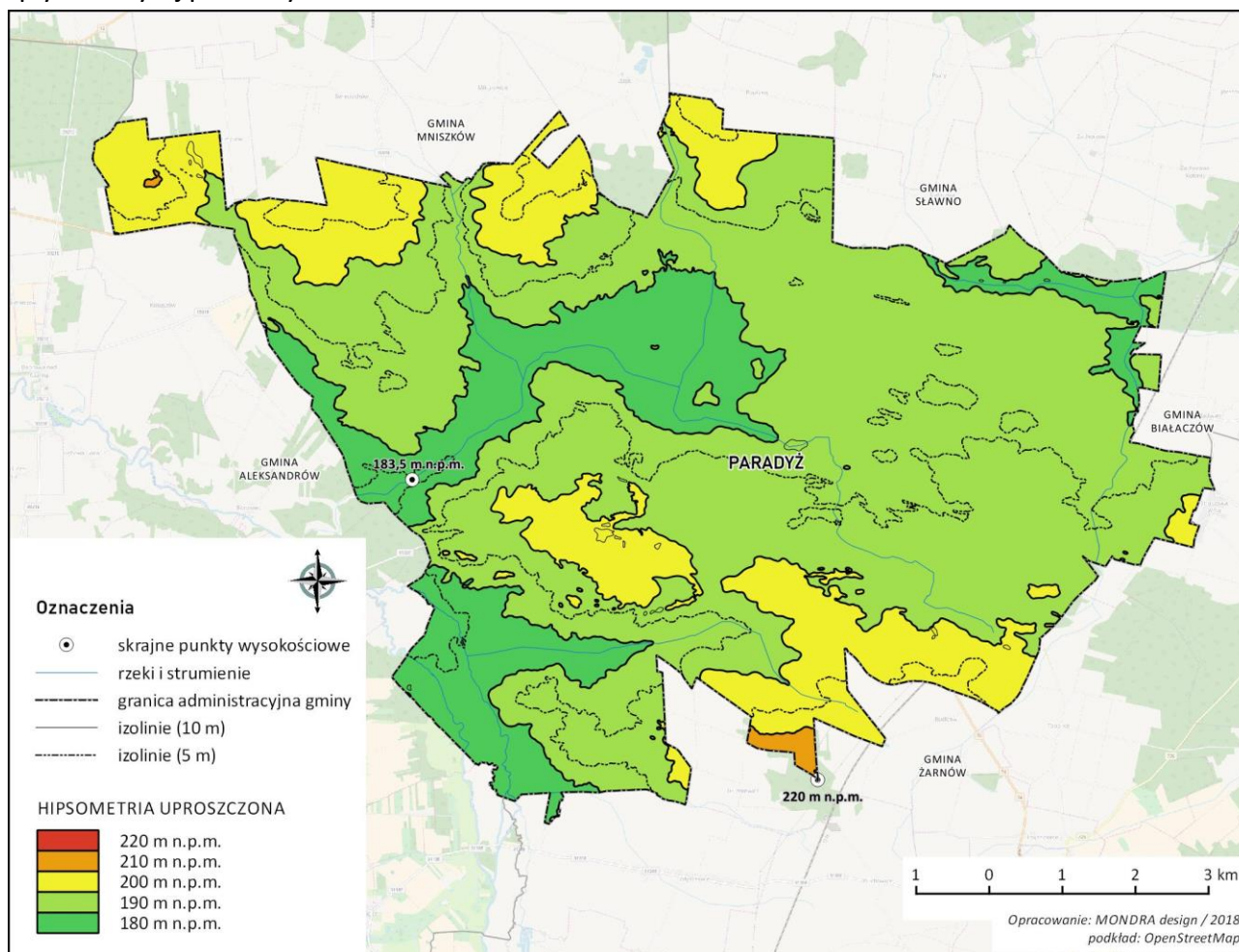
5.2.4. Ukształtowanie terenu

Rzeźba terenu gminy Paradyż jest mało zróżnicowana. Najwyższe kulminacje terenu znajdują się w północnej części gminy, w obrębie Adamów. Na obszarze gminy rozciąga się rozległa wysoczyzna polodowcowa o wysokościach bezwzględnych do 200 m n.p.m., zbudowana z osadów lodowcowych i wodnolodowcowych, rozcięta przez system doliny Czarnej i jej dopływu Popławki na zachodzie oraz przez system doliny Wąglanki na wschodzie.

Pod względem morfologicznym przeważającą część obszaru gminy zajmują równiny moreny dennej. Ich geneza wiąże się tu z pobytem lądolodu pomaksymalnej fazy Wieniawy. Największe powierzchnie zajmują we wschodniej części gminy, gdzie leżą na wysokości 190-220 m n.p.m. Równiny te nie wskazują większych deniwelacji, a tam gdzie zaznacza się pewne zróżnicowanie morfologiczne, związane jest ono z późniejszymi rozcięciami erozyjnymi. W południowej części gminy, w rejonie miejscowości Adamów i Stanisławów, przebiega ciąg wzgórz morenowych, rejestrujący linię postoju lądolodu w czasie recesji fazy pomaksymalnej. Wzgórza morenowe na omawianym obszarze osiągają od 3 do 8 m wysokości i najczęściej związane są z równinami sandrowymi występującymi na ich przedpolu. Równiny sandrowe tworzą powierzchnie w południowej części gminy, gdzie leżą na wysokości 200 -220 m n.p.m. Związane są z recesją lądolodu fazy pomaksymalnej – Wieniawy. W kilku rejonach gminy występują równiny piasków przewianych. Stanowią one górną część osadów wodnolodowcowych przerobioną przez procesy eoliczne. Największe ich pokrywy znajdują się w rejonie Paradyża i Kolonii Popławy. W obrębie gminy występują systemy dolinne Czarnej i Wąglanki oraz ich dopływów. W dolinach tych jest zachowany system dwóch głównych powierzchni tarasowych. Taras zalewowy mający charakter równiny zalewowej w rejonie Czarnej składa się z dwóch wyraźnych stopni: wyższego wznoszącego się do 1,5-2,0 m na średni poziom rzeki oraz niższego, którym jest współczesny odsyp korytowy o wysokości względnej 0,5 m. Poza tym w korycie rzeczonym spotyka się bardzo wąskie listwy stopni pośrednich, jednego bądź dwóch, których wysokości zawierają się w przedziale 0,5-2,0 m. Taras nadzalewowy stanowi wyraźną powierzchnię akumulacyjną w obrębie dolin rzek. Jego szerokość jest zmienna. Na pewnych odcinkach taras zanika, zwykle jednak osiąga 100-300 m szerokości, a niekiedy w przypadku doliny Czarnej nawet 1 km. Jego wysokość ponad taras zalewowy waha się w przedziale 2-6 m. Obszar na północ od Paradyż pomiędzy Daleszewicami, Wielką Wołą, Kazimierzowem, Alfonsowem, Sokołowem i Grzymałowem to teren, na którym znajdują się najlepiej rozwinięte zjawiska krasowe. Występują tu świeże zapadliska rozwijające się w obrębie wapieni oksfordu występujących

⁵ Wojewódzki Program Małej Retencji dla Województwa Łódzkiego, październik 2005 r.

pod stosunkowo znacznym nakładem osadów czwartorzędowych. Leje krasowe i powstałe z ich połączeń zapadliska krasowe manifestują się na powierzchni terenu istnieniem w miękkich utworach równiny moreny dennej okrągłych lub owalnych form o średnicy od kilku do kilkudziesięciu metrów, stromych ścianach i wyrównanych dnach. Zagłębienia te najczęściej wypełnione są wodą pochodzącą z powierzchniowego spływu z wyżej położonych obszarów.

Ryc. 3. Ukształtowanie terenu Gminy Paradyż

Źródło: projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż
- opracowanie własne na podstawie mapy topograficznej.

5.2.5. Wody powierzchniowe i podziemne

Sieć rzeczna, rowy i kanały

Gmina Paradyż położona jest w regionie wodnym Środkowej Wisły. Obszar gminy położony jest w części dorzecza środkowej Pilicy. Południowa jej część stanowi zlewnia powierzchniowa III-go rzędu rzeki Czarnej z dopływem Popławką. Wschodnia część gminy położona jest w obszarze zlewni III rzędu rzeki Drzewiczki, którą reprezentuje dopływ rz. ciek Topolice (Opocznianka), uchodząca do Wąglanki. Zlewnia Czarnej wyróżnia się znaczną gęstością sieci rzecznej. Dolina charakteryzuje się skomplikowanymi stosunkami hydrograficznymi, o czym świadczą dwudzielne koryta rzeki, sieć rowów melioracyjnych, starorzecza oraz istniejąca zabudowa hydrotechniczna- stawy i groble.

Gmina Paradyż prawie w całości odwadniana jest przez Czarą Maleniecką płynąca z południa w kierunku północno-zachodnim oraz jej dopływ Popławkę. Czarna Maleniecka zwana także Czarą Konecką, jest prawobrzeżnym dopływem Pilicy o długości 87,87 km i powierzchni dorzecza ok. 975 km². Jej źródła leżą na Garbie Gielniowskim na wysokości 360 m n.p.m. W swoim biegu jest wielokrotnie spiętrzona. Ma charakter rzeki tworzącej liczne meandry, płycizny, wyspy, rozlewającej się szeroko wśród łąk, a gdzie indziej podcinającej wysokie i porośnięte lasem brzegi. Dolina rzeki Czarnej jest wypełniona roślinnością szuwarową, torfowiskową, łąkową i leśną.

Popławka posiadająca dwa źródła. Jeden strumyk wychodzi z Lasu Porąbki na wysokości 225,1 m n.p.m. koło miejscowości Kolonia Jawor, gm. Sławno a drugi z Lasu Pana Brzeźniaka na wysokości 215,5 m n.p.m.) koło Kolonii Mniszków, gm. Mniszków. Łączą się przy miejscowości Mikułowice. Płyne koło miejscowości Bogusławy i Krasik. Swój bieg kończy w lesie koło Borowca, gdzie wpada do rzeki Czarnej.

Wschodnia część gminy odwadniana jest przez strugę rz. Ciek Topolice (Opoczniankę) przepływającą wzdłuż wschodniej granicy gminy, a niekiedy sama ją wyznacza. Uchodzi ona do Wąglanki, stanowiącej dopływ Drzewiczki.

Stosunki hydrograficzne w gminie zostały w znacznym stopniu ukształtowane przez człowieka. Doliny rzek w większości są objęte melioracjami. Rowy melioracyjne przez połączenie ich z małymi ciekami spowodowały zmianę gęstości i przebiegu sieci hydrograficznej.

Na obszarze gminy występują także mniejsze cieki, które poprzez pogłębienie i wyprostowanie koryt mają obecnie charakter rowów melioracyjnych odwadniających tereny podmokłe. Są to: Dopływ spod Mikułowic (Popławka), Dopływ spod Paradyża (Popławka), Dopływ spod Budka (Czarna), Dopływ ze Zdyszewic (Czarna), rz. Ciek Pogorzelec /Dopływ z Psar/ (Ciek Topolice /Opocznianka).

W wyniku przeprowadzonych prac drenarskich i melioracyjnych część obszaru uległa przesuszeniu, dlatego na rzece Czarnej zbudowano urządzenia hydrotechniczne regulujące poziom wody w okresach jej niedoboru.

Zbiorniki wodne

Obszar gminy pozbawiony jest jezior. Obszarowe obiekty hydrograficzne reprezentowane są głównie przez małe zbiorniki wodno-retencyjne oraz stawy położone w dolinie rzeki Czarnej. Wody powierzchniowe w postaci podmokłości występują głównie w dolinach rzeki Czarnej i północnej części doliny cieku Topolice (Opocznianki). Sieć hydrograficzną uzupełniają niewielkie śródpolne oczka wodne oraz niewielkie zagłębienia bezodpływowe.

Jakość wód powierzchniowych i Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCZWP)

Powierzchnia zlewni Czarnej Malenieckiej wynosi 975 km². W użytkowaniu terenu dominują grunty orne. Na obszarze gminy jednym z największych zagrożeń dla wód powierzchniowych jest emisja substancji biogennych z obszarów rolniczych oraz z obszarów nieskanalizowanych, powodująca eutrofizację wód powierzchniowych. Związki fosforu i azotu z nieszczelnych szamb, nielegalnych zrzutów ścieków bytowych,

intensywnie nawożonych pól, nieszczelnych zbiorników na gnojowicę, odpadów rolniczych trafiają bezpośrednio lub splukiwane z opadem atmosferycznym do wód powierzchniowych, powodując ich przeżyźnienie, mogące prowadzić do niebezpiecznych zakwitów sinic.

Na obszarze gminy nie znajduje się żaden punkt pomiarowo-kontrolny monitoringu rzek i zbiorników wodnych prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska. Ocenę stanu czystości rzeki Czarnej Malenieckiej oparto o wyniki pomiarów uzyskane z punkt kontrolnego zlokalizowanego w miejscowości Ostrów (gmina Aleksandrów), w końcowym biegu rzeki w odległości ok. 10 km na zachód od miejscowości Przyłęk.

Ze względów funkcjonalnych, dla potrzeb planistycznych, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną, na terenie kraju zostały wydzielone obszary jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP). Teren gminy Paradyż zawiera się w pięciu z nich.

Tab. 4. Wykaz celów środowiskowych dla poszczególnych JCWP rzecznych

Jednolita część wód powierzchniowych (JCWP)		Scalona część wód powierzchniowych (SCWP)	Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
Europejski kod JCWP	Nazwa JCWP				
PLRW200062544929	Czarna	SW0711	naturalna część wód	zły	niezagrożona
PLRW20009254499	Czarna Maleniecka od Barbarki do ujścia	SW0711	naturalna część wód	zły	zagrożona
PLRW200062544949	Popławka	SW0711	naturalna część wód	zły	zagrożona
PLRW200017254532	Radońka	SW0712	naturalna część wód	zły	niezagrożona
PLRW200062548489	Opcznianka	SW0724	naturalna część wód	dobry	niezagrożona

Źródło: opracowanie własne.

W celu oceny czystości wód stosuje się ocenę życia biologicznego wraz z podstawowymi wskaźnikami fizykochemicznymi. W ocenie bierze się pod uwagę naturalność i typ cieku, stosując porównanie z analogicznymi siedliskami referencyjnymi, niezakłóconymi przez człowieka. Stan życia biologicznego i warunki jego rozwoju określa się jako stan ekologiczny dla naturalnych części wód i jako potencjał ekologiczny dla jednolitych części wód silnie zmienionych i sztucznych. Wojewódzki Inspektorat Środowiska w Łodzi określił w 2016 r. stan i potencjał ekologiczny dla 136 jednolitych wód powierzchniowych

(w oparciu o badania monitoringowe realizowane w 2016 r. i latach poprzednich). Badania przeprowadzono w 136 reprezentatywnych punktach pomiarowo – kontrolnych oraz 5 dodatkowych ppk. Wśród punktów pomiarowych tylko jeden znajdował się na terenie jednolitej części wód wchodzącej na obszar gminy Paradyż – PL01S0901_1396Czarna Maleniecka - Ostrów. Stan jednolitej części wód został oceniony jako zły.

Zasoby wód podziemnych

Główny użytkowy poziom wodonośny występującym na obszarze gminy Paradyż pochodzi z warstwy utworów wapiennych z okresu jury oraz piasków wodnolodowcowych z okresu czwartorzędu. Obydwa poziomy wodonośne są eksploatowane przez ujęcia komunalne znajdujące się w miejscowości Paradyż i Honoratów. Czwartorzędowy poziom wodonośny występuje na głębokości do 10 m, natomiast lustro wody poziomu jurajskiego znajduje się na głębokości 10-35 m p.p.t. Znaczna powierzchnia terenów wodonośnych gminy nie posiada lub posiada bardzo słabą izolację od powierzchni ziemi. Słaba izolacja wynika z faktu, że poziomy wodonośne nie są izolowane utworami słabo przepuszczalnymi, które zapewniają odpowiednią ochronę. Poziomy wodonośne czwartorzędowe i jurajskie posiadają kontakt hydrauliczny w rejonie doliny rzeki Czarnej.

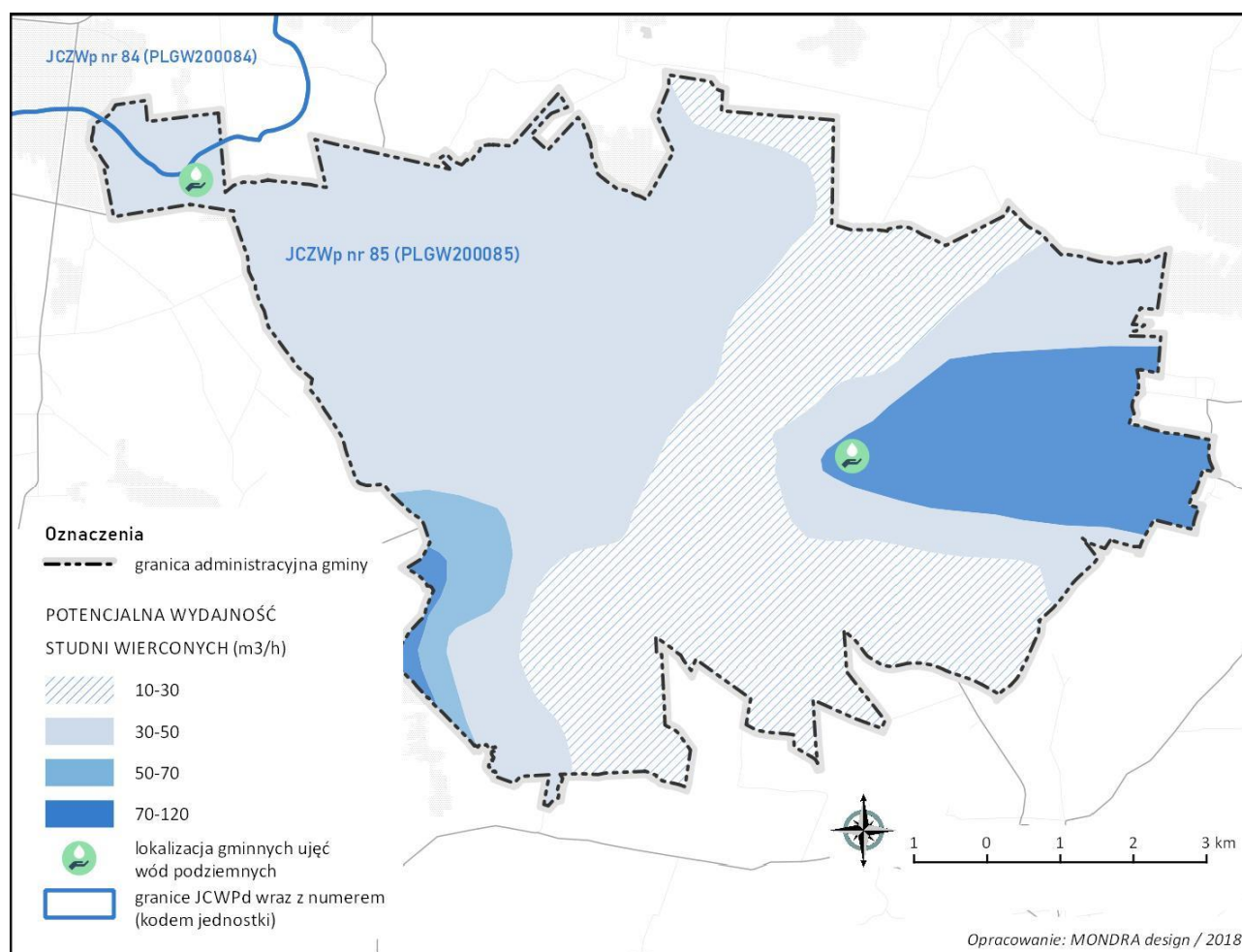
Jakość Wód Podziemnych - Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd)

Według Ramowej Dyrektywy Wodnej obszarami odniesienia w zarządzaniu zasobami wód podziemnych są jednolite części wód podziemnych (JCWPd). Jednolita Część Wód Podziemnych (JCWPd) stanowi obszar obejmujący wody podziemne, które występują w warstwach wodonośnych.

Według Ramowej Dyrektywy Wodnej obszarami odniesienia w zarządzaniu zasobami wód podziemnych są jednolite części wód podziemnych (JCWPd). W nawiązaniu do tego podziału, gmina Paradyż jest zlokalizowana w obrębie Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 84 (prawie cały obszar gminy) i 84 (północna część obrębu Honoratów) - zgodnie z powyższą ryciną nr 21.

Jednostka nr 85 jednolitych części wód podziemnych, charakteryzuje się występowaniem wód słodkich na głębokości ok. 300-600 m. Wody w utworach czwartorzędowych najczęściej jedna warstwa wodonośna. Poniżej nieciągłego pietra czwartorzędowego znajdują się skomplikowane struktury geologiczne z poziomami: górnourajskim, środkowourajskim, dolnourajskim, górnotriasowym, środkowotriasowym i dolnotriasowym. Stan ilościowy i chemiczny jednostki określany jest na poziomie dobrym. Jednostka ta obejmuje prawie cały obszar gminy.

Jednostka nr 84 jednolitych części wód podziemnych charakteryzują się występowaniem wód słodkich na głębokości ok. 400-500 m. W nieciągłym piętrze czwartorzędowym występują jeden lub dwa poziomy wodonośne. Poziom mioceński w piętrze neogeńskim jest spotykany lokalnie w zagłębieniach powierzchni przedczwartorzędowej i rowach tektonicznych. Poziom górnokredowy występuje na całym obszarze, lokalnie odśłania się na powierzchni terenu (głębokość 100-120 m szczeliny mogą być zaciśnięte i wówczas jest niewodonośny). Poziom dolnokredowy i górnourajski występuje lokalnie w strefach brzeżnych JCWPd. Stan ilościowy i chemiczny jednostki określany jest na poziomie dobrym. W tej części wód podziemnych, znajduje się mała część obszaru gminy (obręb Honoratów).

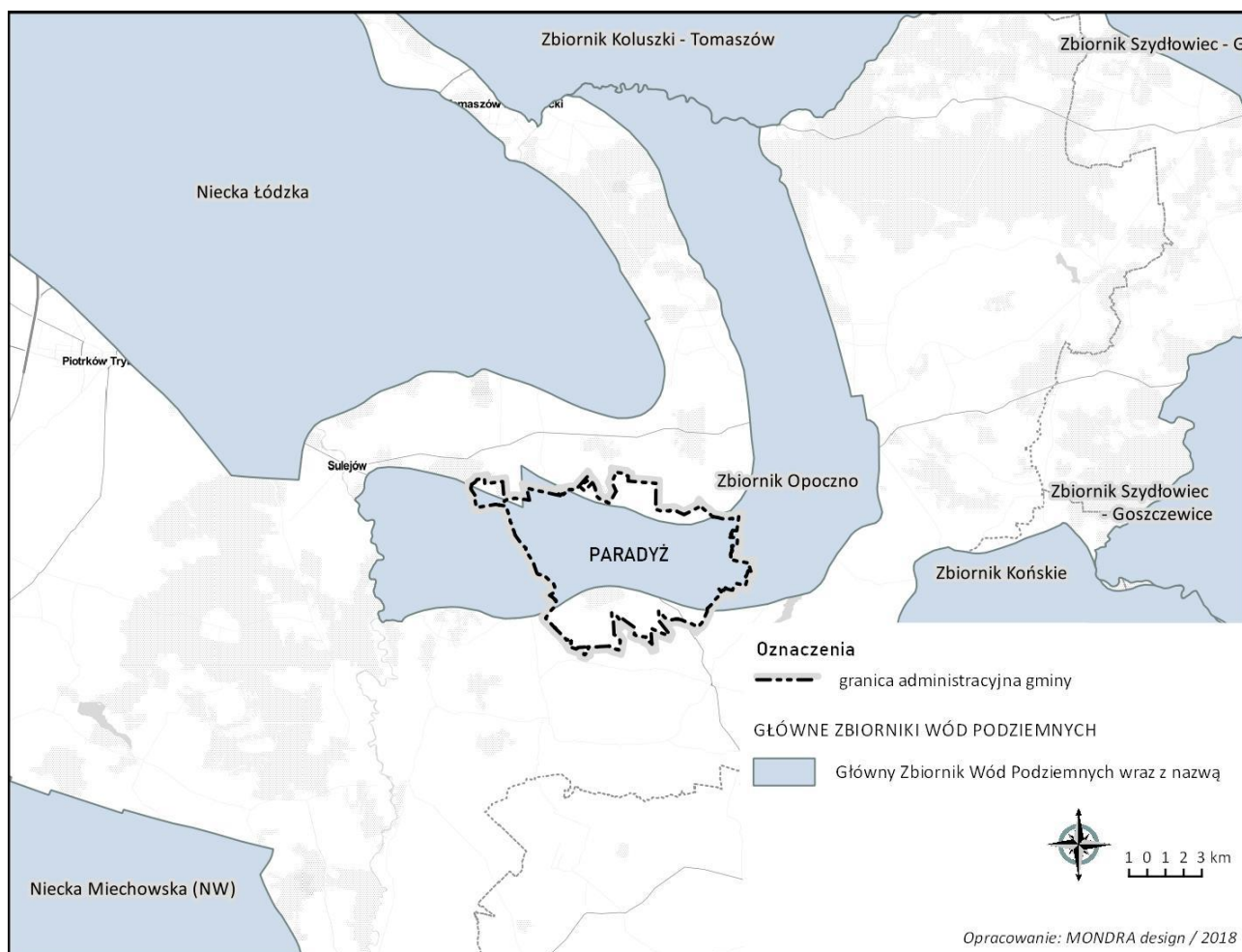
Ryc. 4. Potencjalna wydajność studni wierconych obszaru gminy oraz położenie

w odniesieniu do planistycznych jednostek gospodarowania wodami podziemnymi (JCZWPd)

Źródło: projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż
- opracowanie własne na podstawie mapy Hydrogeologicznej. Państwowy Instytut Geologiczny PIG.

Stopień udokumentowania zasobów wód podziemnych

Według mapy głównych zbiorników wód podziemnych obszar gminy znajduje się w strefie występowania GZWP Nr 410 Zbiornik Opoczno. Zbiornik położony jest antyklinorium środkowopolskiego, w zasięgu dwóch jednostek strukturalnych obrzeżenia mezozoicznego Gór Świętokrzyskich oraz w południowo-wschodniej części niecki łódzkiej. GZWP nr 410 stanowi zbiornik wody o charakterze szczelinowym. Wodoność pozioma jest zmienna, a najwyższe parametry filtracji istnieją w dużych strefach uskokowych z rozwiniętym krasem. Zwierciadło wody jest na ogół swobodne i występuje na głębokości od kilku metrów w dolinach rzecznych nawet do 60 m w strefach wniesień morfologicznych. Liczne wychodnie wapieni i margli sprzyjają bezpośredniemu zasilaniu piętra jurajskiego. Wodoność pozioma jest zmienna, a najwyższe parametry filtracji istnieją w strefach uskokowych i rozluźnień tektonicznych z rozwiniętym krasem, gdzie lokalnie współczynniki filtracji dochodzą nawet do 86,4 m/d. Miąższość pozioma wynosi 100-150 m. Ogólnie współczynnik filtracji mieści się w przedziale 0,8-80 m/d.

Ryc. 5. Lokalizacja gminy na tle Głównych Zbiorników Wód Podziemnych

Źródło: projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż
- opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Służby Hydrogeologicznej.

Stan wód zbiornika Opatoczno ocenić można jako dobry (dominuje klasa II). Słaby stan wód występuje tylko lokalnie na południe od Zbiornika Opatoczno w rejonie Białaczowa i Żarnowa. Jakość wód w poziomie zbiornikowym jest stabilna i nie wskazuje na występowanie istotnych trendów mogących doprowadzić do niekorzystnych zmian chemizmu ujmowanych wód. Ze względu na ponadnormatywne zawartości żelaza i manganu wody te wymagają jedynie prostego uzdatniania. Na obszarach, gdzie górnopaleozoiczny poziom wodonośny jest narażony na antropopresję, jakość wód podziemnych może jednak ulegać stopniowemu pogorszeniu.

Poziom wód podziemnych nie wpływa znacząco na bilans wód podziemnych. Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne ujęć istniejących na obszarze GZWP nr 410 wynoszą 25 893,6 m³/d, co stanowi 31,1 % oszacowanych zasobów dyspozycyjnych zbiornika.

5.2.6. Klimat

Według regionalizacji klimatycznej Polski opracowanej przez A. Wosia obszar gminy został zaliczony do Regionu Środkowopolskiego, należącego do największych regionów klimatycznych Polski, obejmującego

Wyżynę Łódzką, sięgającego na południu po północno-zachodnią część Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, a na północy obejmującego swym zasięgiem Równinę Kutnowską. Region ten charakteryzuje się dużą w stosunku do innych regionów ilością dni z pogodą bardzo ciepłą i pochmurną, lecz bez opadów (średnio prawie 38 dni w roku), a także dni dość mroźnych z dużym zachmurzeniem i opadem (7 dni w roku).

Średni opad roczny w regionie wynosi 520-580 mm przy średniej temperaturze rocznej około 7,5°C. Najzimniejszym miesiącem jest styczeń ze średnią temperaturą -2°C, -3°C, a najcieplejszym lipiec ze średnią temperaturą wynoszącą +18°C. Średni okres wegetacyjny dla terenu gminy i okolic to około 213 dni. Przeważający kierunek wiatru – zachodni i południowo-zachodni.

Lokalne warunki klimatu można scharakteryzować następująco:

- doliny rzeki Czarnej i jej dopływu Popławki, a także rzeka ciek Topolice (Opocznianka) i rzeka ciek Pogorzec (Dopływ z Psar).

- ciek Topolice (Opocznianka) i jego dopływy posiadają szczególnie niekorzystne warunki klimatyczne (termiczne i wilgotnościowe), w związku z bardzo płytkim zaleganiem wód gruntowych i licznymi podmokłościami. Występuje tu duże prawdopodobieństwo przygruntowych przymrozków i zalegania mgieł, stagnacja chłodnego powietrza tworzy obszary niewskazane dla zabudowy mieszkaniowej, którym należy pozostawić dotychczasowe formy zagospodarowania (trwałe użytki zielone) i nie lokalizować barier utrudniających bądź uniemożliwiających grawitacyjny spływ chłodnego powietrza;

- kompleksy leśne charakteryzujące się swoistymi warunkami mikroklimatycznymi, niewielkimi wahaniami temperatury, znaczną zacisnością, podwyższoną wilgotnością, wpływającymi dodatnio na klimat terenów przyległych, podnosząc ich walory krajobrazowe i zdrowotne.

5.2.7. Komponenty biotyczne

Według geobotanicznego podziału Polski, obszar gminy Paradyż zaliczany jest do prowincji Niżowo-Wyżynnej, podprowincji Środkowoeuropejskiej Właściwej, działu Wyżyn Południowopolskich, Krainy Wyżyn Środkowomałopolskich, okręgu Wzgórz Opoczyńsko-Łopuszańskich.

Obszar gminy Paradyż charakteryzuje się niskim poziomem lesistości. Związane jest to z faktem, iż teren ten podlegał intensywnemu wylesianiu dla potrzeb rolnictwa. Lasy poza kilkoma większymi kompleksami (południowa część sołectwa Feliksów, północna część sołectwa Przytek, północna i południowa część sołectwa Daleszewice oraz północno-wschodnia część sołectwa Stawowiczki) nie tworzą dużych kompleksów, lecz występują wyspowo. Na terenie gminy Paradyż występują obszary podmokłe i torfowiska.

Zasadniczy zrąb flory tego obszaru tworzą gatunki wielu elementów geograficznych, wśród których dominujący charakter mają rośliny szeroko rozpowszechnione w północnej i środkowej Europie. Wiele jest tu gatunków o charakterze euro-syberyjskim (borówka czarna, siódmaczek leśny inne gatunki runa leśnego lasów sosnowych i mieszanych, z drzew: sosna zwyczajna i jarząb pospolity). Na wilgotnych łąkach, bagnach i torfowiskach spotyka się wiele roślin północnych (skrzyp błotny, turzyca bagienna, kilka gatunków mchów, gwiazdnica długolistna i bagno zwyczajne). Najliczniej jednak reprezentowane są gatunki mające swoje centrum występowania w Europie Środkowej (buk zwyczajny, grab pospolity, dąb szypułkowy, lipa szerokolistna i klon zwyczajny, z roślin zielnych należy wymienić: turzyce palczastą, zawilec gajowy i szczyr trwały).

Zgodnie z Czerwoną Księgą Roślin Województwa Łódzkiego⁶ na obszarze gminy Paradyż znajduje się stanowisko siedliska dąbrowy świetlistej (*Potentillo albae* – *Quercetum*). Zbiorowisko to występuje w regionach cechujących się stosunkowo ciepłymi okresami letnimi. Wykształca się na zwirowo – piaszczystych pagórkach moren czołowych, ozów i kemów oraz na zboczach dolin. Luźne drzewostany tworzą dęby: bezszypułkowy i szypułkowy, z domieszką sosny i brzozy. W skąpo rozwiniętym poszyciu występują skupiska młodych dębów oraz leszczyna, kruszyna i jałowiec. Runo jest bujne, wielogatunkowe, najczęściej o charakterze trawiasto – zielnym. Gatunki charakterystyczne zespołu to: pięciornik biały, miodunka wąskolistna, jaskier wielokwiatowy i wyka kaszubska. Zbiorowisko dąbrowy świetlistej zaliczone zostało do zbiorowisk narażonych, co oznacza, że jeśli nadal będą działać czynniki zagrożenie zbiorowisko zostanie przesunięte w najbliższym czasie do kategorii wymierających.

W dolinie rzeki Czarnej ustanowiony jest obszar siedliskowy Natura 2000 (PLH260015). Obszar doliny rzeki Czarnej jest w niewielkim stopniu przekształcony przez człowieka, dlatego stanowi doskonale zachowane siedlisko dla ptactwa. Obszar charakteryzuje się dużą różnorodnością siedlisk -16 typów – jakie zachowały się w warunkach ekstensywnego użytkowania. W obszarze występują trzy podtypy lasów łęgowych: łęgi i zarośla wierzbowe, łęgi olszowo – jesionowe, olszyny źródłiskowe. Odcinek źródłowy ma wyraźne cechy wyżynne (występuje m.in. siedlisko mieszanego boru jodłowego) natomiast dolna część doliny ma charakter nizinny (występowanie lasów i zarośli wierzbowych). Obszar ma również istotne znaczenie dla zachowania oraz uzupełnienia obszarów chroniących interesujące siedliska nieleśne. Źródłowy i górny odcinek doliny Czarnej wyróżnia się dużą ilością dobrze zachowanych torfowisk przejściowych oraz łąk trzęślicowych, które są miejscem występowania wielu cenionych i chronionych gatunków roślin naczyniowych.

Świat zwierząt na większości obszaru gminy Paradyż nie jest bogaty. Można tu wymienić gatunki szeroko rozpowszechnione na kontynencie euroazjatyckim (ssaki: zając szarak, kuna leśna, sarna, dzik; z ptaków: sójka, dzwonec, świergotek łąkowy i drzewny, słowik rdzawy, kąskawa, kulczyk i dzięcioł polny). Występują też gatunki o charakterze południowym, reprezentowane głównie przez bogaty świat owadów. Najbardziej zróżnicowaną część gminy pod względem fauny jest obszar Natura 2000 – Dolina Czarnej stwierdzono występowanie 15 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Istotna w skali kraju jest populacja przeplatki aurinii, związanej z łąkami trzęślicowymi i wilgotnymi psiarzami. Rzeka Czarna, w niewielkim stopniu przekształcona przez człowieka, stanowi doskonale zachowane siedlisko takich gatunków jak bóbr, wydra czy trzepla zielona zaś torfowiska i glinianki na terenie ostoi mają znaczenia dla utrzymania zasięgu zalotki większej na terenie województwa. Ponadto w granicach obszaru stwierdzono 10 gatunków bezkręgowców z Czerwonej Listy. Ostoja jest kluczowa dla zachowania w centralnej i południowej Polsce dwóch z tych gatunków – dostojki akwilonaris i modraszka bagniczka.

⁶ Czerwona Księga Roślin Województwa Łódzkiego, Zagrożone rośliny naczyniowe, Zagrożone zbiorowiska roślinne, R. Olczak, Ogród Botaniczny w Łodzi, Uniwersytet Łódzki, Łódź 2012,

Podsumowując flora i fauna omawianego obszaru najbardziej zróżnicowana jest w dolinie rzeki Czarnej. Na pozostałym terenie gminy niczym nie wyróżnia się na tle okolicy czy regionu, reprezentowana jest przez gatunki związane z gospodarką człowieka i siedliskami silnie przez niego przekształconymi.

5.2.8. Komponenty abiotyczne – dziedzictwo kulturowe

Zabytki architektury i urbanistyki

Na terenie gminy Paradyż znajduje się 9 obiektów i obszarów objętych prawną ochroną konserwatorską poprzez wpis do rejestru zabytków nieruchomości województwa łódzkiego. Wśród obiektów architektury i budownictwa znajdują się obiekty sakralne (kościół parafialny), zlokalizowane w Paradyżu i Wójcinie oraz dawne założenia dworskie w tym parki. Spośród obiektów wpisanych do rejestru zabytków wyróżnia się zespół klasztorny Bernardynów uzupełniony przez obiekty takie jak: kościół, klasztor, krużganki oraz park, które razem tworzą cenny układ urbanistyczny o wysokich walorach krajobrazowych. Obszary zabytkowe reprezentowane są również poprzez dawne parki dworskie zlokalizowane w Solcu, Stawowiczkach oraz Wielkiej Woli.

Obowiązujące plany ujawniają obiekty i obszary zabytkowe chronione na podstawie wpisu do rejestru zabytków oraz obiekty figurujące w gminnej ewidencji zabytków, dla których nie ustalono szczegółowych wymogów w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków.

W Rejestrze zabytków województwa łódzkiego, prowadzonym przez Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Łodzi znajduje się 10 obiektów i obszarów z terenu gminy Paradyż: jeden zespół klasztorny bernardynów, w skład którego wchodzi trzy obiekty architektury i park, jeden obiekt architektury w postaci kościoła, trzy parki dworskie.

Tab. 5. Wykaz obiektów i obszarów znajdujących się w rejestrze zabytków

Lp.	Miejscowość	Nazwa	Nr rejestru i data wpisu
1	Paradyż	Zespół klasztorny bernardynów:	308 z 1.12.1956 342 z 21.06.1967
2		Kościół par. p.w. Przemienienia Pańskiego i św. Michała Archanioła	308 z 1.12.1956 342 z 21.06.1967
3		Klasztor	308 z 1.12.1956 342 z 21.06.1967
4		Krużganki	308 z 1.12.1956 342 z 21.06.1967
5		Park klasztorny	361 z 13.07.1986 z 20.09.1993
6	Solec	Park dworski	377 z 10.11.1986
7		Ruiny dworu na wyspie	377 z 10.11.1986
8	Stawowiczki	Park dworski	388 z 28.12.1987
9	Wójcin	Kościół par. p. w. św. Andrzeja	411 z 15.01.1957 738 z 09.04.1972
10	Wielka Wola	Park dworski	435 z 8.12.1993

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rejestru Zabytków Nieruchomych województwa łódzkiego.

Wojewódzka ewidencja zabytków w części dotyczącej obszaru gminy Paradyż zawiera wszystkie obiekty wpisane do rejestru zabytków dla tego obszaru oraz część obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków. Na terenie gminy Paradyż wojewódzka ewidencja zabytków wyróżnia 25 obiektów i 10 obszarów cennych pod względem wartości historycznych, artystycznych lub naukowych.

Tab. 6. Ilościowa analiza obiektów i obszarów zabytkowych wg miejscowości na podstawie wojewódzkiej ewidencji zabytków

Lp.	Miejscowość	Ilość obiektów / opis	Ilość obszarów	Razem (ilość kart WEZ)
1	Paradyż	4 obiekty budownictwa sakralnego	1 cmentarz przyklasztorny 1 park klasztorny 1 cmentarz parafialny	7
2	Przyłęk	12 obiektów budownictwa	1 cmentarz epidemiczny	13
3	Sokołów - Grzymałów	---	1 park przyszkolny	1
4	Solec	6 obiektów budownictwa	1 park dworski	7
5	Stawowiczki	---	1 park dworski	
6	Wielka Wola	1 obiekt małej architektury - kapliczka	1 park dworski	2
7	Wójcin	2 obiekty budownictwa sakralnego	1 cmentarz przykościelny 1 cmentarz parafialny	4
Razem:		25	10	35

Źródło: opracowanie własne na podstawie Ewidencji Zabytków Gminy Paradyż (GEZ Paradyż).

Ewidencja zabytków gminy Paradyż została pozytywnie zaopiniowana przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Łodzi. Opracowanie wymaga dostosowania formy oraz treści do obecnych kryteriów zawartych w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Ponadto ewidencja wymaga aktualizacji, ponieważ część obiektów w niej figurująca już nie istnieje (5 obiektów - chałupy). Karty ewidencyjne należy również uzupełnić ponieważ wskazują do objęcia opieką układy wsi: Solec, Wójcin, Paradyż, Przyłęk, Alfonsów, Kazimierzów, Wielka Wola, dla których nie wskazują granic tych układów. Karty nie zawierają również lokalizacji parku podworskiego w Daleszewicach oraz lokalizacji cmentarza epidemicznego w Przyłęku.

Zabytkowe cmentarze

W obszarze gminy są zlokalizowane cztery cmentarze historyczne, ujęte w gminnej ewidencji zabytków (GEZ Paradyż):

1. cmentarz przykościelny w Paradyżu,
2. cmentarz rzymsko – katolicki w Paradyżu,
3. cmentarz epidemiczny w Przyłęku,
4. cmentarz rzymsko – katolicki przykościelny w Wójcinie,
5. cmentarz rzymsko – katolicki w Wójcinie.

Dziedzictwo archeologiczne

Dziedzictwo archeologiczne jest świadectwem zmian, jakie zachodziły w obrębie gminy we wszystkich dawnych dziedzinach życia ludności - formach osadnictwa, sposobie budowy domów, zdobywania pożywienia i surowców, z których wytwarzano przedmioty codziennego użytku, broń, ozdoby, czy części stroju, a także systemie wierzeń i innych przejawach kultury duchowej. Głównym źródłem przekazu są zachowane zabytki archeologiczne.

W obszarach objętych planami zostały ujawnione stanowiska archeologiczne, zidentyfikowane w ramach „Archeologicznego Zdjęcia Polski” (AZP). Łącznie na terenie gminy zlokalizowane są 164 stanowiska archeologiczne (w tym 6 stanowisk archiwalnych o nieznannej lokalizacji), zidentyfikowanych głównie w wschodniej części gminy.

W obszarze gminy Paradyż na mocy obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zostały wyznaczone strefy ochrony archeologicznej, zatwierdzone w ramach Gminnej Ewidencji Zabytków (GEZ Paradyż 2006 r.). Wyznaczono 6 stref ochrony archeologicznej.

Stanowiska archeologiczne stanowią integralną część dziedzictwa kulturowego gminy. Specyfika ich ochrony polega m.in. na takim ich wykorzystaniu, które umożliwi ich integrację funkcjonalno-przestrzenną z istniejącą strukturą osadniczą, jak również na ograniczeniu zbędnych działań inwestycyjnych w obszarach ich występowania.

5.3. ZASOBY PRZYRODY PRAWNIE CHRONIONE, USTANOWIONE I POTENCJALNE

5.3.1. Obszary i obiekty o walorach przyrodniczych prawnie chronione

Zgodnie z art. 6 ustawy o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004r. w gminie Paradyż występują następujące formy ochrony przyrody: **Piliczański Obszar Chronionego Krajobrazu, Obszar Natura 2000 –Dolina Czarnej, Użytek Ekologiczny – bagno oraz 2 wieloobiektowe pomniki przyrody – drzewa.**

Piliczański Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje swym zasięgiem część południową gminy Paradyż. Tereny nim objęte podlegają ochronie ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowych dla możliwości zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełniących funkcję korytarzy ekologicznych. Został wyznaczony w 2009 r. na podstawie Rozporządzenia Nr8/2009 Wojewody Łódzkiego z dnia 24 marca 2009 r. w sprawie wyznaczenia Piliczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. U. Woj. Łódzkiego z dnia 31 marca 2009 r. Nr 75, poz. 712). Zajmuje powierzchnię 43 790,00 ha i rozciąga się na obszarze gmin: Masłowice, Kobiele Wielkie, Żytno, Wielgomłyny, Paradyż, Aleksandrów, Przedbórz, Żarnów.

Obszar Natura 2000 –Dolina Czarnej – obszar siedliskowy (PLH260015) obejmuje dolinę rzeki Czarnej (Malenieckiej) od źródeł do ujścia, z kilkoma dopływami i z przylegającymi do niej kompleksami łąk i stawów, oraz lasami. Jest to największy prawobrzeżny dopływ Pilicy. Na terenie gminy Paradyż występuje w dwóch rozłącznych obszarach ze względu na występowanie dwóch koryt rzeki Czarnej. Obszar doliny rzeki Czarnej jest w niewielkim stopniu przekształcony przez człowieka, dlatego stanowi doskonale zach-

wane siedlisko dla ptactwa. Obszar charakteryzuje się dużą różnorodnością siedlisk -16 typów – jakie zachowały się w warunkach ekstensywnego użytkowania. W obszarze występują trzy podtypy lasów łągowych: łągi i zarośla wierzbowe, łągi olszowo – jesionowe, olszyny źródliskowe. Odcinek źródłowy ma wyraźne cechy wyżynne (występuje m.in. siedlisko mieszanego boru jodłowego) natomiast dolna część doliny ma charakter nizinny (występowanie lasów i zarośli wierzbowych). Obszar ma również istotne znaczenie dla zachowania oraz uzupełnienia obszarów chroniących interesujące siedliska nieleśne. Źródłowy i górny odcinek doliny Czarnej wyróżnia się dużą ilością dobrze zachowanych torfowisk przejściowych oraz łąk trzęślicowych, które są miejscem występowania wielu cenionych i chronionych gatunków roślin naczyniowych.

Użytek Ekologiczny będący bagnem zlokalizowany jest na gruntach leśnych stanowiących własność Lasów Państwowych (działka nr 1079 w Daleszewicach). Zajmuje on powierzchnię 0,35 ha. Ustanowiony został a podstawie Rozporządzenia Nr 5/96 Wojewody piotrkowskiego z 04.11.1996 r. w sprawie uznania za zespoły przyrodniczo – krajobrazowe oraz użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Piotrkowskiego z 08.11.1996 r. Nr 21, poz. 76)

Zasobami środowiska objętymi ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody są także pomniki przyrody, czyli pojedyncze twory przyrody żywej o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej. Na terenie gminy za pomniki przyrody zostało uznanych następujące drzewa/zespoły drzew, zgodnie z poniższym wykazem.

Tab. 7. Wykaz i ogólna charakterystyka pomników przyrody

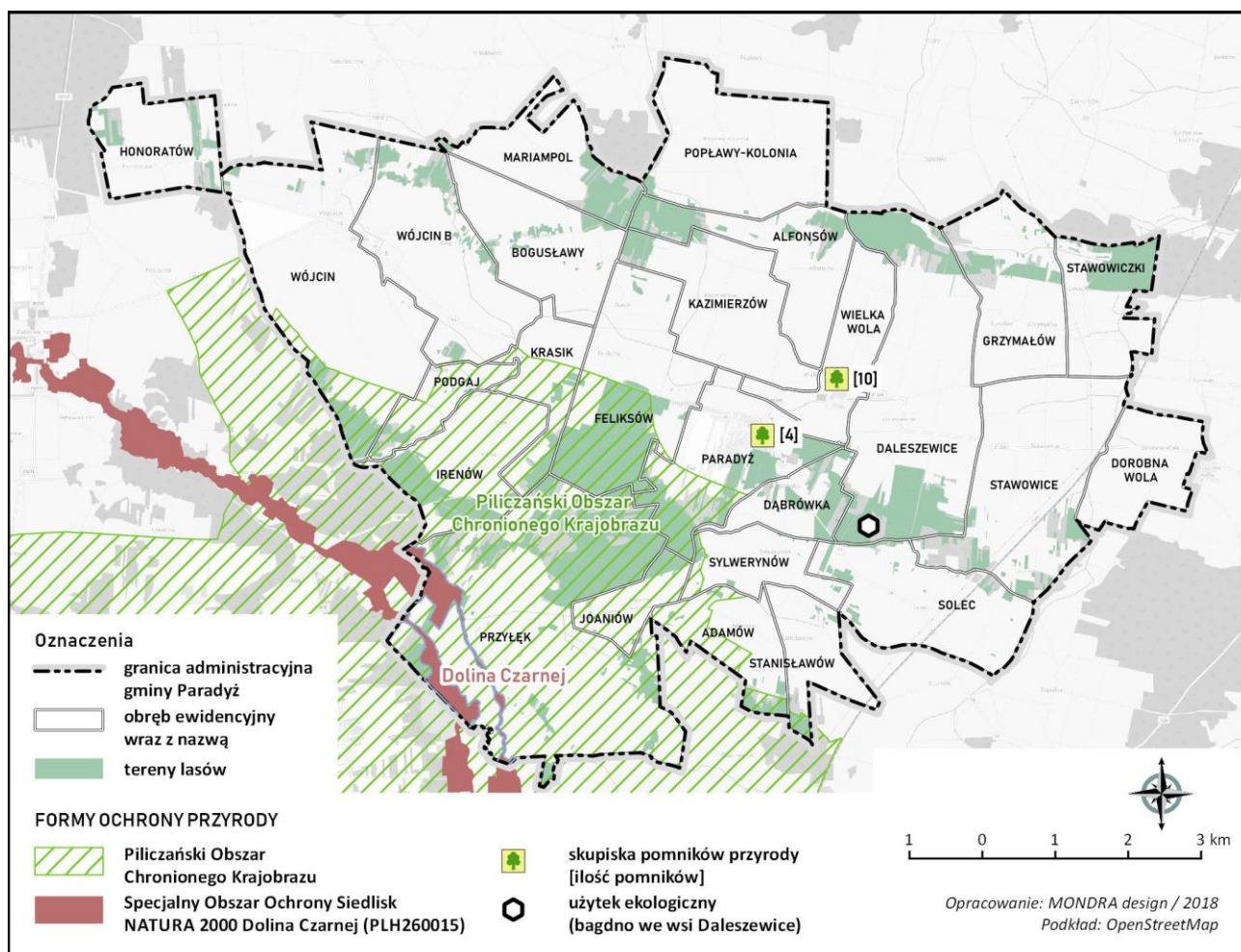
Lp.	Opis pomnika przyrody (obwód pnia na wysokości 1,3 m / wysokość)	Opis lokalizacji	Podstawa prawna
1	<p>Typ wieloobiektowy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Buk pospolity (114,0 cm /29,5 m) 2. Jesion wyniosły (90,0 cm/28,0 m) 3. Klon pospolity (134,0 cm/27,5 m) 4. Lipa drobnolistna (106,0 cm/27,5 m) 5. Klon pospolity (96,0 cm/28,0 m) 6. Lipa drobnolistna (165,0 cm/31,0 m) 7. Lipa drobnolistna(125,0 cm/329,5 m) 8. Lipa drobnolistna(117,0 cm/29,0 m) 9. Lipa drobnolistna(90,0 cm/27,50 m) 10. Lipa drobnolistna(89,0 cm/28,0 m) 	park na terenie Państwowego Ośrodka Maszynowego w Wielkiej Woli	Zarządzenie Nr 45/87 Wojewody Piotrkowskiego z dnia 15 grudnia 1987 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Piotrkowskiego z dnia 30.12.1987 r Nr 17, poz. 177).
2	<p>Typ wieloobiektowy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kasztanowiec zwyczajny (116,0 cm /31,0 m) 2. Lipa drobnolistna (148,0 cm/32,0 m) 3. Lipa drobnolistna (96,0 cm/29,5 m) 4. Lipa drobnolistna (115,0 cm/31,0 m) 	ul. Konecka, Paradyż – teren przyklasztorny, przykościelny	Zarządzenie Nr 45/87 Wojewody Piotrkowskiego z dnia 15 grudnia 1987 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Piotrkowskiego z dnia 30.12.1987 r Nr 17, poz. 177).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody prowadzonego przez Generalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska.

5.3.2. Powiązania przyrodnicze z terenami sąsiednimi

Powiązanie przyrodnicze z otoczeniem następuje poprzez rozwinięty system przyrodniczy, którego głównym elementem jest korytarzy ekologicznych biegnących wzdłuż doliny rzeki Czarnej, a także przez centralną części gminy przez miejscowości: Adamów, Joaniów, Irenów, Feliksów, Stasin, Bugusław, Mariampol, Kazimierzów, Popławy Kolonia. Korytarze ekologiczne umożliwiają utrzymanie powiązań przyrodniczych z sąsiednimi regionami. Głównym kierunkiem budowania i rozwoju sieci powiązań przyrodniczych jest południowa część gminy ze względu na występowanie na tym terenie Obszaru Natura 2000 oraz Piliczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Do ważnych lokalnych struktur przyrodniczych należy zaliczyć znajdujące się w obszarze systemu ekologiczno-krajobrazowe jakie stanowią doliny rzeczne, mokradła i tereny o naturalnych deniwelacjach gruntu a także większe kompleksy leśne, mające decydujące znaczenie w funkcjonowaniu środowiska przyrodniczego. Występujące na terenie gminy lokalne korytarze ekologiczne pełnią funkcje wentylacyjne, wpływając na poprawę warunków cyrkulacyjnych i bioklimatycznych na terenach zurbanizowanych, opierają się one o istniejące obszary leśne oraz o doliny rzeczne.

Ryc. 6. System ochrony przyrody - formy ochrony przyrody

Źródło: projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż
 - opracowanie własne na podstawie www.geoservis.gdos.gov.pl.

5.4. IDENTYFIKACJA PODSTAWOWYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Ochrona środowiska w gminie jest związana z różnymi rodzajami ludzkiej aktywności. Począwszy od zanieczyszczenia powietrza, wód i gleb, poprzez gospodarkę odpadami po utratę różnorodności biologicznej, wprowadzenia gatunków inwazyjnych czy genetycznie zmodyfikowanych. Zakres tematyczny może być bardzo szeroki, obejmuje zagadnienia związane z szeroko rozumianą ochroną i kształtowaniem środowiska naturalnego i kulturowego, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów innowacyjnych opartych na polityce wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju.

Gmina Paradyż stanowi gminę rolniczą o niskim udziale przemysłu w strukturze użytkowania oraz niskim poziomem zurbanizowania terenów. Podstawowe problemy występujące w obszarze gminy dotyczą podstawowych elementów ochrony środowiska: w zakresie degradacji gleb, związanej z użytkowaniem rolniczym terenów, w zakresie zanieczyszczeń atmosferycznych, związanych z niską emisją czy w zakresie ochrony wód, narażonych na powierzchniowe źródła zanieczyszczeń. Do głównych zagrożeń i problemów ochrony środowiska można zaliczyć:

Degradacja gleb i powierzchnia ziemi:

- naturalne zagrożenie gleb procesami erozyjnymi,
- zakwaszenie gleb obniżające ich przydatność rolniczą,
- degradacja powierzchni ziemi spowodowana rozbudową infrastruktury technicznej, w tym sieci drogowej,
- lokalne zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi głównie w sąsiedztwie dróg.

Zagrożenia wód powierzchniowych i podziemnych:

- nie oczyszczone ścieki komunalne: nieszczelne szamba, możliwość odprowadzanie ścieków do rowów przydrożnych, cieków,
- spływ powierzchniowy z terenów rolniczych: stosowanie nawozów chemicznych, w miejscach gdzie wody gruntowe zalegają płytko pod powierzchnią terenu oraz gruntach o większych spadkach w kierunku cieków.

Powietrze atmosferyczne:

- zanieczyszczenia komunikacyjne,
- emisja niska z lokalnych kotłowni.

Zasoby przyrodnicze:

- zmiany stosunków wodnych: melioracje wpływające na obniżenie poziomu wód gruntowych,
- zmiana sposobu zagospodarowania łąk, odejście od ich wykaszania i wypasania,
- zagrożenie komunikacyjne występujące wzdłuż dróg o największym natężeniu ruchu.

Hałas:

- rozszerzanie się obszarów narażonych na hałas komunikacyjny, związane z wzrostem środków komunikacji samochodowej.

6. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku zaniechania realizacji ustalonych kierunków projektu Studium dotyczą analizy tzw. „opcji zerowej”. Dotyczy ona określenia kierunku zmian środowiska w przypadku braku realizacji planowanych działań. Często mylnie przyjmuje się, że brak działań w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego ma charakter pro-środowiskowy i zmniejsza negatywne oddziaływanie na środowisko.

Oceniając potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektowanego dokumentu konieczne jest określenie jego podstawowych funkcji, jakie są mu przypisane w obowiązującym systemie prawnym. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy spełnia trzy podstawowe funkcje. Stanowi politykę przestrzenną gminy, co jest jego funkcją podstawową. Jest też wyrazem polityki rozwoju gospodarczego. Drugą funkcją Studium jest koordynacja sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub ich zmian. Trzecia funkcja Studium dotyczy promocji gminy wśród potencjalnych inwestorów – stanowi jedyny dokument określający całościowo stan i kierunki zagospodarowania terenów. Odstąpienie od realizacji analizowanego dokumentu skutkować będzie m.in.:

- wydłużeniem się procedur lokalizacyjnych, wynikających z dokumentów strategicznych, w tym inwestycji celu publicznego m.in. realizacji inwestycji określonych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa ale także inwestycji gminnych,
- utrudnieniami w tworzeniu systemu ekologicznego gminy i regionu, nie utrzymaniem niektórych terenów jako terenów otwartych i biologicznie czynnych, wskazanych w projekcie do ochrony przed zainwestowaniem,
- wydłużeniem się procedur dotyczących inwestycji indywidualnych w gminie, zamierzenia rozwojowe nie są uwzględnione w obecnej polityce przestrzennej, wymaga ona aktualizacji.

Określenie zmian w środowisku w przypadku odstąpienia od przyjęcia projektu Studium jest znacząco ograniczone, gdyż środowisko podlega nieustającym zmianom, w tym atropopresji. Polityka przestrzenna gminy Paradyż w znaczącym stopniu wskazuje na działania w zakresie ochrony środowiska i jego poszczególnych elementów. Nie stanowi polityki wprowadzającej w przestrzeń gminy inwestycji znacząco negatywnie oddziałujących na środowisko, stąd odstąpienie od jego przyjęcia miałyby skutki negatywne dla środowiska. Projekt Studium zawiera ustalenia pozytywne w zakresie ochrony wód, gleby, powietrza atmosferycznego, ograniczenia zanieczyszczeń i hałasu, organizacji gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami w gminie. Stanowi dokument, który w sposób racjonalny i gospodarny wskazuje

kierunki rozwoju przestrzennego, w oparciu o szczegółowe analizy uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego, w tym potrzeby i możliwości rozwoju. Analizowany dokument jest aktualizacją polityki przestrzennej uwzględniającą zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy. Studium, jako obligatoryjny dokument sporządzany w granicach administracyjnych gminy, powinien być aktualizowany w odniesieniu do zmian w zagospodarowaniu przestrzennym i stanowić aktualną politykę przestrzenną. Aktualizacja studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy stanowi działanie pozytywne i pożądane w zakresie racjonalnego zarządzania przestrzenią przez samorząd terytorialny.

7. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANEGO ZNACZĄCEGO ODDZIAŁYWANIA NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA W TYM NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW

7.1. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Głównym celem przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest określenie przewidywanego znaczącego oddziaływania realizacji wyznaczonych kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy na środowisko. Gmina Paradyż należy do gmin rolniczych, o dużym udziale w strukturze użytkowania terenów otwartych, biologicznie czynnych, niewielkim udziałem przemysłu i niskim poziomem urbanizacji.

Przeprowadzając analizę potencjalnie znaczących oddziaływań projektu na środowisko odniesiono się do poszczególnych komponentów środowiska (oraz jego właściwości), uwzględniając elementy środowiska przyrodniczego, jak i kulturowego (w tym na ludzi i ich zdrowie oraz na dobra materialne i zabytki). W ocenie zostały uwzględnione rodzaje oddziaływania, w podziale na charakter (pozytywne, negatywne), relacje oddziaływania z elementem podlegającym oddziaływaniu (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane) oraz horyzont czasowy oddziaływania (krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe, chwilowe). Prognozowane oddziaływania wg przyjętych metod przedstawiono w ujęciu macierzowym w tzw. macierzy skutków środowiskowych, do wypełnienia której zastosowano znaki i kolorystykę. Macierz zawiera informację określającą rodzaj oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska oraz informację podsumowującą, odnośnie występowania znaczącego negatywnego oddziaływania na wybrany komponent lub właściwość środowiska (tak lub nie). Przy ocenie uwzględniono zarówno końcowy efekt realizacji przedsięwzięcia jak i jego potencjalne oddziaływanie na etapie eksploatacji (funkcjonowania) oraz na etapie budowy (realizacji).

Wyniki analizy zawarte w macierzy skutków środowiskowych zostały opatrzone komentarzem w odniesieniu do poszczególnych komponentów i właściwości środowiska, w celu określenia możliwych oddziaływań skutków realizacji ustaleń dokumentu. Po analizie projektu Studium zidentyfikowano rodzaje przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Wszystkie przedsięwzięcia charakteryzują się ograniczonym terytorialnie oddziaływaniem na środowisko. Znacząca ilość kierunków będzie oddziaływać pozytywnie, w szczególności w sposób pośredni, skumulowany i długoterminowy.

W gminie w ramach wyznaczonych kierunków rozwoju nie planuje się wprowadzenia obiektów, których funkcjonowanie mogło by znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko, odbiegało by od dotychczasowego sposobu użytkowania i zagospodarowania terenów.

Wskazane w Studium obszary produkcyjno-usługowe stanowią przesądzenie planistyczne wskazane ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz stanem zagospodarowania i użytkowania terenów. Projekt Studium nie wprowadzania nowych terenów koncentracji ww. przeznaczenia terenów. Projekt Studium w niewielkim stopniu uzupełnia strukturę terenów pod zainwestowanie budowlane, co nie stwarza podstaw do prognozowania negatywnych oddziaływań. Ponadto tereny zabudowy pozostają skoncentrowane w zwartych strukturach w ramach wykształconych jednostek osadniczych, obsługiwanych siecią dróg publicznych.

Projekt Studium uwzględnia zamiany dotyczące obszarów chronionych, w tym form ochrony przyrody – m.in. uwzględnia granice Obszaru Natura 2000 (PLH 260015), a także w odniesieniu do obowiązującej polityki przestrzennej – uwzględnia udokumentowane złoża kopalin i tereny górnicze, uwzględnia ujęcia wód podziemnych o udokumentowanych zasobach, granice jednostek gospodarowania wodami, wskazuje na zagrożenia naturalne – obszary potencjalnego zagrożenia powodzią we wsi Przyłęk, wskazuje system przyrodniczy gminy, uwzględnia tereny lasów ochronnych, uzupełnia zapisy dotyczące ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków. Podsumowując Studium zawiera wiele pozytywnych zapisów w zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego i kulturowego gminy.

Znaczącą ingerencję w system przyrodniczy gminy będzie miała realizacja drogi ekspresowej S74, wskazanej do realizacji w obszarze gminy Paradyż. Inwestycja ta stanowi inwestycję celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym i nie stanowi rozstrzygnięć w ramach analizowanej polityki przestrzennej – dokument Studium musi uwzględniać ww. inwestycję celu publicznego, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. W związku z powyższym planowany przebieg drogi ekspresowej nie podlega analizie w ramach projektu Studium oraz oceny jego wpływu na środowisko.

Projekt Studium wprowadza natomiast możliwość realizacji urządzeń wytwarzających energię z energii słońca – urządzeń fotowoltaicznych o mocy przekraczającej 100 kW wraz ze strefami ochronnymi – tereny rolnicze, z wyłączeniem obszarów gleb chronionych oraz terenów położonych w granicach korytarza ekologicznego. Dopuszczenie to wpisuje się w kierunek rozwoju systemów infrastruktury technicznej w zakresie systemu infrastruktury elektroenergetycznej: kształtowanie zagospodarowania energetycznie zrównoważonego. Polityka przestrzenna umożliwi realizację wskazanych urządzeń, z ograniczeniem dotyczącym systemu przyrodniczego gminy – nie dopuszcza ich lokalizacji na terenach o najwyższych walorach środowiskowych w gminie, przez co eliminuje negatywne oddziaływania tych instalacji na wartościowe komponenty środowiska.

Tab. 8. Macierz skutków środowiskowych – przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko wg. komponentów i właściwości.

Projekt potencjalnie oddziałujący: zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż

KOMPONENTY I WŁAŚCIWOŚCI ŚRODOWISKA	relacje oddziaływania				horyzont czasowy oddziaływania					znaczące negatywne oddziaływa- nie
	bezpośrednie	pośrednie	wtórne	skumulowane	krótkoterminowe	średnioterminowe	długoterminowe	stale	chwilowe	
obszary Natura 2000	+			+			+	+		NIE
bioróżnorodność		+		+			+	+		NIE
flora, fauna		+		+			+	+		NIE
ludzie, zdrowie	+	+	+	+		+	+	+		NIE
wody	+			+			+	+		NIE
powietrze, klimat		+		+			+	+		NIE
powierzchnia ziemi				+			+	+		NIE
krajobraz				+			+	+		NIE
klimat akustyczny		+		+			+	+		NIE
zasoby naturalne		+		+			+	+		-
zabytki	+		+	+		+	+	+		-
dobra materialne	+	+		+			+	+		NIE

Oznaczenia: charakter oddziaływania:

brak zauważalnego oddziaływania w zakresie analizowanego przedsięwzięcia	
potencjalnie pozytywne oddziaływanie	+
potencjalnie pozytywne i/lub negatywne oddziaływanie	+/-
potencjalne negatywne oddziaływanie	-

Źródło: opracowanie własne.

Analiza wykazała, że realizacja ustaleń projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż nie przyczyni się do powstania nowych zagrożeń dla środowiska – znaczących negatywnych oddziaływań. Prawidłowa realizacja założeń polityki przestrzennej przyniesie efekt pozytywny ponieważ działania prośrodowiskowe są bezpośrednio zawarte w analizowanych dokumentach – stanowią znaczący zakres aktualizacji polityki przestrzennej. W przypadku analizowanego dokumentu trudno jest wskazać wytyczne zawarte w Studium, które mogłyby stanowić negatywne oddziaływanie. Większość obszaru gminy Paradyż jest pokryta ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które wskazują docelowe granice terenów urbanizacji. W gminie znajdują się rezerwy terenowe – tereny niezabudowane przeznaczone pod budownictwo ustaleniemi planów miejscowych. W związku z powyższym wzrost urbanizacji – zabudowa terenów o przeznaczeniu budowlanym (pod funkcje mieszkaniowe, usługowe oraz przemysłowe) wynika bezpośrednio z ustaleń planu miejscowego nie zaś polityki przestrzennej. Negatywne oddziaływania, zarówno bezpośrednio, pośrednio i skumulowane

o stałej bądź chwilowej sile oddziaływania w perspektywie od krótko do długoterminowej jest konsekwencją ustaleń planu miejscowego – oddziaływania tj. zmniejszenie się powierzchni biologicznie czynnej i wzrost powierzchni utwardzonej, wzrost natężenia komunikacyjnego a także przekształcenia powierzchni ziemi pod budownictwo będą miały miejsce wraz z realizacją postanowień planów miejscowych jednak ich oddziaływanie zostało już zbilansowane w ocenie ustaleń projektów tych planów miejscowych, nie są one konsekwencją aktualizacji analizowanej polityki przestrzennej.

Pozytywny wpływ ustaleń Studium będzie odnosić się także do biotycznych – różnorodność biologiczna, zasoby naturalne środowiska oraz niebiotycznych elementów środowiska – dziedzictwa kulturowego i dóbr materialnych, co przekładać się będzie pośrednio i długoterminowo na jakość życia w gminie. Realizacja ustaleń nie spowoduje znaczących ingerencji i przekształceń w środowisku naturalnym, nie wpłynie negatywnie na obszary chronione oraz na obiekty i obszary zabytkowe. Ponadto nie istnieje zagrożenie fragmentaryzacją przestrzeni, wynikającą z niewłaściwych ze względów środowiskowych decyzji lokalizacyjnych – docelowa struktura funkcjonalno-przestrzenna określona została w oparciu o system przyrodniczy i zasady jego funkcjonowania.

Ocena końcowa:

Realizacja ustaleń zawartych w projekcie nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym na przedmiot i integralność obszarów Natura 2000.

7.2. PROGNOZOWANE ODDZIAŁYWANIA NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY I ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA

7.2.1. Różnorodność biologiczna, fauna i flora

Na etapie uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego, w tym opracowania ekofizjograficznego, określony został system przyrodniczy gminy Paradyż (pożądany kształt struktury przyrodniczej), obejmujący tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej, tereny lasów, rzekę Czarną i mniejsze ciekі oraz ich wzajemne powiązania, w formie wyznaczonych korytarzy ekologicznych. W ramach systemu przyrodniczego gminy określone zostały tereny cenne przyrodniczo, objęte formami ochrony przyrody, jak i tereny wymagające ochrony poprzez pożądany sposób zagospodarowania ze względu na swoje wartości i pełnioną rolę w strukturze przestrzennej gminy. Wyznaczenie systemu przyrodniczego oraz jego uwzględnienie w planowanej strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy stwarza warunki do ochrony lokalnych ekosystemów oraz ciągłości przestrzennej w skali ponadlokalnej oraz zachowanie obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, w tym różnorodności biologicznej. Wyznaczone tereny pod rozwój budownictwa nie ingerują w zidentyfikowaną strukturę przyrodniczą gminy. Doliny rzek i mniejszych cieków zostały wyznaczone i wskazane pod zagospodarowanie w formie użytków zielonych, co pozwala stwierdzić, że rozwój gminy nie wpłynie na zmniejszenie się zasobu bioróżnorodności, koncentrującej się w szczególności w dolinach cieków.

W kontekście ochrony bioróżnorodności, fauny i flory obszaru projekt Studium uwzględnia:

→ istniejącą sieć cieków pełniących rolę korytarzy ekologicznych, wraz ze strefami buforowymi,

- istniejące zbiorniki i oczka wodne, wskazując konieczność ich zachowania,
- istniejące obszarowe formy ochrony przyrody,
- zieleń o funkcji izolacyjnej i krajobrazowej, chronioną zapisami Studium.

Ocenia się, że przyszłe zagospodarowanie obszaru gminy, wynikające z przyjętych kierunków rozwoju (zapisów zmiany Studium) nie spowoduje znaczącej degradacji środowiska przyrodniczego i zmniejszenia się jego bioróżnorodności. Rozwój zabudowy następować będzie w granicach wykształconych struktur osadniczych ustalonych zapisami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, nie wpływając destrukcyjnie na stan siedlisk przyrodniczych. Każdy rozwój zabudowy uszczupla zasoby przyrodnicze jednak w przypadku gminy Paradyż rozwój ten jest racjonalny i wynikający z dotychczasowej polityki zagospodarowania przestrzennego (w tym obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) oraz diagnozowanych potrzeb rozwojowych. Projekt zmiany Studium gminy Paradyż nie przewiduje działań, które mogłyby naruszyć drożność i funkcjonowanie ekologicznych korytarzy lądowych i wodnych. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy określona w kierunkach zagospodarowania uwzględnia system korytarzy ekologicznych oraz mniejszych powiązań przyrodniczych.

Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody w Polsce obowiązuje ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów. Na terenie gminy Paradyż występowanie stanowisk roślin, grzybów, zwierząt prawnie chronionych zostało zdiagnozowane w granicach obszaru Natura 2000 „Dolina Czarnej”. Zgodnie z Planem zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015 wskazano siedliska przyrodnicze i gatunki chronione, zgodnie z tabelą nr 10, zawartą w pkt. 7.4. niniejszej Prognozy.

Ponadto występowanie stanowisk roślin, grzybów, zwierząt prawnie chronionych jest najbardziej prawdopodobne na terenach objętych innymi formami ochrony przyrody – Pilczański Obszar Chronionego Krajobrazu, na terenach doliny rzeki Czarnej poza obszarem Natura 2000, na terenach dolinek mniejszych cieków oraz na terenach o charakterze seminaturalnym (m.in. tereny leśne, zadrzewienia, zarośla, łąki). Ze względu na przyjęty sposób zagospodarowania terenów, przeznaczający tereny pod nowe zainwestowanie, jako kontynuację istniejących terenów wsi, można z dużym prawdopodobieństwem stwierdzić, że lista potencjalnych gatunków chronionych roślin i grzybów zagrożonych jest skromna a realizacja ustaleń Studium nie spowoduje negatywnego oddziaływania na nie.

Projekt Studium zawiera zapisy dotyczące ochrony przyrody ożywionej:

- zachowania lokalnych powiązań ekologicznych,
- wdrażanie zasad ochrony cieków, dotyczących w szczególności ochrony poprzez utrzymanie lub odtworzenie obudowy biologicznej (strefy ochronnej),
- utrzymania enklaw zieleni śródpolnej,
- utrzymanie i ochronę enklaw leśnych i zadrzewionych,
- ochronę szpalerów drzew wzdłuż dróg oraz ich rewaloryzacja, poprzez wymianę drzewostanu lub jego uzupełnienia,
- kształtowanie terenów zieleni (publicznej oraz zieleni przydomowej) gatunkami rodzimymi, przystosowanymi do warunków siedliskowych oraz odpornymi na komunikacyjne zanieczyszczenia atmosfery,

wprowadzanie konieczności uwzględniania gatunków rodzimych w realizacji współczynnika minimalnej powierzchni biologicznie czynnej, określanej w planach miejscowych,

- w obszarach zainwestowania maksymalnie ograniczanie placów budów w celu ograniczenia przekształceń wierzchniej warstwy litosfery w trakcie prac ziemnych, wykorzystywać wierzchnią warstwę gleby w miejscach wykopów budowlanych do późniejszego kształtowania terenów zieleni towarzyszącej zabudowie.

Wprowadzanie powyższych zasad będzie skutkowało oddziaływaniem pozytywnym na zasoby przyrody żywej, zarówno bezpośrednim jak i wtórnym oraz skumulowanym w okresie długoterminowym, w sposób stały, przyczyni się do niwelowania negatywnych skutków dla środowiska wynikających z rozwoju społeczno-gospodarczego.

7.2.2. Warunki zdrowotne i bezpieczeństwo ludności

Dla mieszkańców gminy najważniejszy jest stan jakości komponentów środowiska, który bezpośrednio przekłada się na ich jakość życia i zdrowie. Kierunki określone w projekcie dotyczą zapewnienia właściwej ochrony i wykorzystania zasobów środowiska. Realizacja niektórych zamierzeń rozwojowych m.in. dotyczących inwestycji drogowych, wodociągowych, kanalizacyjnych może powodować krótkotrwałe, całkowicie odwracalne oddziaływanie na zdrowie mieszkańców. Charakteryzować się będzie emisją zanieczyszczeń do powietrza związanych z zwiększonym ruchem kołowym pojazdów, pracami budowlano-remontowymi oraz pracami ziemnymi. Jednak nie stanowi to działań w skali powodującej długotrwałe zmiany stanu środowiska, wymagające interwencji w politykę przestrzenną. Są to oddziaływania związane z rozwojem lokalnym, w tym działania zmierzające do poprawy jakości środowiska, zarówno przestrzeni życia mieszkańców, jak i obszarów otwartych, narażonych na oddziaływanie rozwoju ruralistycznego.

Stan powietrza atmosferycznego

Wśród antropogenicznych źródeł emisji wyróżnić można cztery zasadnicze grupy:

- procesy spalania paliw, w których główną rolę odgrywa energetyka,
- procesy technologiczne przemysłu chemicznego, hutniczego i rafineryjnego oraz kopalni i cementowni,
- transport,
- gospodarstwa domowe, miejsca utylizacji i wysypiska odpadów oraz ścieki.

Do zagrożeń powietrza atmosferycznego gminy Paradyż należy w szczególności transport oraz gospodarstwa domowe (niska emisja), w mniejszym stopniu przemysł czy działalność rolnicza. Zaproponowane w projekcie Studium obszary aktywizacji gospodarczej dotyczą koncentracji tego typu działalności w dwóch lokalizacjach, co stanowi kontynuację dotychczasowego zagospodarowania i użytkowania terenów oraz kontynuację dotychczasowej polityki przestrzennej. Rozwój tych dwóch terenów nie będzie skutkowało powstaniem nowych zagrożeń dla zdrowia i bezpieczeństwa ludności.

Zgodnie z projektem Studium główną obsługą komunikacyjną (w tym ruch tranzytowy) będzie nadal zapewniać dotychczasowy układ dróg publicznych. Kierunki zmian w zagospodarowaniu przestrzennym nie przewidują przekształceń układu drogowego. Studium przewiduje utrzymanie dotychczasowego systemu komunikacji, jego modernizację i usprawnienie, w tym uzupełnienie o ewentualne odcinki dróg gminnych,

w razie potrzeb wynikających z rozwoju. Zmniejszenie ilości zanieczyszczeń komunikacyjnych powietrza atmosferycznego umożliwić mają parametry techniczne planowanych modernizacji dróg, w tym wprowadzanie zieleni o funkcji izolacyjnej wzdłuż dróg o największym natężeniu ruchu.

Znaczącą ingerencję w system przyrodniczy gminy będzie miała realizacja drogi ekspresowej S74, wskazanej do realizacji w obszarze gminy Paradyż. Inwestycja ta stanowi inwestycję celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym i nie stanowi rozstrzygnięcia w ramach analizowanej polityki przestrzennej – dokument Studium musi uwzględniać ww. inwestycję celu publicznego, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. W związku z powyższym planowany przebieg drogi ekspresowej nie podlega analizie w ramach projektu Studium oraz oceny jego wpływu na środowisko.

Podsumowując określone kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż nie będą one w sposób negatywny i długoterminowy oddziaływać na stan powietrza atmosferycznego. Procesom inwestycyjnym (budowlanym) mogą towarzyszyć krótkoterminowe lub chwilowe oddziaływania na powietrze, związane z dostarczeniem się pyłów budowlanych do powietrza, w sąsiedztwie terenów objętych pracami budowlanymi – oddziaływanie zbilansowane w ramach sporządzonych planów miejscowych.

Zmiany klimatu

Przez łagodzenie zmian klimatu należy rozumieć taki sposób planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji przedsięwzięcia, który nie przyczynia się do pogłębiania zmian klimatu.

Przez adaptację do zmian klimatu należy rozumieć taki sposób planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji przedsięwzięcia, aby było ono optymalnie przystosowane do postępujących zmian klimatu, jak również by nie powodowało zwiększenia wrażliwości elementów środowiska na zmiany klimatu. Badając, czy przedsięwzięcie nie będzie przyczyniać się do pogłębiania zmian klimatu należy uwzględnić m.in. następujące elementy:

- bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych powodowanych przez przedsięwzięcie;
- bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych powodowanych przez działania towarzyszące przedsięwzięciu;
- bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych powodowane przez transport towarzyszący przedsięwzięciu;
- działania skutkujące pochłanianiem gazów cieplarnianych;
- działania skutkujące zmniejszeniem emisji gazów cieplarnianych;
- pośrednie emisje gazów cieplarnianych związane z zapotrzebowaniem na energię towarzysząca przedsięwzięciu⁷.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż nie przewidują tworzenia ram do realizacji przedsięwzięć mogących mieć negatywny wpływ na zmiany klimatyczne. W gminie przewidziano dwa

⁷ Poradnik Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska - **łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do zmian klimatu w ocenie oddziaływania na środowisko**

główne obszary aktywizacji gospodarczej, poprzez uwzględnienie ustaleń obowiązujących planów miejscowych oraz stanu zagospodarowania i użytkowania terenów.

Kierunki zagospodarowania nie przewidują rozbudowy lub przebudowy systemu komunikacyjnego, która pociągałaby negatywne skutki środowiskowe. Istniejący system będzie podlegał modernizacji i rozbudowie wyłącznie na poziomie lokalnym (drogi gminne w ramach zwiększających się potrzeb mieszkańców). Kierunki dotyczą zagospodarowania terenów już obsługiwanych komunikacyjnie, w tym realizację działań niwelujących negatywne oddziaływanie komunikacji (m.in. zieleni izolacyjna).

Ponadto gmina przewiduje działania związane z ochroną środowiska, które pośrednio i w sposób skumulowany będą wpływać na łagodzenie zmian klimatu. Studium zawiera politykę zalesień, którą gmina ma zamiar prowadzić, na gruntach najniższych klas bonitacyjnych, w sąsiedztwie istniejących kompleksów leśnych, a także uwzględni działania dotyczące ekologicznych źródeł ciepła i energii - odnawialnych źródeł energii, na poziomie lokalnym (gminy) jak i indywidualnych gospodarstw (promocja niewielkich instalacji OZE w gospodarstwach rolnych, obiektach użyteczności publicznej).

Klimat akustyczny

Spośród zjawisk klimatu akustycznego najważniejszym jest występowanie hałasu. Można wyróżnić trzy podstawowe kategorie hałasu: komunikacyjny (związany z transportem), przemysłowy (związany z występowaniem zakładów przemysłowych) oraz komunalny (związany z obiektami publicznymi, maszynami budowlanymi itp.). W gminie Paradyż ze względu na dominację produkcji rolniczej, brakiem ośrodków miejskich, a niewielkim udziałem przemysłu, występuje głównie pierwsza z wymienionych kategorii hałasu.

Głównym źródłem hałasu komunikacyjnego w gminie są drogi o największym natężeniu ruchu: droga krajowa nr 74 oraz drogi powiatowe. Ze względu na przeważające liniowe układy przestrzenne miejscowości, których zabudowa koncentruje się wzdłuż dróg, istotnym elementem w zmianach planów miejscowych jest m. in. wprowadzanie elementów zieleni o funkcjach izolacyjnych. Projekt Studium uwzględnia tę problematykę i zawiera wskazania w zakresie wprowadzania zieleni izolacyjnej, w ramach potrzeb i możliwości rozwojowych. Zielen wzdłuż dróg pełni również funkcje pozytywnie wpływające na stan powietrza atmosferycznego i stanowią działanie skumulowane z innymi działaniami sektorowymi o charakterze pozytywnym o skutkach w okresie długoterminowym.

Ze względu na stosunkowo niewielkie natężenie ruchu komunikacyjnego na pozostałych drogach publicznych polityka przestrzenna gminy nie wymaga uwzględnienia działań naprawczych w zakresie klimatu akustycznego na terenach przyległych. Negatywne krótkoterminowe oddziaływanie może wystąpić na etapie realizacji inwestycji związanych z przeprowadzeniem robót remontowo-budowlanych. Hałas oraz drgania będą emitowane głównie przez maszyny spalinowe, urządzenia budowlane i środki transportu. Na etapie budowy źródłem hałasu emitowanego do otoczenia mogą być maszyny budowlane, takie jak koparki, ładowarki, spychacze itp., sprzęt specjalistyczny. Hałas związany z prowadzonymi pracami budowlanymi może występować okresowo. Uciążliwości związane z budową mają charakter tymczasowy i ustąpią w momencie prac budowlanych.

Promieniowanie elektromagnetyczne

W obszarze gminy Paradyż nie planowane są inwestycje celu publicznego o skali ponadlokalnej w zakresie elektroenergetyki dotyczące budowy nowych linii energetycznych wysokiego napięcia. Źródłami emitującymi pola elektromagnetyczne jest linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV Myślibórz – Ceramika Opoczno, a także linie średniego napięcia 15 kV oraz stacje bazowe telefonii komórkowych. Stanowią one przedsięwzięcia mogą potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Realizacja nowych obiektów wymaga przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ze względu na specyfikę ocenianego dokumentu (polityki przestrzennej) nie ma możliwości na obecnym etapie oceny potencjalnego oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego nowej dopuszczonej infrastruktury. W przypadku zachowania wyznaczonych w projekcie pasów technologicznych, oddziaływanie linii nie powinno mieć negatywnego wpływu na życie i bezpieczeństwo mieszkańców. Doprecyzowanie powyższych ustaleń nastąpi w procedurze sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Zasady ochrony przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych, wskazane w projekcie Studium:

- od napowietrznej linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 kV obowiązuje pas technologiczny o szerokości 36,0 m (po 18,0 m w obie strony od osi linii), zgodnie z rysunkiem Studium - w pasach obowiązują ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu terenu, zgodnie z przepisami odrębnymi: zakazuje się lokalizowania zabudowy na pobyt stały oraz sadzenia zieleni wysokiej (tj. której naturalna wysokość przekracza 2,0 m),
- w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennych wymaga się uwzględnienia odpowiednich pasów technologicznych od napowietrznych linii elektroenergetycznych średniego napięcia 15 kV oraz zasad zagospodarowania terenów w granicach tych pasów;
- ograniczenie realizacji zabudowy mieszkaniowej w granicach pasów technologicznych, dążenie do przebudowy linii w obszarze istniejącej zabudowy z naziemnej na podziemną.

Ochrona sanitarna

W gminie Paradyż są zlokalizowane czynne cmentarze komunalne, w miejscowościach: Paradyż i Wójcin. Cmentarze podlegają zachowaniu, w ramach kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy nie przewidują lokalizacji nowych cmentarzy. Dopuszcza się poszerzenie istniejących cmentarzy o tereny bezpośrednio przyległe do granic ich terenów, przy zachowaniu stref sanitarnych.

Dla terenów czynnych cmentarzy określa się, zgodnie z częścią graficzną Studium, strefę sanitarną w odległości 50,0 m i 150,0 m od obecnych granic terenu cmentarza, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze określa odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, od zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowywujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych. Wskazana odległość to 50,0 m dla terenów zwodociągowanych, na których wszystkie budynki korzystające z wody są do niej podłączone.

Powyższego przepisu nie stosuje się do cmentarzy istniejących, w przypadku gdy ich zastosowanie uniemożliwiłoby korzystanie z terenu cmentarza, a właściwy inspektor sanitarny nie sprzeciwia się dalszemu korzystaniu z tego cmentarza.

Obszary wsi są całkowicie zwodociągowane - nie wymagają zwiększenia strefy sanitarnej. W strefie ochronnej ograniczeniu podlega rozwój zabudowy na cele produkcyjne i mieszkaniowe, zgodnie z przepisami odrębnymi. Kierunki zagospodarowania nie przewidują lokalizacji nowych cmentarzy. Wyznaczenie powyższych granic stanowi bezpośrednie pozytywne oddziaływanie (rozdzielenie terenów o docelowym zagospodarowaniu) oraz pośrednie i skumulowane oddziaływanie pozytywne na zdrowie ludności w horyzoncie średnio i długookresowym o stałej sile oddziaływania. Umożliwi niekonfliktowe zagospodarowanie terenów, zarówno cmentarza, jak i terenów w jego bezpośrednim sąsiedztwie.

7.2.3. Wody powierzchniowe i podziemne

Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego, w szczególności wód powierzchniowych i podziemnych stanowi jeden z celów polityki przestrzennej gminy. Określone w Studium zasady ochrony zasobów wodnych stanowią:

- Należy kontynuować na zasadzie etapowania podjęte inwestycje związane z budową sieci kanalizacji sanitarnej gminy, której brak stanowi znaczące źródło zanieczyszczeń wód.
- W prowadzonej gospodarce rolnej powinno się dążyć do ograniczenia stosowania środków ochrony roślin i nawozów sztucznych, przedostających się do wód, oraz stosowania zasad Dobrej Praktyki Rolniczej.
- Lokalizację nowych obiektów powinno się dostosować do rozmieszczenia struktur hydrogeologicznych poprzez ograniczenie zabudowy na terenach o niskiej izolacji lub braku izolacji wód podziemnych.
- Przeciwdziałać skutkom suszy poprzez zwiększanie małej retencji wodnej, w tym utrzymanie terenów podmokłych użytków zielonych oraz wdrażanie proekologicznych metod retencjonowania wody zarówno w gospodarce rolniczej jak i w mieszkalnictwie.
- Stosowanie małej retencji krajobrazowej, glebowej, wód podziemnych i wód powierzchniowych.
- Ochrona istniejących oczek wodnych i zagłębień bezodpływowych poprzez zakaz ich osuszania, w przypadku gdy ta konieczność nie wynika ze względów ekonomicznych lub środowiskowych.
- Prowadzić wodochronną gospodarkę w zlewni, poprzez wprowadzanie zalesień i zadrzewień oraz ochronę już istniejących drobnych ekosystemów leśnych i zadrzewień śródpolnych.

Obszar gminy znajduje się w strefie występowania Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 410 Zbiornik Opoczno, dla którego obowiązują przepisy odrębne dotyczące ochrony zasobów wód podziemnych. Granice zbiornika wskazano na części graficznej Studium.

Studium zawiera ponadto zasady ochrony cieków powierzchniowych, uwzględnia obszary zmeliorowane wskazując na konieczność ich ochrony a także uwzględnia konieczność ochrony źródeł cieków – wysięków wód stanowiących źródła niewielkich cieków powierzchniowych, zazwyczaj bezimiennych i wprowadzonych w system melioracji.

Na stan i jakość wód powierzchniowych i podziemnych największe znaczenie mają działania w gminie w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. Ustalenia Studium dotyczą działań zmierzających do poprawy stanu urządzeń wodociągowych i poprawy jakości dostarczanej wody. Wszystkie tereny określone w Studium pod rozwój budownictwa znajdują się w zasięgu obsługi przez istniejące układy wodociągowe i będą wymagały uzbrojenia wyłącznie w sieci wodociągowe rozdzielcze. Rozwój uzbrojenia wodociągowego będzie miał pozytywny wpływ na stan i jakość wód, nie będzie wpływał na zużycie zasobów wód podziemnych – skala planowanego rozwoju nie spowoduje znaczącego zużycia zasobów wód. Zaproponowane kierunki działań uwzględniają sukcesywny rozwój infrastruktury kanalizacyjnej, proporcjonalnie do istniejącej sieci wodociągowej – w granicach wyznaczonej aglomeracji „Paradyż”. Proponowane kierunki rozwoju dotyczą obejmowania siecią kanalizacji sanitarnej istniejących wsi, a na terenach zabudowy rozproszonej dotyczą kontynuacji budowy przydomowych oczyszczalni ścieków (poza aglomeracją). Docelowa realizacja ustaleń Studium w zakresie gospodarki ściekowej, długoterminowo i w sposób stały, przyczyni się do poprawy czystości wód w zlewniach i realizacji celów środowiskowych określonych w „Planie gospodarowania wodami dla obszaru dorzecza Wisły”.

Planowane inwestycje w gminie w zakresie zmian w zagospodarowaniu przestrzennym nie stwarzają istotnego zagrożenia dla stanu i jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

Ponadto w gminie zostały wskazane ujęcia wód podziemnych o udokumentowanych zasobach wraz z określeniem obowiązujących stref ochronnych. Planowane zagospodarowanie nie będzie generować zagrożeń dla jakości wód podziemnych, w tym punktowych źródeł zanieczyszczeń.

7.2.4. Powierzchnia ziemi i krajobraz naturalny

W zakresie oddziaływania na powierzchnię ziemi w gminie Paradyż istotne są zagadnienia dotyczące rozwoju osadnictwa, usług, w tym turystyki i rekreacji, rozwoju infrastruktury technicznej. Zgodnie z bilansem terenów, zawartym w projekcie Studium przekształcenia powierzchni ziemi związane z rozwojem osadnictwa będą miały niewielki zasięg przestrzenny – większość terenów zabudowy została wskazana ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Kierunki działań w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej: rozbudowa sieci kanalizacyjnej, modernizacja wodociągów, modernizacja dróg będą oddziaływać na powierzchnię ziemi w fazie realizacji. W czasie prac ziemnych będą występować krótkotrwałe, ale w pełni odwracalne oddziaływania polegające na okresowych zmianach ukształtowania terenu, naruszenia warstw ziemnych. Przekształcenia powierzchni ziemi będą następować wyłącznie w zakresie związanym z realizacją danej inwestycji. W przypadku linii elektroenergetycznych i telekomunikacyjnych oddziaływanie na powierzchnię ziemi wywiera realizacja naziemnych linii, z wykorzystaniem słupów linii elektroenergetycznych. Przy zastosowaniu linii kablowych mogą być wykorzystane metody tradycyjne (układanie linii w wykopach) i bezwykopowe (np. metoda przewiertu), w których w znacznym stopniu jest ograniczony wpływ prac budowlanych na przypowierzchniowe warstwy powierzchni ziemi i roślinność. W związku z powyższym oddziaływanie to w dużej mierze będzie zależeć od przyjętych metod realizacji inwestycji.

Prace budowlane zawsze są związane z możliwością awarii sprzętu budowlanego, co powoduje ryzyko zanieczyszczenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi. Ryzyko wystąpienia awarii jest

jednak niewielkie, a przy zachowaniu odpowiednich środków zapobiegawczych z praktycznego punktu widzenia, można je całkowicie wykluczyć. W celu ograniczenia oddziaływania na powierzchnię ziemi i gleby należy unikać wkraczania ciężkiego sprzętu na tereny naturalne i nieprzekształcone. Po zakończeniu prac budowlanych należy grunt uporządkować.

Racjonalna gospodarka oraz prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów stanie się przyczyną poprawy jakości środowiska, a szczególności powierzchni ziemi. Istotnym zadaniem, uwzględnionym w projekcie Studium, jest bezpieczne usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest. Działania w tym zakresie wpłyną pozytywnie na stan środowiska w gminie.

Na etapie funkcjonowania ustaleń Studium nie będą powstawać znaczące przekształcenia powierzchni ziemi. Główne związane będą z rozwojem obsługi komunikacyjnej. Kontynuacja rolniczego użytkowania powodować będzie przede wszystkim: przekształcenia właściwości fizykochemicznych gleb, potencjalnie są możliwe procesy erozyjne – erozja wietrzna i erozja wodna. Realizacja ustaleń wpłynie pozytywnie na powstrzymanie erozji wietrznej, w szczególności poprzez ochronę zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz rewaloryzację zadrzewień wzdłuż dróg, o funkcji ochronnej.

W ustaleniach Studium wskazano tereny powierzchniowej eksploatacji kopalin obejmujące tereny udokumentowanych złóż, objętych koncesją na wydobywanie. Na obecnym etapie (eksploatacji) tereny te nie wymagają określenia wymaganych działań naprawczych powierzchni ziemi (rekultywacji).

7.2.5. Krajobraz kulturowy i zabytki

Oddziaływanie zainwestowania osadniczego na krajobraz, w tym przedsięwzięć w zakresie rozwoju produkcji i usług, będzie w dużej mierze zależne od formy architektonicznej planowanej zabudowy, której ocena jest możliwa dopiero na etapie koncepcji budowlanej. Rozwój osadnictwa uwzględniony w analizowanym Studium nie powinien negatywnie oddziaływać na ochronę walorów krajobrazu kulturowego oraz lokalnego dziedzictwa. Studium uwzględni obiekty i obszary objęte ochroną prawną zabytków i dziedzictwa kulturowego oraz ustanowione w obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego strefy ochrony konserwatorskiej, a także zawiera wytyczne do uzupełnienia i uszczegółowienia zasad ochrony nad zabytkami i dziedzictwem kulturowym w planach miejscowych.

W polityce przestrzennej gminy wskazano następujące cele ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, wymagające uwzględnienia w zagospodarowaniu przestrzennym:

1. Ochrona obiektów i obszarów architektury, budownictwa i urbanistyki.
2. Monitoring stanu dziedzictwa kulturowego oraz aktualizowania gminnej ewidencji zabytków.
3. Ochrona dziedzictwa archeologicznego poprzez respektowanie stref ochrony archeologicznej wyznaczonych w planach miejscowych.
4. Uwzględnienie w rozwoju społeczno-gospodarczym zasobu dziedzictwa kulturowego.

7.2.6. Dobra materialne

Na dobra materialne występujące na obszarze gminy składają się przede wszystkim obszary zainwestowania osadniczego, gospodarczego, rekreacyjnego, sieci infrastruktury technicznej oraz tereny przestrzeni publicznych. Ustalenia projektu Studium zawierają zapisy w zakresie rozwoju zainwestowania istnie-

jących wsi, terenów lokalizacji obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, terenów rozwoju usług turystyki i rekreacji, planowanej infrastruktury technicznej (rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej, sieci elektroenergetycznej).

Oddziaływanie na dobra materialne będzie należeć do oddziaływań pozytywnych, skumulowanych i długoterminowych. Zapisy Studium mają na celu zwiększenia jakości życia mieszkańców, w tym poprzez ochronę gminnych dóbr materialnych oraz możliwość ich rozwoju.

Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym

W Polsce gospodarka wodna regulowana jest ustawą Prawo wodne. Ustawa wyznacza normy działań zgodnie z założeniami zrównoważonego rozwoju, w szczególności kształtowania i ochrony zasobów wodnych, korzystania z wód oraz zarządzania zasobami wodnymi. Ustawa Prawo wodne nakłada obowiązek uwzględniania w gospodarce przestrzennej obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

Zgodnie ze Studium dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, w dolinie rzeki Czarnej Malenieckiej określono obszary o prawdopodobieństwie zalewu. Na tej podstawie wytyczono strefę zalewu odpowiadającą wodzie o prawdopodobieństwie pojawienia się $Q=1\%$ (obszary, na których prawdopodobieństwo powodzi jest wysokie i wynosi raz na 100 lat). Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż uwzględnia ww. obszary.

Gospodarowanie wodami służy przeciwdziałaniu suszom hydrologicznym i glebowym w sytuacji deficytów opadów, jakie powszechnie zdarzają się w obszarze kraju w cieplej porze roku. Susze są istotnym czynnikiem ograniczającym rozwój gospodarczy, utrudniają prace rolnicze i uszczuplają plony. Niższy poziom wód gruntowych i przypowierzchniowych prowadzi również do koncentracji zanieczyszczeń w glebie i stwarza zagrożenie dla terenów leśnych. Studium gminy Paradyż zawiera ustalenia, które w okresie długoterminowym mają przyczynić się do utrzymania dobrej retencji wody m.in. poprzez prowadzenie polityki zalesień, utrzymywanie strefy buforowej wzdłuż cieków, zachowanie śródpolnych oczek wodnych, ochronę lasów o funkcji wodochronnej, ochronę zadrzewień śródpolnych i szpalerów drzew wzdłuż dróg. Polityka przestrzenna gminy wywierać będzie pozytywne oddziaływanie, w sposób wtórny, pośredni i skumulowane z innymi działaniami w zakresie ochrony środowiska, na przeciwdziałanie suszom hydrologicznym i glebowym.

Lokalizacja zakładów o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii

W obszarze gminy Paradyż nie ma zakładów zaliczanych do zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii ani zaliczanych do zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii. W obszarze gminy nie ma również wyznaczonych obszarów ograniczonego użytkowania, które zgodnie z przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska, tworzy się dla zakładu lub innego obiektu w przypadku, gdy z postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, z analizy porealizacyjnej lub przeglądu ekologicznego wynika, że mimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska, wymagane obowiązującymi przepisami. Polityka przestrzenna gminy nie określa lokalizacji zakładów zaliczanych do zakładów o dużym

ryzyku wystąpienia poważnych awarii ani zaliczanych do zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii oraz nie określa terenów wymagających utworzenia obszarów ograniczonego użytkowania.

7.3. ODDZIAŁYWANIA WTÓRNE I SKUMULOWANE

Oddziaływanie wtórne i skumulowane realizacji wyznaczonych kierunków rozwoju przestrzennego gminy będzie obejmować przede wszystkim oddziaływania wymienione w poniższej tabeli (Tab. 9)

Tab. 9. Oddziaływanie wtórne i skumulowane w podziale na charakter oddziaływania

	poprawę czystości wód powierzchniowych i podziemnych - w wyniku planowanej rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej oraz polityki realizacji przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach zabudowy rozproszonej,
	ochronę przed suszami hydrologicznymi i glebowymi - poprzez prowadzenie racjonalnej gospodarki wodami, uwzględniającej działania przyczyniające się do zwiększenia retencji gruntowej,
	poprawę stanu aerosanitarne powietrza atmosferycznego - w wyniku działań skierowanych na ograniczenie udziału konwencjonalnych źródeł energii do celów grzewczych i ograniczenia emisji do atmosfery ze źródeł ciepła – nowe źródło energii odnawialnej, wielofunkcyjny rozwój terenów wiejskich, wykorzystujących odnawialne źródła energii (instalacje fotowoltaiczne, elektrownie wodne)
	zmiany w krajobrazie - poprzez jego dalsze przekształcenia w wyniku rozwoju osadniczego i gospodarczego (w tym rozwój przemysłu i usług oraz odnawialnych źródeł energii) oraz poprzez jego ochronę polegającą na wdrożeniu kierunków dotyczących ochrony elementów środowiska, kształtowanie systemu przyrodniczego (w tym powiązań ekologicznych), co spowoduje skumulowane i pozytywne oddziaływanie na krajobraz gminy.
	oddziaływanie negatywne
	oddziaływanie pozytywne
	oddziaływanie zmienne (możliwe pozytywne jak i negatywne)

Źródło: opracowanie własne.

Nowym elementem zagospodarowania terenów w gminie są tereny lokalizacji instalacji fotowoltaicznych. Kierunki Studium dopuszczają lokalizację nowych instalacji fotowoltaicznych na terenach rolnych, poza korytarzem ekologicznym, w z wyłączeniem gleb klas chronionych (I-III), gleb pochodzenia organicznego, na zasadach określonych w tekście dokumentu. Zasady te dotyczą możliwości skomunikowania przyszłego zagospodarowania oraz wpływu funkcjonowania instalacji na prowadzoną działalność rolniczą.

Na etapie realizacji inwestycji dotyczącej realizacji urządzeń fotowoltaicznych oddziaływanie na środowisko będzie niewielkie. Podczas montażu urządzeń zazwyczaj nie są wykorzystywane urządzenia, których praca mogłaby powodować zagrożenie dla środowiska w zakresie emisji pola lub promieniowania elektromagnetycznego. Zanieczyszczenie powietrza będzie wynikać głównie z transportu materiałów oraz elementów konstrukcyjnych instalacji. Ruch pojazdów spowoduje okresową emisję pyłów do atmosfery, jednak będzie ona miała charakter ograniczony do zasięgu budowy, co nie powinno mieć wpływu na ogólne warunki aerosanitarne w gminie.

Na etapie eksploatacji instalacji fotowoltaicznych nie jest znane oddziaływanie na powierzchnię ziemi i gleby. Pośrednim wpływem będzie zacienienie terenu, w naturalny sposób ograniczające możliwość wykorzystanie terenu pod inne zagospodarowanie (m.in. uprawy). W trakcie eksploatacji instalacje te nie są źródłem zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego. Z uwagi na brak oddziaływań hałasowych, emisji, ścieków i odpadów niebezpiecznych nie przewiduje się negatywnych wpływów na faunę.

Dopuszczenie tego typu instalacji, na wskazanych w projekcie Studium, powinno mieć głównie pozytywne oddziaływanie, w okresie średnio i długoterminowym, skumulowane z innymi pro-środowiskowymi kierunkami działań, wskazanymi do realizacji w obszarze gminy Paradyż. Instalacje te stanowiąc będą element uzupełniający rolnicze zagospodarowanie gminy, umożliwiając jej rozwój wielofunkcyjny, w oparciu o ekologiczne źródła energii. Ich szczegółowa lokalizacja zostanie określona na etapie planowania konkretnej inwestycji i na tym etapie będzie możliwe przeanalizowanie możliwych oddziaływań danych instalacji. Na etapie polityki planistycznej wskazanie tego typu kierunku zmian w zagospodarowaniu przestrzennym terenów rolnych określa się jako pozytywne, oddziałujące w sposób skumulowany, w okresie średnio i długoterminowym.

7.4. WPŁYW REALIZACJI USTALEŃ STUDIUM NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW

Celem utworzenia europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 jest zachowanie bioróżnorodności biologicznej Unii Europejskiej poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych i dzikiej flory i fauny na jej terytorium. Na obszarach tych zabrania się podejmowania działań mogących:

- w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt,
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,
- pogorszyć integralność obszaru lub jego powiązania z innymi obszarami.

Na obszarze gminy Paradyż występują tereny objęte ochroną w ramach europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000: Obszar Natura 2000 – Dolina Czarnej – obszar siedliskowy (PLH260015).

Obszar Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015 – obszar siedliskowy obejmujący dolinę rzeki Czarnej (Malenieckiej) od źródeł do ujścia, z kilkoma dopływami i z przylegającymi do niej kompleksami łąk i stawów, oraz lasami. Jest to największy prawobrzeżny dopływ Pilicy. Na terenie gminy Paradyż występuje w dwóch rozłącznych obszarach ze względu na występowanie dwóch koryt rzeki Czarnej. Obszar doliny rzeki Czarnej jest w niewielkim stopniu przekształcony przez człowieka, dlatego stanowi doskonale zachowane siedlisko dla ptactwa. Obszar charakteryzuje się dużą różnorodnością siedlisk -16 typów – jakie zachowały się w warunkach ekstensywnego użytkowania. W obszarze występują trzy podtypy lasów łągowych: łągi i zarośla wierzbowe, łągi olszowo – jesionowe, olszyny źródliskowe. Odcinek źródłowy ma wyraźne cechy wyżynne (występuje m.in. siedlisko mieszanego boru jodłowego) natomiast dolna część doliny ma charakter nizinny (występowanie lasów i zarośli wierzbowych). Obszar ma również istotne znaczenie dla zachowania oraz uzupełnienia obszarów chroniących interesujące siedliska nieleśne. Źródłowy i górny odcinek doliny Czarnej wyróżnia się dużą ilością dobrze zachowanych torfowisk przejściowych oraz łąk trzęślicowych, które są miejscem występowania wielu cenniejszych i chronionych gatunków roślin naczyniowych.

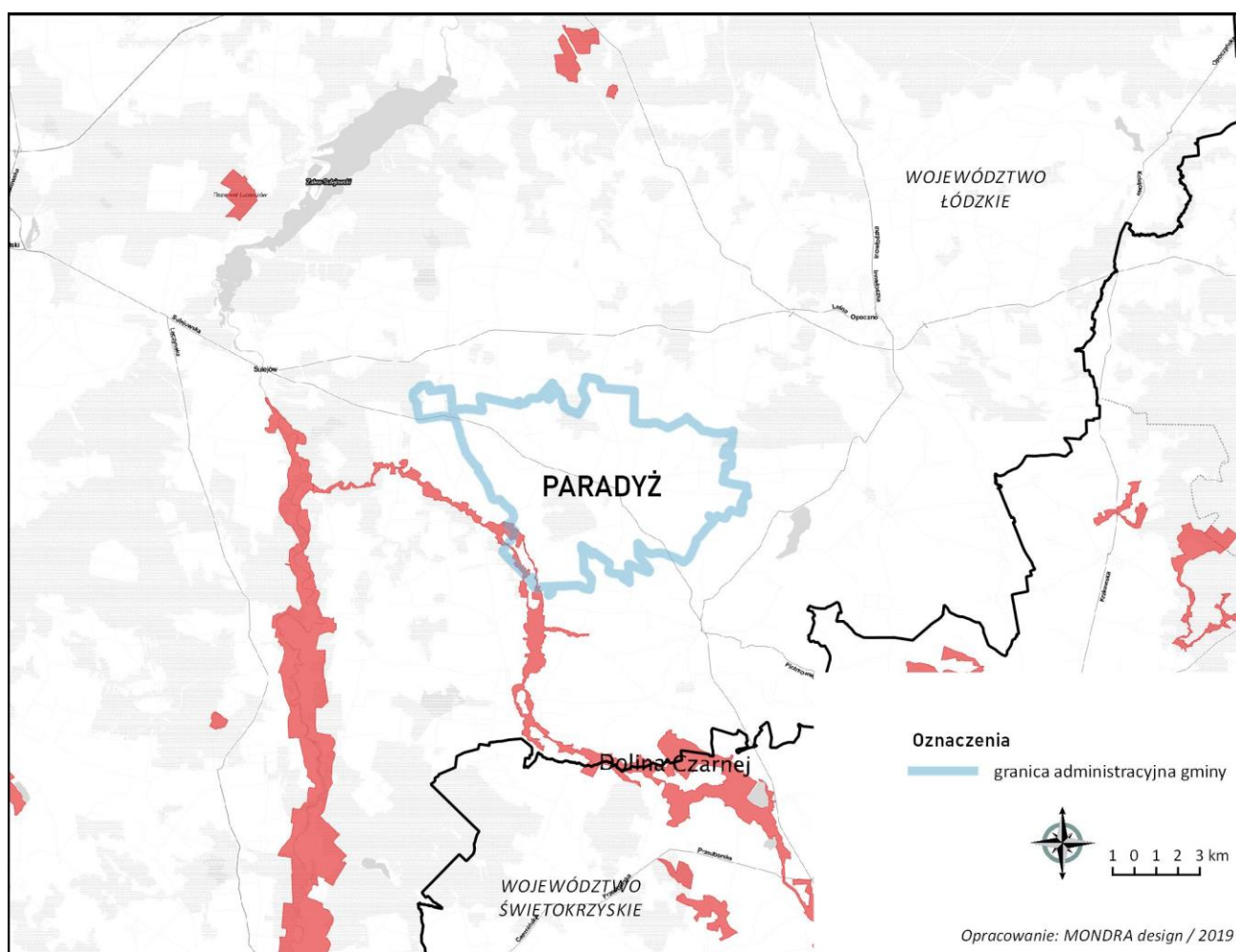
Z 14 siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Czarnej PLH 260015 – na terenie gminy Paradyż – zostały zidentyfikowane następujące 4 siedliska:

- 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napaiskowymi,
- 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników,
- 6230 Górskie i nizinne murawy bliźniczkowe,

– *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe i olsy źródliskowe.

Do głównych zagrożeń w obszarze zalicza się: zanieczyszczenia wód, zmianę sposobu użytkowania terenu, regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zabudowę hydrotechniczną, zaśmiecanie, wędkarstwo, kłusownictwo, uciążliwości komunikacyjne.

Dla obszaru obowiązuje **Plan zadań ochronnych dla Obszaru Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015**, ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 29 kwietnia 2014 r. zmienionym zarządzeniem z dnia 8 kwietnia 2016 r. (zmieniono załącznik nr 1 i nr 5 do zarządzenia ustanawiającego Plan zadań ochronnych). Plan zadań ochronnych stanowi akt prawa miejscowego.

Ryc. 7. Położenie gminy Paradyż w odniesieniu do obszarów sieci Natura 2000

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

Tab. 10. Działania ochronne wskazane do realizacji w gminie Paradyż zgodnie z Planem zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015

Przedmiot ochrony	Nr i nazwa	Zakres prac	Teren realizacji	Termin
SIEDLISKA PRZYRODNICZE				

2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi	DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z OCHRONĄ CZYNNĄ			
	A3 Wycinanie drzew i krzewów z wywiezieniem biomasy (działania fakultatywne*)	zgodnie z załącznikiem nr 5 do zarządzenie (zmienionym zarządzeniem z dnia 8 kwietnia 2016 r.)	gmina Paradyż, obręb Przyłęk, działki nr ewid.: 1362, 1375, 1376, 1377, 1378, 1391, 1836, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2333, 2334, 2335, 2504, 2534, 2559, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2710	Działanie ciągłe do czasu odstąpienia powierzchni
	A5 Kultywowanie (działania fakultatywne*)			Działanie coroczne.
	A17 Poinformowanie odpowiednich organów o zalegających odpadach.	Wskazanie odpowiednim organom lokalizacji odpadów.		W razie potrzeb.
	DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z UTRZYMANIEM LUB MODYFIKACJĄ METOD GOSPODAROWANIA			
	B2 Zachowanie siedliska przyrodniczego stanowiącego przedmiot ochrony (działania obligatoryjne*)	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe, pastwiskowe.	Działki ewidencyjne jak powyżej.	Działanie coroczne.
	DZIAŁANIA DOTYCZĄCE MONITORINGU STANU PRZEDMIOTÓW OCHRONY ORAZ MONITORINGU REALIZACJI CELÓW DZIAŁAŃ OCHRONNYCH			
C1 Ocena stanu zachowania przedmiotów ochrony	Zgodnie z obowiązującą metodyką.	gmina Paradyż, obręb Przyłęk, działka nr ewid. 2587	W 3 i 7 roku od wejścia w życie zarządzenia.	
3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników	DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z UTRZYMANIEM LUB MODYFIKACJĄ METODĄ GOSPODAROWANIA			
	B2 Zachowanie siedliska przyrodniczego stanowiącego przedmiot ochrony.	Prowadzenie prac w sposób uwzględniający charakter siedliska. Przeciwdziałanie utracie ciągłości roślinności w siedlisku.	gmina Paradyż, obręb Przyłęk, działka nr ewid. 1283	Działanie coroczne.
6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe	DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z OCHRONĄ CZYNNĄ			
	A3 Wycinanie drzew i krzewów z wywiezieniem biomasy (działania fakultatywne*).	zgodnie z załącznikiem nr 5 do zarządzenie (zmienionym zarządzeniem z dnia 8 kwietnia 2016 r.)	Gmina Paradyż, obręb Przyłęk, działki nr ewid.: 1293; 1381; 1382; 1391; 1392; 2176; 2177; 2178; 2179; 2180; 2181; 2182; 2183; 2185; 2189; 2190; 2191; 2192; 2193; 2194; 2195; 2196; 2216; 2217, 2218; 2219; 2220; 2221; 2222; 2223; 2224; 2225; 2226; 2227; 2228; 2229; 2230; 2231; 2315; 2316; 2317; 2319; 2320; 2321; 2534; 2566; 2567; 2587; 2684; 2766; 2784; 1301.	Działanie coroczne do czasu odstąpienia powierzchni.
DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z UTRZYMANIEM LUB MODYFIKACJĄ METOD GOSPODAROWANIA				

	B2 Zachowanie siedliska przyrodniczego stanowiącego przedmiot ochrony (działanie obligatoryjne*)	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe, pastwiskowe.	Działki ewidencyjne jak powyżej.	Działanie coroczne.
	A2 Koszenie / ścianie z wywiezieniem biomasy (działanie fakultatywne*)	zgodnie z załącznikiem nr 5 do zarządzenie (zmienionym zarządzeniem z dnia 8 kwietnia 2016 r.)	Działki ewidencyjne jak powyżej.	Działanie coroczne.
	A4 Wypas (działanie fakultatywne*)			
DZIAŁANIA DOTYCZĄCE MONITORINGU STANU PRZEDMIOTÓW OCHRONY ORAZ MONITORINGU REALIZACJI CELÓW DZIAŁAŃ OCHRONNYCH				
	C1 Ocena stanu zachowania przedmiotu ochrony.	Zgodnie z obowiązującą metodyką.	Gmina Paradyż, obręb Przytęk, działka nr ewid. 2784	W 4 i 8 roku od wejścia w życie zarządzenia.
91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z UTRZYMANIEM LUB MODYFIKACJĄ METOD GOSPODAROWANIA			
	B2 Wskazania do prowadzenia gospodarki leśnej.	Odstąpieni od rębni zupełnych w siedlisku przyrodniczym oraz niewprowadzanie obcych ekologicznie i geograficznie gatunków. Odstąpienie od makro-niwelowania terenu.	Gmina Paradyż, obręb Przytęk, działki nr ewid.: 1381; 1391	Działanie coroczne.
	B1 Wskazania do prowadzenia gospodarki leśnej.	Zgodnie z załącznikiem nr 5 do zarządzenie (zmienionym zarządzeniem z dnia 8 kwietnia 2016 r.)	Działki ewidencyjne jak powyżej.	W razie potrzeb.
	DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z OCHRONĄ CZYNNĄ			
	A16 Ograniczenie ekspansji gatunków obcych.	Zgodnie z załącznikiem nr 5 do zarządzenie (zmienionym zarządzeniem z dnia 8 kwietnia 2016 r.)	Działki ewidencyjne jak powyżej.	W razie potrzeb.
	A17 Usunięcie odpadów / śmieci	Wskazanie odpowiednim organom lokalizacji odpadów.	Działki ewidencyjne jak powyżej.	W razie potrzeb.
	DZIAŁANIA DOTYCZĄCE MONITORINGU STANU PRZEDMIOTÓW OCHRONY ORAZ MONITORINGU REALIZACJI CELÓW DZIAŁAŃ OCHRONNYCH			
		C1 Ocena stanu zachowania przedmiotów ochrony.	Zgodnie z obowiązującą metodyką.	Gmina Paradyż, obręb Przytęk, działka nr ewid. 1391.s
GATUNKI ZWIERZĄT				
1037 Trzepla zielona	Przedmiot ochrony na znanych stanowiskach nie wymaga działań ochronnych związanych z ochroną czynną oraz z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania			

DZIAŁANIA DOTYCZĄCE MONITORINGU STANU OCHRONY ORAZ MONITORINGU REALIZACJI CELÓW DZIAŁAŃ OCHRONNYCH				
	C1 Ocena stanu zachowania przedmiotów ochrony	Zgodnie z obowiązującą metodyką	gmina Paradyż, obręb Przyłęk, działka nr ewid. 1283	Po wykonaniu działania W1. W 6 roku od wejścia w życie zarządzenia.
UZUPEŁNIENIE STANU WIEDZY O PRZEDMIOCIE OCHRONY				
	W1 Inwentaryzacja terenowa i uzupełnienie stanu wiedzy.	Zgodnie z załącznikiem nr 5 do zarządzenie (zmienionym zarządzeniem z dnia 8 kwietnia 2016 r.)	W obszarze Natura 2000 na terenie województwa łódzkiego.	Do 5 lat od dnia wydania zarządzenia.
1042 Zalotka większa	W1 Inwentaryzacja terenowa i uzupełnienie stanu wiedzy	Zgodnie z załącznikiem nr 5 do zarządzenie (zmienionym zarządzeniem z dnia 8 kwietnia 2016 r.)	W obszarze Natura 2000.	Do 5 lat od dnia wydania zarządzenia.

*Podział na działania fakultatywne i obligatoryjne dotyczy tylko gruntów wchodzących w skład gospodarstw rolnych.

Analiza kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż pozwala na stwierdzenie, że nie przewiduje się zmian w sposobie zagospodarowania terenów, które mogłyby mieć negatywny wpływ na ww. obszary chronione – tj. przedmiot ich ochrony. Realizacja ustaleń projektu nie wpłynie w sposób negatywny na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000. Analiza i ocena projektu zmiany Studium wykazała, że ustalenia zawarte w projekcie:

- nie zakładają ingerencji w obszar objęty ochroną Natura 2000,
- nie zakładają podejmowania przedsięwzięć, które mogą bezpośrednio oddziaływać w sposób negatywny na obszar chroniony,
- nie zakładają działań mogących wpłynąć negatywnie na integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązań z innymi obszarami.

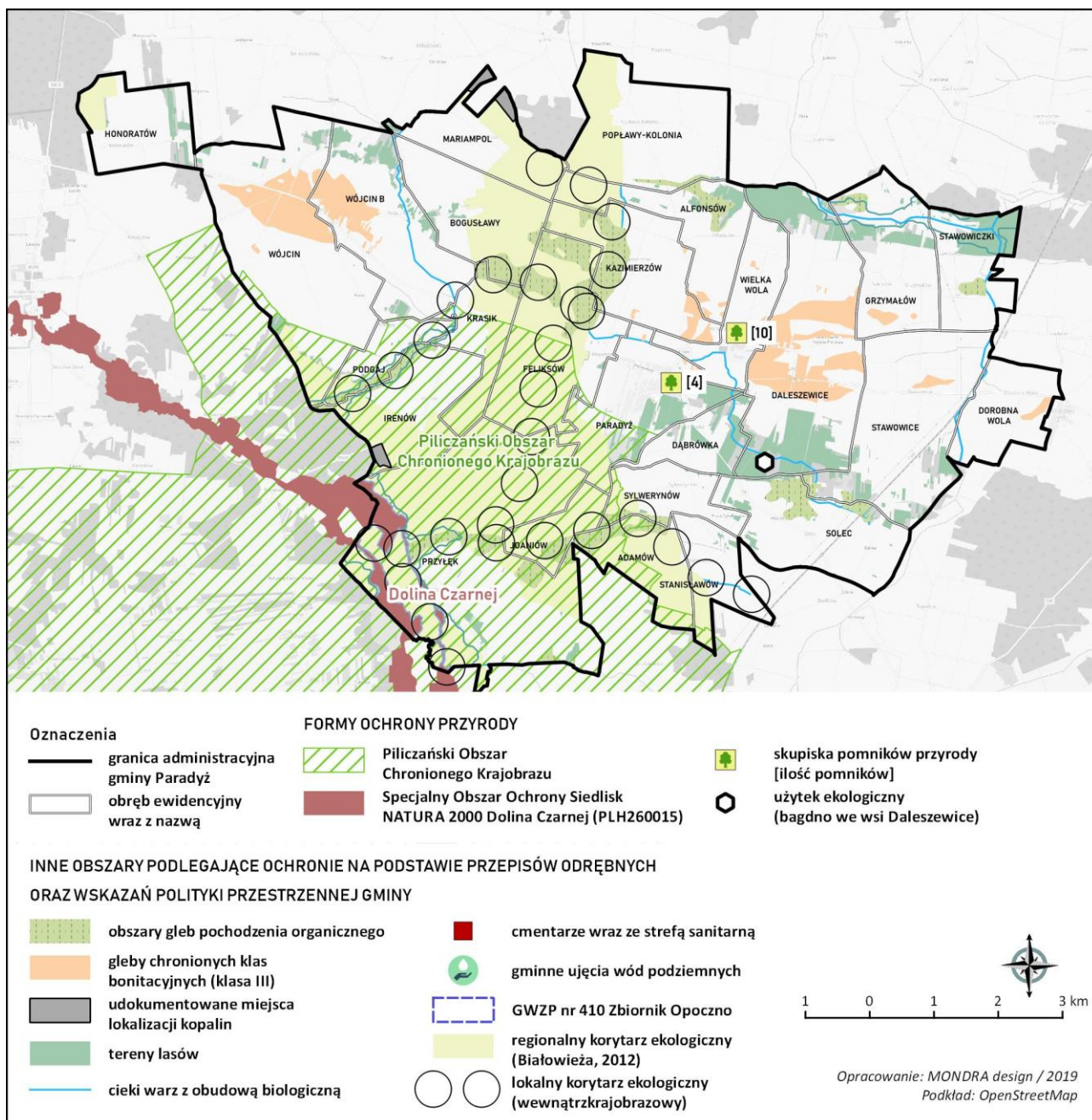
7.5. WPŁYW REALIZACJI USTALEŃ STUDIUM NA OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ PRAWNĄ ORAZ OBSZARY O WYSOKICH WALORACH PRZYRODNICZYCH

W analizowanym projekcie Studium utrzymuje się działania ochronne w odniesieniu do obszarów o wysokich wartościach przyrodniczych, które zostały objęte formami ochrony prawnej.

Obowiązujący w Polsce system obszarów chronionych, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz.142 ze zm.) obejmuje 10 rodzajów form ochrony przyrody. W gminie Paradyż występują następujące formy ochrony przyrody: **Piliczański Obszar Chronionego Krajobrazu, Obszar Natura 2000 Dolina Czarnej, Użytek Ekologiczny – bagno oraz 2 wielobiektowe pomniki przyrody – drzewa.**

Projekt Studium uwzględnia granice obszarów objętych formą ochrony przyrody, wskazuje przepisy odrębne obowiązujące w jego granicach. Proponowane kierunki zagospodarowania przestrzennego nie będą negatywnie oddziaływać na cele ochrony ustanowione dla obszarów.

Projekt określa system ekologiczny gminy, który tworzy układ dolin cieków, zbiorowiska leśne, zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, pełniące funkcję lokalnych korytarzy ekologicznych, powiązanych z systemem ekologicznym regionu, województwa i kraju. Korytarze ekologiczne stanowią cieki powierzchniowe wraz z towarzyszącymi im dolinami, z czego korytarzem o znaczeniu regionalnym jest dolina rzeki Czarnej.

Ryc. 8. Obszary i obiekty ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu

Źródło: projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż
 - opracowanie własne na podstawie www.geoservis.gdos.gov.pl.

Zasobami środowiska objętymi ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody są także pomniki przyrody, czyli pojedyncze twory przyrody żywej o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej. Na terenie gminy za pomniki przyrody uznano 2 skupiska drzew (wpis wieloobiektowy): w obszarze parku Państwowego Ośrodka Maszynowego w Wielkiej Woli oraz w granicach terenu przyklasztornego, przykościelnego w Paradyżu.

Zgodnie z ww. ustawą na terenach niezabudowanych, jeżeli to nie stanowi zagrożenia dla ludzi lub mienia, drzewa stanowiące pomniki przyrody, podlegają ochronie aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu. W stosunku do pomników przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych oraz zespołów przyrodniczo - krajobrazowych mogą być wprowadzone następujące zakazy:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu z wyjątkiem prac związanych z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwszstormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
- uszkodzenia i zanieczyszczania gleby,
- dokonywania zmian stosunków wodnych jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce leśnej, wodnej lub rybackiej,
- likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno – błotnych,
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych,
- zmiany sposobu użytkowania ziemi,
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierząt oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,
- zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych,
- umieszczania tablic reklamowych.

Powyższe zakazy nie dotyczą prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, realizacji inwestycji celu publicznego w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa, likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.

Studium uwzględnia lokalizację pomników przyrody, a wyznaczone kierunki zagospodarowania przestrzennego nie stanowią wytycznych do potencjalnych zagrożeń realizacji celów powołania tych form ochrony przyrody.

Kierunki Studium uwzględniają pozostałe obszary objęte ochroną prawną:

- **grunty gleb chronionych klas bonitacyjnych** - w obszarze gminy Paradyż znajdują się obszary gleb chronionych klas bonitacyjnych. Obszary gleb chronionych to w większości tereny upraw rolnych, które koncentrują się w sąsiedztwie wsi Wójcin, Daleszewice i Wielkiej Woli. Studium nie przewiduje obszarów wymagających uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nie rolnicze. Część gruntów uzyskała wymaganą zgodę na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- **grunty pochodzenia organicznego** – polityka przestrzenna uwzględnia ww. obszary, wskazując je do ochrony przed zmianą sposobu użytkowania. Studium nie wskazuje nowych terenów rozwojowych, wymagających przekształceń gleb chronionych.
- **grunty leśne** – polityka przestrzenna uwzględnia tereny lasów, obejmując je ochroną przed zmianą sposobu użytkowania, na cele nieleśne, uwzględnia również granice lasów ochronnych o funkcji wodochronnej.
- **udokumentowane złoża kopalin** - polityka przestrzenna uwzględnia udokumentowane złoża kopalin: Mariampol Stok – złoża wapieni i margli dla przemysłu wapienniczego i cementowego oraz Irenów – złoża kruszywa naturalnego.
- **ujęcia wody i ich strefy ochronne** - polityka przestrzenna uwzględnia istniejące ujęcia wody pitnej, objęte ochroną na podstawie przepisów odrębnych – 2 ujęcia zaopatrujące wodociąg wiejski o udokumentowanych zasobach oraz dwa ujęcia przyzakładowe i inne indywidualne ujęcia o udokumentowanych zasobach wód podziemnych. Polityka przestrzenna uwzględnia lokalizację gminnych ujęć wód podziemnych oraz ich stref ochrony pośredniej.
- **granice zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 410 Opoczno.**

Podsumowując ustalenia Studium nie będą negatywnie oddziaływać na obszary objęte ochroną prawną. Ustalenia mają charakter pozytywny, bezpośredni, wtórny i skumulowany, oddziałujący w okresie zarówno krótko, jak i długoterminowym na wskazany powyżej przedmiot ochrony.

Polityka przestrzenna gminy Paradyż uwzględnia obszary o wysokich walorach przyrodniczych – wskazane do podejmowania ochrony. Kierunki rozwoju wskazują system przyrodniczy gminy, którego kanwę stanowią przepływy cieków powierzchniowych, w tym rzeki Czarnej.

8. MOŻLIWE TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Obowiązek rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć wynika z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 r. Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic, oraz te realizowane dalej i charakteryzujące się znaczącym zasięgiem oddziaływania. Gmina Paradyż nie jest położona w obszarze przygranicznym, a kierunki rozwoju przyjęte przez samorząd lokalny

nie tworzą skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne. Na etapie niniejszej prognozy nie wskazuje się na możliwość negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko realizacji kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż.

ETAP ROZWIĄZAŃ

9. REKOMENDACJE DLA PROJEKTU

9.1. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE

Przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie dotyczy tylko terenów, na których w efekcie realizacji zapisów ustaleń dokumentu planistycznego wystąpi znaczące negatywne oddziaływanie, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru. **Prognoza nie wykazała możliwości wystąpienia znacząco negatywnych oddziaływań.** Projekt nie wymaga określenia rozwiązań alternatywnych, zarówno w zakresie zmiany proponowanej funkcji zagospodarowania terenu, lokalizacji przebiegu urządzeń infrastruktury czy ustaleń zaproponowanych ogólnych i szczegółowych zawartych w projekcie. **W związku z powyższym nie jest wymagane przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem projektowanego dokumentu.** Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż mają znaczący pozytywny wpływ na środowisko, stanowią działania systemowe, uwzględniające konieczność ochrony zasobów środowiska, opierają się w swoich założeniach rozwojowych o zasoby środowiska gminy. Dla analizowanego dokumentu proponowanie rozwiązań alternatywnych nie jest konieczne i uzasadnione. Ponadto dokument stanowi politykę przestrzenną stanowiącą ogólne propozycje przedsięwzięć, co uniemożliwia precyzyjne określenie działań alternatywnych dla wskazanych kierunków i założeń.

9.2. PROPOZYCJE METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

W celu określenia zmian jakie zachodzą w środowisku wskutek realizacji ustaleń dokumentu planistycznego prognoza oddziaływania na środowiska powinna zawierać propozycje metod analizy tych zmian oraz określać częstotliwość jej przeprowadzenia. Analiza tych zmian powinna nastąpić w ramach monitoringu, o którym mowa w art. 55 ust. 3 pkt 5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w szczególności w zakresie: analiz klimatu akustycznego, powierzchni terenu biologicznie czynnego.

Najczęściej stosowaną metodą jest metoda wskaźnikowa. Wskaźniki powinny zostać tak dobrane, by miały charakter danych ogólnodostępnych, możliwie zobiektywizowanych, wykonywanych tą samą metodyką (możliwość określenia trendu zmian). Wskaźniki, które można zastosować do analizy skutków realizacji ustaleń dokumentów planistycznych dzieli się na trzy grupy.

Tab. 11. Przykładowe wskaźniki analizy skutków realizacji ustaleń projektu

Rodzaj	Przykładowe wskaźniki
1 dotyczące zmian powierzchni zajętej przez określoną formę zagospodarowania	<ul style="list-style-type: none"> – powierzchni gminy objęta planami miejscowymi, – powierzchnia zabudowy nowo powstałych terenów mieszkaniowych, – długość wybudowanych dróg, – liczba wydanych pozwoleń na budowę.
2 dotyczące postępów w skuteczności działań z zakresu ochrony środowiska	<ul style="list-style-type: none"> – zużycie wody na 1 mieszkańca w ciągu roku, – procent mieszkań z podłączeniem do sieci kanalizacyjnej, – ilość odpadów wytworzonych przez 1 mieszkańca w ciągu roku, – udział odpadów przekazanych na składowiska w ogólnej masie odpadów, – liczba mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas.
3 zmian stanu biotycznych składowych środowiska, szczególnie na obszarach chronionych	<ul style="list-style-type: none"> – powierzchnia występowania określonego siedliska przyrodniczego, – liczebność populacji gatunku chronionego.

Profesjonalne monitoringi środowiska, prowadzone są przez odpowiednie jednostki:

- Państwowy Monitoring Środowiska, będący jednolitym system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska, wspomaga działania na rzecz ochrony środowiska, poprzez systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów.
- W zakresie monitoringu poszczególnych elementów środowiska odpowiedzialne są jednostki administracyjne i instytucje związane z gospodarką wodną, zarządy dróg, a w zakresie ochrony przyrody Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Lasy Państwowe oraz jednostki wspomagające, zatrudniające ekspertów w dziedzinie ochrony środowiska (IMGW, RZGW). Monitoring środowiska prezentowany jest też corocznie w raportach WIOŚ.

Natomiast obowiązek prowadzenia monitoringu zagospodarowania przestrzennego to obowiązek administracji samorządowej. Analizę zgodności wykorzystywania przestrzeni wskazane jest dokonać metodami GIS, wykorzystując w tym celu najbardziej aktualne mapy zasadnicze i zdjęcia lotnicze. Umożliwi to sprawne zarządzanie zasobami gminy z zachowaniem zasad ochrony środowiska.

10. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. e ustawy o oś prognoza oddziaływania na środowisko zawiera streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym. Celem streszczenia sporządzonego w języku niespecjalistycznym „jest zapewnienie ogółowi społeczeństwa oraz osobom odpowiedzialnym za podejmowanie decyzji dostępu do kluczowych kwestii i wniosków zawartych w sprawozdaniu dotyczącym środowiska (prognozie oddziaływania na środowisko) oraz łatwego ich zrozumienia”. Streszczenie powinno zwierać najistotniejsze informacje zawarte w poszczególnych rozdziałach / częściach prognozy.

METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY:

→ W ramach niniejszej oceny (strategicznej oceny oddziaływania na środowisko) zostały przyjęte metody prognozy stanowiące model oparty jest na brytyjskich doświadczeniach z oceną polityk (policy appraisal) ponieważ prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy dokumentu określającego politykę przestrzenną, wskazującego kierunki rozwoju w zakresie zagospodarowania przestrzennego gminy. Podstawą modelu jest wyznaczenie celów samego dokumentu i ocena ich realizacji, nie zaś bezpośredniego oddziaływania poszczególnych inwestycji na środowisko.

ANALIZA I OCENA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU:

- Analizowany dokument stanowi projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż, będący nową edycją obecnie obowiązującego Studium, przyjętego uchwałą nr XVII/104/2012 Rady Gminy Paradyż z dnia 16 lipca 2012 r. Podstawę prawną i formalną dla opracowania niniejszej zmiany Studium stanowi uchwała nr IX/56/2015 Rady Gminy Paradyż z dnia 16 września 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż w jej granicach administracyjnych - podstawa rozpoczęcia prac planistycznych nad nowym dokumentem.
- Dokument obejmuje cały obszar gminy w jej granicach administracyjnych oraz zawiera ustalenia, których zakres wskazuje art. 10 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1945).

→ **Polityka przestrzenna gminy Paradyż** w celu zapewnienia zintegrowanego, zrównoważonego rozwoju przestrzennego oraz społeczno-gospodarczego będzie kształtować efektywną i czytelną strukturę przestrzenną gminy, przy optymalnym wykorzystaniu różnicowania swojego terytorium. Realizacja ładu przestrzennego, w warunkach zrównoważonego rozwoju, realizowana będzie poprzez osiągnięcie celów ogólnych (założeń programowych struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz celów operacyjnych (kierunków zagospodarowania), określonych w poszczególnych dziedzinach planowania przestrzennego, przy uwzględnieniu obiektów i obszarów podlegających ochronie, na podstawie przepisów odrębnych i zasad ich zagospodarowania, wynikających z konieczności realizacji celów ich ochrony.

ANALIZA I OCENA STANU OCHRONY ŚRODOWISKA OBSZARU OBJĘTEGO USTALENIAMI STUDIUM:

→ Stan ochrony środowiska w gminie został określony jako dobry, gmina charakteryzuje się niskim stopniem przekształceń środowiska, stanowi gminę typowo rolniczą.

- Do głównych zagrożeń i problemów ochrony środowiska zaliczono zagrożenia dotyczące:
 - degradacji gleb i powierzchni ziemi (naturalne zagrożenia jak i zagrożenia wynikające z nieodpowiedniej gospodarki rolnej),
 - wód powierzchniowych i podziemnych (konieczność uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, spływ powierzchniowy z terenów rolniczych),
 - powietrza atmosferycznego (niska emisja),
 - zasobów przyrodniczych (zmiany zagospodarowania terenów rolniczych),
 - hałas (głównie komunikacyjny).

POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU:

- Określenie zmian w środowisku w przypadku odstąpienia od przyjęcia projektu Studium jest znacząco ograniczone, gdyż środowisko podlega nieustającym zmianom, w tym atropopresji.
- Polityka przestrzenna gminy w znaczącym stopniu wskazuje na działania w zakresie ochrony środowiska i jego poszczególnych elementów.
- Odstąpienie od jego przyjęcia dokumentu miałyby skutki negatywne dla środowiska - projekt Studium zawiera ustalenia pozytywne w zakresie ochrony wód, gleby, powietrza atmosferycznego, ograniczenia zanieczyszczeń i hałasu, organizacji gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami w gminie.

OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANEGO ZNACZĄCEGO ODDZIAŁYWANIA NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA, W TYM NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW

- Analiza wykazała, że realizacja ustaleń Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż nie przyczyni się do powstania nowych zagrożeń dla środowiska – znaczących negatywnych oddziaływań.
- Prawidłowa realizacja założeń polityki przestrzennej przyniesie efekt pozytywny ponieważ działania środowiskowe są bezpośrednio zawarte w analizowanych dokumentach.

MOŻLIWE TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

- Nie wskazuje się negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko realizacji kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż.

REKOMENDACJE DLA PROJEKTU

- Nie jest wymagane przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem projektowanego dokumentu.
- Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Paradyż będą mieć znaczący pozytywny wpływ na środowisko, stanowią działania systemowe, uwzględniające konieczność ochrony.